

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

C 417

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

58 tomas

2015 m. gruodžio 15 d.

Turinys

I Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės

REZOLIUCIJOS

Taryba

2015/C 417/01	Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių Vyriausybių atstovų rezoliucija dėl 2016–2018 m. Europos Sąjungos darbo plano jaunimo srityje	1
2015/C 417/02	Tarybos rezoliucija dėl jaunimo politinio dalyvavimo Europos demokratiname gyvenime skatinimo	10

IV Pranešimai

EUROPOS SĄJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

Taryba

2015/C 417/03	Bendra 2015 m. Tarybos ir Komisijos ataskaita dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje atnaujintos sistemos (2010–2018 m.) įgyvendinimo	17
2015/C 417/04	2015 m. Tarybos ir Komisijos Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“) įgyvendinimo bendra ataskaita – <i>Nauji Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje prioritetai</i>	25
2015/C 417/05	Tarybos išvados dėl mokyklos nebaigusių asmenų skaičiaus mažinimo ir sėkmingo mokymosi mokykloje skatinimo	36
2015/C 417/06	Tarybos išvados dėl kultūros ES išorės santykių srityje, ypač daug dėmesio skiriant kultūros svarbai vystomojo bendradarbiavimo srityje	41

LT

2015/C 417/07	Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių Vyriausybių atstovų išvados, kuriomis iš dalies keičiamas darbo planas kultūros srityje (2015–2018 m.) atsižvelgiant į kultūrų dialogui teikiamą prioritetą	44
2015/C 417/08	Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados, kuriomis peržiūrima 2011 m. Rezoliucija dėl atstovavimo ES valstybėms narėms Pasaulinės antidopingo agentūros (WADA) steigiamojoje valdyboje ir ES bei jos valstybių narių pozicijų derinimo prieš WADA posėdžius	45
2015/C 417/09	Tarybos išvados dėl vaikų judėjimo įgūdžių, fizinės ir sportinės veiklos propagavimo	46

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REZOLIUCIJOS

TARYBA

Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių Vyriausybių atstovų rezoliucija dėl 2016–2018 m. Europos Sąjungos darbo plano jaunimo srityje

(2015/C 417/01)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA IR VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAI

I. ĮVADAS

1. PRIPAŽĮSTA, kad nuo tada, kai buvo priimta Rezoliucija dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje atnaujintos sistemos (2010–2018 m.) ir buvo priimtas 2014–2015 m. ES darbo planas jaunimo srityje, krizė toliau darė didelį ir neproporcingą poveikį Europos jaunuoliams ir jų perėjimo į pilnametystę procesui;
2. PRIPAŽĮSTA, kad ES lygmeniu būtinas tvirtesnis sektorių bendradarbiavimas jaunimo reikalų srityje siekiant tinkamai reaguoti į šiuos iššūkius;
3. ATKREIPIA DĖMESĮ į tai, kad Europos Komisija ketina pirmenybę teikti kovai su radikalėjimu, jaunimo marginalizacija ir jaunuolių įtraukimo į socialinį, kultūrinį ir pilietinį gyvenimą skatinimui pagal Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginę programą („ET 2020“), Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje atnaujintą sistemą (2010–2018 m.), ES darbo planą sporto srityje (2014–2017 m.) ir kultūros darbo planą (2015–2018 m.) ⁽¹⁾;
4. ATKREIPIA DĖMESĮ į Tarybos ir Komisijos bendrą 2015 m. ES jaunimo reikalų ataskaitą ⁽²⁾, visų pirma jos 5 skirsnį „Tolesnis ES bendradarbiavimas jaunimo reikalų srityje“;

Todėl SUSITARIA sudaryti 36 mėnesių ES darbo planą jaunimo srityje, kuriame būtų apibrėžti valstybių narių ir Komisijos veiksmai 2016 m. sausio 1 d.–2018 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje atnaujintos sistemos (2010–2018 m.) įgyvendinimą;

II. PRINCIPAI

5. LAIKOSI NUOMONĖS, kad šis darbo planas, laikantis subsidarumo principo, turėtų būti grindžiamas toliau nurodytais pagrindiniais principais. Jis turėtų:
 - būti pagrįstas ankstesnio darbo plano jaunimo srityje (2014–2015 m.) pasiekimais;
 - atitinkamai suteikti postūmį ES lygmeniu vykdomam darbui jaunimo reikalų srityje ir pabrėžti šio darbo svarbą;
 - užtikrinti, vykdant sektorių bendradarbiavimą, kad kitose ES politikos srityse būtų žinoma apie konkrečias problemas, su kuriomis susiduria jaunuoliai;
 - prisidėti prie visa apimančių ES saugumo, ekonominės ir socialinės politikos darbotvarkių prioritetų;
 - padėti formuoti žiniomis ir įrodymais pagrįstą jaunimo politiką;

⁽¹⁾ Dok. COM(2015) 185 final.

⁽²⁾ Dok. 13635/15.

- išlikti lanksčia priemone, kad būtų galima laiku tinkamai reaguoti į politikos srityje vykstančius pokyčius;
 - skatinti bendradarbiavimu grindžiamą ir suderintą valstybių narių ir Komisijos požiūrį, taip suteikiant joms galimybę užtikrinti pridėtinę vertę 6 punkte išvardytose prioritetinėse teminėse srityse (žr. toliau);
 - remtis sinergija su programa „Erasmus+“, *inter alia*, prisidedant prie konkrečiai jaunimui skirtų prioritetų nustatymo „Erasmus+“ metinėje darbo programoje;
 - įtraukti jaunuolius pasinaudojant konsultacijų procedūromis, siekiant užtikrinti, kad darbo plane būtų sprendžiami jiems aktualūs klausimai;
6. LAIKOSI NUOMONĖS, kad dėl dabartinių įvykių valstybės narės ir Komisija, bendradarbiaudamos ES lygmeniu šio darbo plano įgyvendinimo laikotarpiu iki 2018 m. pabaigos, turėtų teikti pirmenybę šioms teminėms sritims:
- Turi būti intensyvinamas darbas su jaunimu ir sektorių bendradarbiavimas siekiant toliau nurodytų tikslų ir atsižvelgiant į prioritetus, dėl kurių susitarta bendroje 2015 m. ES jaunimo reikalų ataskaitoje:
- A. Didesnė visų jaunuolių socialinė įtrauktis atsižvelgiant į pagrindines Europos vertybes;
 - B. Aktyvesnis visų jaunuolių dalyvavimas demokratiname ir pilietiniame Europos gyvenime;
 - C. Lengvesnis jaunuolių perėjimas iš paauglystės į pilnametystę, visų pirma integracija į darbo rinką;
 - D. Parama jaunuolių sveikatos apsaugai ir gerovei, įskaitant psichikos sveikatą;
 - E. Įnašas sprendžiant skaitmeninio amžiaus uždavinius ir pasinaudojant skaitmeninio amžiaus galimybėmis jaunimo politikos, darbo su jaunimu ir jaunimo reikalų srityse;
 - F. Įnašas reaguojant į galimybes ir iššūkius, kylančius dėl didėjančio jaunų migrantų ir pabėgėlių skaičiaus Europos Sąjungoje.
7. PRITARIA tam, kad nors valstybių narių ir Komisijos veiksmas, kaip nustatyta I priede, turi būti skirti visiems jaunuoliams, ypač daug dėmesio turi būti skiriama šioms grupėms:
- jaunuoliams, kuriems kyla marginalizacijos pavojus;
 - nesimokantiems ir nedirbantiems jaunuoliams (NEET);
 - migrantų kilmės jaunuoliams, įskaitant neseniai atvykusius imigrantus ir jaunas pabėgėlius.
8. PRITARIA tam, kad Taryba galėtų peržiūrėti darbo planą atsižvelgdama į pasiektus rezultatus ir politikos pokyčius ES lygmeniu;
9. SUSITARIA dėl šias prioritetines temas atitinkančių konkrečių veiksmų sąrašo ir jų įgyvendinimo tvarkaraščio, kaip išdėstyta I priede;

III. DARBO METODAI IR STRUKTŪROS

10. PRIPAŽĖISTA, kad:

reikia stiprinti jaunimo aspekto integravimą ir į rezultatus orientuotą sektorių bendradarbiavimą Taryboje siekiant užtikrinti, kai įmanoma, kad formuojant visų atitinkamų sričių politiką būtų atsižvelgiama į jaunuolių siekius, sąlygas jaunuoliams ir jaunuolių poreikius;

11. SUSITARIA:

- dėl toliau išvardytų darbo metodų, kuriais atitinkamai bus remiamas šio darbo plano įgyvendinimas: atvirojo koordinavimo metodo, dėl kurio susitarta Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje atnaujintoje sistemoje, visų pirma žiniomis ir įrodymais pagrįstos politikos formavimo, ekspertų grupių, tarpusavio mokymosi veiklos, tarpusavio vertinimo, tyrimų, konferencijų, seminarų, rezultatų sklaidos, neformalaus diskusijų su jaunimo atstovais forumo, jaunimo reikalų generalinių direktorių susitikimų ir struktūrinio dialogo su jaunuoliais;

- kad vykdant su visais metodais, be kita ko, ekspertų grupėmis, susijusį darbą daugiausia dėmesio bus skiriama II skirsnio 6 punkte išdėstytoms prioritetinėms teminėms sritims ir I priede išvardytiems veiksams bei tikslinėms datoms. Taryba ir Taryboje posėdžiaujantys valstybių narių Vyriausybės atstovai gali peržiūrėti I priede išvardytus veiksmus atsižvelgdami į pasiektus rezultatus ir politikos pokyčius ES lygmeniu;
- dėl narystės ekspertų grupėse ir šių grupių veikimo principų, kaip išdėstyta II priede;
- kad, kalbant apie jaunuolių teisę dalyvauti formuojant, įgyvendinant ir vertinant jam poveikio turinčią politiką, taikomomis konsultacijų procedūromis bus užtikrinta galimybė jaunuoliams dalyvauti bendruose šio darbo plano prioritetinių teminių sričių svarstymuose;
- kad Jaunimo reikalų generalinių direktorių neformaliuose susitikimuose bus nagrinėjami strateginiai su šiuo darbo planu susiję klausimai, taip pat bendresni su ES jaunimo politika susiję klausimai;
- kad pirmąjį 2018 m. pusmetį Taryba ir Komisija įvertins šio darbo plano įgyvendinimą remdamosi bendru jo įgyvendinimo įvertinimu, kuris turės būti atliktas rengiant ES jaunimo reikalų ataskaitą;

12. ATSIŽVELGDAMI Į TAI, KAS IŠDĖSTYTA PIRMAU, PRAŠO

valstybių narių ir Komisijos dabartinio darbo plano įgyvendinimo laikotarpiui sudaryti ekspertų grupes, įgaliotas dirbti šiose srityse:

- nustatyti konkretų darbo su jaunimu, taip pat neformaliojo mokymosi ir savišvietos indėlį į
 - a) aktyvaus pilietiškumo ir jaunuolių dalyvavimo įvairialypėje ir tolerantiškoje visuomenėje skatinimą ir marginalizacijos, radikalėjimo ir dėl šių reiškinių galinčio kilti smurtinio elgesio prevenciją;
 - b) reagavimą į galimybes ir iššūkius, kylančius dėl didėjančio jaunų migrantų ir pabėgėlių skaičiaus Europos Sąjungoje.
- spręsti klausimus, susijusius su skaitmeninimo pavojais, teikiamomis galimybėmis ir pasekmėmis jaunimui, darbui su jaunimu ir jaunimo politikai;

IV. VEIKSMAI

13. PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ, DERAMAI ATSIŽVELGIANT Į SUBSIDIARUMO PRINCIPĄ:

- padedant Komisijai dirbti kartu, naudojantis šioje rezoliucijoje nurodytais darbo metodais;
- toliau skatinti aktyvų jaunimo reikalų ministerijų dalyvavimą formuojant nacionalinę politiką, susijusią su strategija „Europa 2020“ ir Europos semestru, vykdant tolesnę veiklą, susijusią su Tarybos išvadomis „Jaunimo politikos potencialo maksimalus išnaudojimas siekiant strategijos“ Europa 2020 „tikslų“;
- plėtojant politiką nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis prireikus deramai atsižvelgti į Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje atnaujintą sistemą (2010–2018 m.) ir šį darbo planą;
- informuoti atitinkamas institucijas, jaunuolius ir jaunimo organizacijas apie ES darbo plano jaunimo srityje įgyvendinimo pažangą, kad būtų užtikrinamas veiklos aktualumas ir matomumas;

14. PRAŠO TARYBAI PIRMININKAUJANČIŲ VALSTYBIŲ NARIŲ:

- remiantis ES jaunimo strategijos laikotarpio vidurio vertinimo rezultatais apsvarstyti tinkamus tolesnius veiksmus;
- grupinio pirmininkavimo kontekste rengiant savo programą atsižvelgti į ES darbo plano prioritetines temas sritis;
- informuoti Tarybos Jaunimo darbo grupę apie kituose Tarybos parengiamuosiuose organuose atliktą darbą, kuris turi tiesioginio ar netiesioginio poveikio jaunuoliams ar jaunimo politikai;
- grupinio pirmininkavimo kontekste atsižvelgti į neišspręstus ankstesnio darbo plano (2014–2015 m.) klausimus;
- apsvarstyti galimybę 36 mėnesių laikotarpio, kurį apima ši rezoliucija, pabaigoje pasiūlyti naują darbo planą remiantis 11 punkte nurodytu įvertinimu ir vertinimu;

- numatyti galimybes valstybėms narėms ir suinteresuotiesiems subjektams jaunimo reikalų srityje apsvarstyti būsimą Europos bendradarbiavimą jaunimo reikalų srityje po 2018 m.;
- pasiūlyti Jaunimo reikalų generaliniams direktoriams jų eiliniuose neformaliuose susitikimuose apsvarstyti ir įvertinti darbo plano rezultatus, prireikus surengti neeilinius jungtinius sektorių generalinių direktorių susitikimus, plačiai skleisti rezultatus ir prisidėti prie ES darbo plano jaunimo srityje įgyvendinimo įvertinimo;

15. PRAŠO KOMISIJOS:

- remti su jaunimu dirbančių asmenų gebėjimų stiprinimą ir gebėjimų stiprinimą darbo su jaunimu srityje, įgyvendinant programą „Erasmus +“, kuri yra vienas iš pagrindinių elementų plėtojant kokybišką darbą su jaunimu Europoje;
- remti valstybes nares ir su jomis bendradarbiauti įgyvendinant šį darbo planą, visų pirma priede išdėstytus veiksmus;
- informuoti valstybes nares apie vykdomas arba planuojamas ES jaunimo politikos ir kitų atitinkamų sričių politikos, kuri turi įtakos jaunimui, iniciatyvas bei tyrimus ir atitinkamus Komisijos veiklos pokyčius;
- reguliariai konsultuotis su suinteresuotaisiais subjektais Europos lygmeniu, įskaitant pilietinę visuomenę ir jaunimo atstovus, ir juos informuoti apie darbo plano įgyvendinimo pažangą, kad būtų užtikrintas veiklos aktualumas ir matomumas;
- skatinti geresnę informavimo veiklą ir ES programų sinergiją, taip pat bendradarbiavimą su kitomis tarptautinėmis organizacijomis, pavyzdžiui, su Europos Taryba;

16. PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ IR KOMISIJOS ATITINKAMOSE JŲ KOMPETENCIJOS SRITYSE IR DERAMAI ATSIŽVELGIANT Į SUBSIDIJARUMO PRINCIPĄ:

- toliau glaudžiai bendradarbiauti ekspertų lygmeniu pagal šios rezoliucijos I ir II priedus;
 - atsižvelgti į šio darbo plano prioritetus rengiantis metinei darbo programai „Erasmus+“ jaunimo reikalų srityje, *inter alia*, kalbant apie bendruosius metinės darbo programos „Erasmus+“ tikslus, partnerystės susitarimą su Europos Taryba ir jaunimo vikį;
 - skatinti kitus sektorius atsižvelgti į jaunimo aspektą formuluojant, įgyvendinant ir vertinant politiką bei veiksmus kitose politikos srityse, ypač daug dėmesio skiriant jaunimo aspekto ankstyvo ir veiksmingo įtraukimo į politikos plėtojimo procesą užtikrinimui;
 - skatinti labiau pripažinti jaunimo politikos indėlį į bendruosius Europos politikos, skirtos jaunuoliams, tikslus, atsižvelgiant į teigiamą poveikį aktyviam pilietiškumui, užimtumui, socialinei įtraukčiai, kultūrai ir inovacijoms, švietimui ir mokymui, taip pat sveikatai ir gerovei.
-

I PRIEDAS

Prioritetinėmis teminėmis sritimis grindžiami veiksmai, priemonės, įgyvendinimo terminai

Prioritetinėmis teminėmis sritimis grindžiami veiksmai

Darbo metodas/Priemonė	Rezultatai ir numatytas terminas	Nuoroda
<i>A prioritetas:</i> Didesnė visų jaunuolių socialinė įtrauktis atsižvelgiant į pagrindines Europos vertybes		
Taryba ir parengiamieji organai Jaunimo sektoriaus vaidmuo užkertant kelią smurtiniam radikalėjimui	2016 m. pirmasis pusmetis (galimi) Debatai Taryboje	A1
Žiniomis ir įrodymais pagrįstos politikos formavimas Komisijos tyrimas dėl darbo su jaunimu kokybės sistemų ir programų Europos Sąjungoje	2016 m. antrasis pusmetis Įgyvendinimo vadovas	A2
Struktūrinis dialogas/Taryba ir parengiamieji organai „Jaunuolių esminiai gyvenimo gebėjimai ir kompetencijos įvairialypėje, susietoje ir įtraukioje Europoje aktyviam dalyvavimui bendruomenės ir profesiniame gyvenime.“	2017 m. pirmasis pusmetis (galima) Tarybos rezoliucija	A3
<i>B prioritetas:</i> Aktyvesnis visų jaunuolių dalyvavimas demokratiname ir pilietiniame Europos gyvenime		
Ekspertų grupė Nustatyti konkretų darbo su jaunimu, taip pat neformaliojo mokymosi ir savišvietos indėlį į aktyvaus pilietiškumo ir jaunimo dalyvavimo įvairialypėje ir tolerantiškoje visuomenėje skatinimą ir marginalizacijos, radikalėjimo ir dėl šių reiškinių kylančio smurtinio elgesio prevenciją.	2017 m. pirmasis pusmetis — Ataskaita — (galimos) Tarybos išvados	B1
Žiniomis ir įrodymais pagrįstos politikos formavimas Komisijos atliekamas Europos savanorių tarnybos vykdomos tarptautinės savanoriškos veiklos poveikio tyrimas	2017 m. pirmasis pusmetis — Ataskaita — (galimos) Tarybos išvados, susijusios su tyrimu	B2
Seminaras, skirtas jaunimo ir sporto politikos formuotojams: „Demokratija, jaunimo ir sporto srities sektorius apimantys požiūriai aktyviam jaunuolių dalyvavimui pilietiniame ir demokratiname gyvenime per sportą.“	2017 m. antrasis pusmetis Seminaro ataskaita dėl geriausios praktikos pavyzdžių ir rekomendacijos dėl to, kaip laikantis įvairių sektorių apimančių požiūrių jaunimo ir sporto srityse gali būti skatinamos jaunuolių demokratinės vertybės ir dalyvavimas pilietiniame gyvenime.	B3

(¹) Tai apima sunkias ir bendro pobūdžio psichikos problemas, psichologinę įtampą ir (laikinus) psichologinius sutrikimus laikotarpiams, kai susiduriama su viliojančiais gyvenimo išbandymais arba krizėmis.

Darbo metodas/Priemonė		Rezultatai ir numatytas terminas	Nuoroda
Ekspertų grupė „Skaitmeninio pavojaus, teikiamos galimybės ir pasekmės jaunimui, darbui su jaunimu ir jaunimo politikai“		2017 m. antrasis pusmetis Ekspertų grupės ataskaita	E3
Žiniomis ir įrodymais pagrįstos politikos formavimas Komisijos tyrimas dėl interneto ir socialinės žiniasklaidos poveikio jaunimo dalyvavimui ir darbui su jaunimu		2018 m. pirmasis pusmetis Ataskaita	E4
Taryba ir parengiamieji organai Novatoriškų darbo su jaunimu metodų, įskaitant skaitmenines priemones, plėtojimas siekiant veiksmingesniu, pažangesniu ir tinkamesniu būdu geriau patenkinti jaunuolių poreikius bei siekius ir skatinti sektorių bendradarbiavimą.		2018 m. pirmasis pusmetis (galimos) Tarybos išvados, kuriomis reaguojama, pavyzdžiui, į E3 ir E4 punktuose nurodytus veiksmus.	E5
<i>F prioritetas:</i> Įnašas reaguojant į galimybes ir iššūkius, kylančius dėl didėjančio jaunų migrantų ir pabėgėlių skaičiaus Europos Sąjungoje			
Ekspertų grupė Nustatyti konkretų darbo su jaunimu, taip pat neformaliojo mokymosi bei savišvietos įnašą reaguojant į galimybes ir iššūkius, kylančius dėl didėjančio jaunų migrantų ir pabėgėlių skaičiaus Europos Sąjungoje		2018 m. antrasis pusmetis — Ataskaita — (galimos) Tarybos išvados, susijusios su ataskaita	F1
Kita			
Tema	Priemonė/veiksmas	Rezultatai ir numatytas terminas	
ES jaunimo strategija	Tarpusavio mokymasis a. Komisijos pasiūlymas dėl lanksčios sistemos	2016 m. pirmasis pusmetis Lanksčios tarpusavio mokymosi veiklos sistemos įforminimas	O1
	Žiniomis ir įrodymais pagrįstos politikos formavimas b. ES jaunimo strategijos laikotarpio vidurio vertinimas ir rekomendacijos dėl jaunųjų savanorių judumo visoje Europos Sąjungoje	2016 m. antrasis pusmetis (galimos) Tarybos išvados, kuriomis reaguojama į įvertinimą, įskaitant Tarybos rekomendacijos dėl jaunųjų savanorių judumo visoje Europos Sąjungoje įvertinimą	O2
	c. ES jaunimo reikalų ataskaita	2018 m. pirmasis pusmetis Bendra ES jaunimo reikalų ataskaita	O3

Tema	Priemonė/veiksmas	Rezultatai ir numatytas terminas	
Programa „Erasmus+“	<i>Žiniomis ir įrodymais pagrįstos politikos formavimas</i> Programos „Erasmus +“ ir jos ankstesnių programų laikotarpio vidurio vertinimas	<i>2018 m. pirmasis pusmetis</i> Atsakas į įvertinimą bendradarbiaujant su atitinkamais sektoriais (švietimo, mokymo, jaunimo reikalų, sporto)	<i>O4</i>

II PRIEDAS

Narystės valstybių narių ir Komisijos pagal 2016 m. sausio 1 d.–2018 m. gruodžio 31 d. ES darbo planą jaunimo srityje sudarytose ekspertų grupėse ir šių ekspertų grupių veikimo principai**Narystė:**

- Valstybės narės grupių darbe dalyvauja savanoriškai ir bet kuriuo metu gali prie jų prisijungti.
- Valstybės narės, norinčios dalyvauti grupių darbe, paskirs ekspertus atitinkamų grupių nariais. Valstybės narės užtikrins, kad paskirti ekspertai turėtų atitinkamos patirties atitinkamoje srityje nacionaliniu lygmeniu. Paskirti ekspertai užtikrins veiksmingą komunikavimą su kompetentingomis nacionalinėmis institucijomis. Ekspertų skyrimo procedūras koordinuoja Komisija.
- Kiekviena ekspertų grupė gali nuspręsti pakviesti kitų dalyvių: nepriklausomų ekspertų, jaunimo organizacijų atstovų, jaunimo klausimus tiriančių mokslo darbuotojų ir kitų suinteresuotųjų subjektų, taip pat trečiųjų valstybių atstovų. Kiekviena ekspertų grupė gali pasiūlyti įtraukti kitų dalyvių visam darbo laikotarpiui, su sąlyga, kad jų narystei ekspertų grupė pritaris vienbalsiai.

Igaliojimai

Ekspertų grupės igaliojimus siūlo Komisija pagal darbo plano 12 punktą; igaliojimai koreguojami atsižvelgiant į Tarybos Jaunimo darbo grupės pareikštas pastabas.

Darbo tvarka

- Ekspertų grupės stengsis užtikrinti, kad paprašytu klausimu būtų pasiekti keli konkretūs ir panaudojami rezultatai.
- Siekiant įgyvendinti šį darbo planą, pirmajame ekspertų grupės posėdyje po šio darbo plano priėmimo kiekviena ekspertų grupė turės paskirti grupės pirmininką ar bendrapirmininkius. Pirmininkų rinkimai bus vykdomi atvirai ir skaidriai, veiksmus koordinuojant Komisijai, kuri atlieka ekspertų grupių sekretoriato funkciją. Kiekviena ekspertų grupė pagal šį darbo planą parengs darbo tvarkaraštį.
- Komisija šių grupių darbe suteiks ekspertinių žinių, taip pat teiks logistinę paramą. Kiek įmanoma, ji teiks paramą grupėms ir kitomis atitinkamomis priemonėmis (be kita ko, atliks jų darbo sričiai aktualius tyrimus).

Ataskaitų teikimas ir informacija

Ekspertų grupių pirmininkai teiks Jaunimo darbo grupei ataskaitas apie padarytą pažangą ir pasiektus rezultatus. Prireikus Tarybos Jaunimo darbo grupė teiks ekspertų grupei papildomas rekomendacijas siekiant užtikrinti, kad būtų pasiektas norimas rezultatas ir laikomasi tvarkaraščio. Generaliniai direktoriai informuojami apie pasiektus rezultatus.

Galimybė susipažinti su visų grupių posėdžių darbotvarkėmis ir ataskaitomis bus sudaroma visoms valstybėms narėms, neatsižvelgiant į jų dalyvavimo tam tikros srities veikloje mastą. Grupių darbo rezultatai bus paskelbti.

Tarybos rezoliucija dėl jaunimo politinio dalyvavimo Europos demokratiname gyvenime skatinimo

(2015/C 417/02)

TARYBA IR TARYBOJE POSĖDŽIAVĘ VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAI:

PRIMINDAMI POLITINĮ ŠIO KLAUSIMO KONTEKSTĄ, VISŲ PIRMA:

1. Tarybos rezoliuciją dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje atnaujintos sistemos (2010–2018 m.) ⁽¹⁾, kurioje dalyvavimas nurodomas kaip viena iš veiklos sričių, o jos tikslas – remti jaunimo dalyvavimą atstovaujamosios demokratijos ir pilietinės visuomenės veikloje visais lygiais bei apskritai visuomeninėje veikloje; šioje rezoliucijoje taip pat apibrėžiama bendro pobūdžio iniciatyva skatinti ir remti jaunimo ir jaunimo organizacijų įtraukimą ir dalyvavimą formuojant politiką, ją įgyvendinant ir vykdant tolesnę veiklą, palaikant nuolatinį struktūrinį dialogą su jaunimu bei jaunimo organizacijomis.
2. 2014 m. gegužės 20 d. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių Vyriausybių atstovų rezoliuciją dėl 2014–2015 m. Europos Sąjungos darbo plano jaunimo srityje ⁽²⁾.
3. Bendras rekomendacijas dėl ketvirtąjo darbo ciklo, susijusio su struktūriniu dialogu, parengtas ES Jaunimo konferencijoje, kurią 2015 m. rugsėjo 21–24 d. surengė pirmininkaujantis Liuksemburgas ⁽³⁾.

PABRĖŽIA, KAD:

4. Demokratija, pliuralizmas ir aktyvus pilietiškumas yra pagrindinės Europos Sąjungos vertybės. Jos apima saviraiškos laisvės bei tolerancijos vertybes ⁽⁴⁾ ir jomis siekiama įtraukti visus Europos piliečius. Demokratija neturi būti traktuojama kaip savaime suprantamas dalykas, ji turi būti nuolat saugoma ir puoselėjama.
5. Matyti, kad Europos jaunimas iš esmės pritaria demokratinei sistemai bei jai atstovaujantiems organams ir jais tiki, bet kritiškai vertina tai, kaip sistema valdoma praktikoje, ir gaunamus rezultatus ⁽⁵⁾.
6. Jaunuoliams dažnai vis sunkiau save identifikuoti su tradicinių formų politiniu dalyvavimu, pavyzdžiui, veikla politinėse partijose ir profesinėse sąjungose, bet jie dalyvauja alternatyvių formų veikloje, kur esama daugiau individualaus pasirinkimo galimybių, kaip antai kampanijos, peticijos, demonstracijos ir spontaniški renginiai, kurių tikslas – išreikšti palaikymą tam tikriems dalykams ir siekti apčiuopiamų pokyčių savo gyvenime ⁽⁶⁾.
7. Informacinės ir ryšių technologijos, visų pirma socialinė žiniasklaida, ir jų judrusis naudojimas suteikia naujų dalyvavimo politiniuose procesuose ir informavimo apie juos galimybių, spartina informacijos sklaidą ir greitina alternatyvių dalyvavimo formų kūrimą.

KALBANT APIE STRUKTŪRINIO DIALOGO PROCESĄ, PRIPAŽIŪSTA, KAD:

8. Struktūrinis dialogas yra Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje sistemos priemonė, kuria siekiama įtraukti jaunimą į ES politikos formavimą. Bendro teminio prioriteto „jaunimo įgalėjimas galimybės naudotis teisėmis srityje ir jaunimo politinio aktyvumo svarba ⁽⁷⁾“ ketvirtą 18 mėnesių darbo ciklo rezultatai grindžiami rezultatais, pasiektais konsultuojantis su jaunimu prieš Italijos, Latvijos ir Liuksemburgo pirmininkavimo laikotarpius bei jų metu, taip pat ES jaunimo konferencijose Romoje (2014 m. spalio mėn.), Rygoje (2015 m. kovo mėn.) ir Liuksemburge (2015 m. rugsėjo mėn.) ⁽⁸⁾.
9. Dialogo tarp jaunimo ir politikos atstovų rezultatai tapo svarbiu indėliu rengiant šią rezoliuciją, be kita ko, žvelgiant iš jaunimo, jaunimo darbuotojų ir kitų jaunimo srities ekspertų perspektyvos, ir palengvina faktiniais duomenimis grindžiamos ir veiksmingos ES politikos formavimą.

⁽¹⁾ OL C 311, 2009 12 19, p. 1.⁽²⁾ OL C 183, 2014 6 14, p. 5.⁽³⁾ Dok. 12651/15.⁽⁴⁾ „Sąjunga yra grindžiama šiomis vertybėmis: pagarba žmogaus orumui, laisvė, demokratija, lygybė, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises. Šios vertybės yra bendros valstybėms narėms, gyvenančioms visuomenėje, kurioje vyrauja pliuralizmas, nediskriminavimas, tolerancija, teisingumas, solidarumas ir moterų bei vyrų lygybė.“
Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnis.⁽⁵⁾ Youth participation in democratic life – Final Report (Galutinė ataskaita „Jaunimo dalyvavimas demokratiname gyvenime“), London School of Economics, EACEA 2010/03, 2013 m. vasario mėn.⁽⁶⁾ Political participation and ES Citizenship: Perceptions and behaviours of young people (Politinis dalyvavimas ir ES pilietiškumas. Jaunimo nuostatos ir elgesio modeliai), EACEA, Europos Komisija, 2013 m.⁽⁷⁾ OL C 183, 2014 6 14, p. 1.⁽⁸⁾ Dokumentai 14429/14, 8095/15 ir 12651/15.

MANO, KAD:

10. Europos Sąjunga pasikliauna jaunimu, kuris yra pasiryžęs gerbti demokratijos principus ir Europos vertybes.
11. Europos politika ir politika apskritai turėtų būti reaguojama į jaunimo poreikius ir lūkesčius. Todėl politiniai klausimai turi būti skaidrūs ir apie juos turi būti informuojami visi piliečiai, įskaitant jaunimą. Jaunimas turi suprasti klausimus, kurie yra aktualūs, kad būtų sukeltas susidomėjimas ir sudarytos palankesnės sąlygos dalyvauti politiniame gyvenime. Įvairių politikos sričių ir politikos lygmenų sprendimus priimančias asmenys turėtų sudaryti jaunuoliams galimybes dalyvauti prasminguose sprendimų priėmimo procesuose ir tas dalyvavimas turi daryti poveikį.
12. Politinio dalyvavimo sąvoka visų pirma apima atstovavimą jaunimui atstovaujamosios demokratijos struktūrose, t. y. dalyvavimą rinkimuose rinkėjo teisėmis, savo kandidatūros iškėlimą rinkimuose ir dalyvavimą politinių partijų veikloje. Politinis dalyvavimas taip pat gali būti užtikrinamas priklausant jaunimo interesus ginančioms (jaunimo) organizacijoms, dalyvaujant politinėse akistatose ar debatuose internetu ir naudojantis kitomis nuomonės formavimo bei kultūrinės raidos formomis. Politinis dalyvavimas taip pat gali būti užtikrinamas dalyvaujant pilietiškumo ugdymo ir švietimo žmogaus teisių klausimais veikloje bei vykdant veiksmus, kuriais siekiama teigiamų pokyčių visuomenėje.
13. Dalyvaudami politiniuose procesuose jaunuoliai gali pagilinti savo supratimą apie nuomonės formavimo procesus ir įvairius susijusius interesus. Asmeniniu lygmeniu jie tobulina socialinius gebėjimus, atsakingumą, pasitikėjimą savimi, iniciatyvumą, kritišką požiūrį, taip pat bendravimo ir derybinius gebėjimus, kompromiso jausmą, empatiją ir pagarbos kitų asmenų nuomonei jausmą.
14. Veiksmingo ir realaus jaunimo politinio dalyvavimo procesams būdingi, be kita ko, šie ypatumai:
 - klausimo aktualumas ir realus poveikis jaunuolių gyvenimui,
 - dalyvavimo kasdieniame gyvenime įvairioje aplinkoje – šeimos, bendruomenės, mokyklos, darbovietės, darbo su jaunimu ir vietos gyvenimo (politinės socializacijos) – praktika ir patirtis,
 - iš sprendimus priimančių asmenų gaunama suprantama grįžtamoji informacija ir tolesnė susijusi šių asmenų veikla,
 - įtraukumas ir vienodos galimybės visiems jaunuoliams lyties, etninės kilmės, kultūrinių, išsilavinimo ir socialinių aplinkybių, seksualinės orientacijos, amžiaus ir specifinių poreikių požiūriu.
15. Jaunimo politika, darbas su jaunimu ir jaunimo organizacijos vaidina svarbų vaidmenį šiuo požiūriu, nes skatina aktyvų pilietiškumą, suteikia politinio dalyvavimo galimybių ir užsiima marginalizacijos bei smurtinės radikalizacijos prevencija, visų pirma vietos lygiu, kur atviras darbas su jaunimu ir informavimo darbas su jaunimu yra skirtas jaunimui.
16. Siekiant visapusiško ir veiksmingo jaunuolių dalyvavimo būtina užtikrinti fizinę ir psichinę gerovę ir tenkinti būtiniausius poreikius, įskaitant švietimo ir mokymo, sveikatos, užimtumo, finansinio saugumo bei socialinės integracijos aspektus.

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ IR KOMISIJOS ATITINKAMOSE JŲ KOMPETENCIJOS SRITYSE IR DERAMAI ATSIŽVELGIANT Į SUBSIDIJARUMO PRINCIPĄ:

17. Nustatyti, įgyvendinti ar toliau plėtoti nacionalines, regionines ir (arba) vietos strategijas, programas, struktūras ar kitus atitinkamus mechanizmus, kuriais būtų skatinamas visų jaunuolių, visų pirma mažiau galimybių turinčių jaunuolių, politinis dalyvavimas. Šie mechanizmai turėtų būti grindžiami žiniomis ir faktiniais duomenimis, taip pat tarpsektoriniu bendradarbiavimu, ir į juos turėtų būti įtraukti visi atitinkami suinteresuotieji subjektai. Modeliuojant veiksmingas dalyvavimo strategijas tikslinė grupė turėtų būti įtraukta planavimo, įgyvendinimo, stebėsenos ir vertinimo etapais. Strategijos galėtų apimti toliau išdėstytus prioritetus.

Formalusis švietimas ir neformalusis mokymasis

18. Skatinti ir propaguoti sektorių bendradarbiavimą ir formaliojo švietimo paslaugų teikėjų, jaunimo organizacijų ir darbo su jaunimu organizatorių partnerystes siekiant parengti integruotus pilietiškumo ugdymo programų metodus, kartu įtraukiant jaunimą, mokytojus, jaunimo darbuotojus, tėvus ir kitus susijusius subjektus.
19. Stiprinti tvarias dalyvaujamojo pobūdžio struktūras formaliojo švietimo ir neformaliojo mokymosi aplinkoje, siekiant paskatinti ugdyti socialinius gebėjimus ir kompetencijas, susijusius su demokratinėmis vertybėmis bei žmogaus teisėmis, kaip antai saviraiškos laisvė ir pagarba įvairovei, kasdienio demokratijos principų taikymo būdu.
20. Skatinti nacionalinio, regioninio ir vietos lygmens organizacijų ir (arba) struktūrų, kurios atstovautų studentų interesams formaliojo švietimo įstaigų atžvilgiu, kūrimą ir plėtojimą.

21. Skatinti kurti žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo programas, kuriomis būtų ugdomas gebėjimas kritiškai analizuoti informaciją šiandienos žinių visuomenėje, taip pat IRT raštingumo programas, kurios būtų skirtos techniniams vartotojų gebėjimams ugdyti, kad jie galėtų susipažinti su naudinga informacija internete, ją valdyti, vertinti ir kurti.

Vietos ir regioninės dalyvavimo galimybės

22. Sudaryti sąlygas dalyvavimo procesų, pavyzdžiui, jaunimo tarybų, plėtojimui ir jį palengvinti, glaudžiai bendradarbiaujant su vietos ir regioninėmis valdžios institucijomis, kad jaunimui būtų suteikiama galimybė reikšti savo nuomonę vietos ir regioniniuose sprendimų priėmimo procesuose.
23. Rengti ir teikti politikos formuotojams informaciją ir mokymo galimybes, susijusius su tinkamais ir jaunimui pritaikytais komunikacijos ir dalyvavimo metodais bei priemonėmis, kad būtų sudaromos palankesnės sąlygos atvirumui ir palankumui jaunimo atžvilgiu.
24. Apsvarstyti, ar tikslinga sumažinti teisės dalyvauti vietos ir regioninių valdžios institucijų rinkimuose amžių iki 16 metų, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes ir nacionalines teisinės sistemas.

Alternatyvūs būdai ir e. dalyvavimas

25. Pripažinti ir remti jaunimą, darbą su jaunimu ir jaunimo organizacijas plėtojant įvairius politinio dalyvavimo būdus, įskaitant peticijas, demonstracijas, kampanijas, taip pat pripažinti ir remti naudojamą kultūrą, menu ir sportu, kadangi šios priemonės sudaro sąlygas įvairiais būdais reikšti nuomonę ir suteikia įvairių galimybių dalyvauti politiniame gyvenime, ypač mažiau galimybių turinčio jaunimo atžvilgiu.
26. Plėtoti skaitmenines jaunimo politinio dalyvavimo priemones, derinant su tiesioginio bendravimo elementais, ir rengti tinkamą mokymą, skirtą mokytojams, jaunimo darbuotojams, instruktoriams ir informacijos skleidėjams, dirbantiems su įvairiomis tikslinėmis grupėmis formaliojo švietimo ir neformaliojo mokymosi sąlygomis, kad jaunimas būtų informuojamas visais lygiais; pripažinti ir įtraukti esamus jaunimo informavimo kanalus ir informacijos jaunimui teikėjus Europos, nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygiu.
27. Įtraukti jaunimo sritį įgyvendinant Europos bendrosios skaitmeninės rinkos strategiją, kalbant apie tokias temas kaip skaitmeniniai gebėjimai ir kompetencija, saugesnis naudojimasis internetu ir kova su nelegaliu turiniu, skatinančiu rasizmą, ksenofobiją ir raginančiu imtis smurto.

Dialogas su sprendimus priimančiais asmenimis

28. Prireikus remti informavimo ir komunikacijos procesus ir priemones, kurie sudaro sąlygas jaunimui suprasti ir išsąmoninti viešąją politiką, akcentuojant jaunimui aktualius aspektus ir veiksmingai naudojantis įvairiomis žiniasklaidos priemonėmis ir IRT.
29. Nagrinėti ir plėsti jaunimo ir visų politikos sričių, kurios daro poveikį jaunimui, politikos formuotojų dialogo vietas, regionų ir nacionaliniu lygiu galimybes.
30. Raginti jaunimą dalyvauti rinkimuose ir atstovaujamosios demokratijos oficialiosiose struktūrose, pavyzdžiui, politinėse partijose, kad politinės partijos būtų labiau suinteresuotos rengti politikos pasiūlymus, kurie atitinka jaunimo poreikius.
31. Remti jaunimui skirtas informavimo kampanijas ir renginius vietos, regioninių, nacionalinių ir Europos rinkimų proga naudojantis interaktyviomis internetinėmis ir srautinio duomenų siuntimo priemonėmis, taip pat specialiomis informavimo programomis, kurių tikslinė grupė yra pirmą kartą balsuojantys asmenys ir mažiau galimybių turintys jaunuoliai.
32. Visais valdžios lygiais plėtoti sprendimų priėmimo kultūrą, kuria remiami jaunimo vadovaujami dalyvavimo procesai, grindžiami principu „iš apačios į viršų“, ir kuria reaguojama į neformalias jaunimo iniciatyvas.
33. Skatinti ir užtikrinti, kad ES programomis, kuriomis remiamas jaunimas, pavyzdžiui, „Erasmus+“, būtų remiami:
 - jaunimui pritaikytos informacijos apie einamuosius politikos pokyčius, darančius poveikį jaunimui vietos, regioniniu ir nacionaliniu lygiu, platinimas,
 - jaunimui skirtų tikslinių informavimo kampanijų įgyvendinimas nacionalinių ir Europos rinkimų metu,

- jaunimo palaikymo platformų ir jaunimo organizacijų, atstovaujančių jaunimo interesams ir vykdančių jų lobizmą, kūrimas ir plėtojimas,
- su veikla susijusios informacijos teikėjų, pavyzdžiui, nacionalinių jaunimo informavimo struktūrų ir Europos platformų (pvz., ERYICA, EYCA, „Eurodesk“ ir Europos jaunimo portalas), dalyvavimas,
- tarpvalstybinės jaunimo iniciatyvos ir struktūrinis dialogas.

Darbas su jaunimu ir jaunimo organizacijos

34. Remti ir toliau plėtoti pritaikytas darbo su jaunimu iniciatyvas, kuriose daugiausia dėmesio skiriama pilietiškumo ugdymui, švietimui žmogaus teisių klausimais, tarpkultūriniam ir tarpkonfesiniam švietimui, naudojantis neformaliojo mokymosi ir tarpusavio mokymosi metodais, kad būtų skatinama jaunimo integracija į visuomenę ir kovojama su ekstremistinėmis tendencijomis, smurtiniu radikalėjimu ir neapykantos kurstymu; naudotis gerąja patirtimi, įgyta esamuose jaunimo politikos srities bendradarbiavimo tinkluose, pavyzdžiui, Europos jaunimo politikos žinių centre (EKCYF) ir SALTO jaunimo dalyvavimo centre.
35. Stiprinti informacijos jaunimui teikėjų pajėgumus, kad būtų sudaromos sąlygos platinti informaciją apie politinio dalyvavimo galimybes, ypač jaunimui, nepriklausančiam organizuotiems jaunimo judėjimams ar jaunimo organizacijoms.

PRAŠO KOMISIJOS:

36. Teikti informaciją apie gerąją patirtį ir sėkmingus projektus valstybėse narėse vykdančią programą „Erasmus+“, susijusią su iniciatyvomis, kuriomis siekiama jaunimo politinio dalyvavimo; atsižvelgti į kitus mokslinius tyrimus ir iniciatyvas šioje srityje ir platinti jų rezultatus.
37. Parengti apibendrinamąją ataskaitą apie prieinamus mokslinius tyrimus, įskaitant, *inter alia*, Europos jaunimo reikalų srityje dirbančių mokslo darbuotojų fondo vykdomus mokslinius tyrimus, susijusius su e. dalyvavimu ir įvairiomis skaitmeninės žiniasklaidos priemonėmis bei internetinėmis priemonėmis, taip pat analizę, kaip jaunimas naudoja šiomis priemonėmis, kad būtų apžvelgtos esamos ir veiksmingos metodikos.
38. Nustatyti konkretų darbo su jaunimu ir neformaliojo mokymosi ir savišvietos indėlį skatinant aktyvų pilietiškumą ir jaunimo dalyvavimą įvairialypėje ir tolerantiškoje visuomenėje, taip pat užkertant kelią marginalizacijai ir radikalizacijai, galinčioms tapti smurtinio elgesio priežastimi.
39. Naudojantis lengvai prieinamomis komunikacijos priemonėmis, paskelbti jaunimui pritaikytą informaciją, kurioje paaiškinama ir (arba) išaiškinama įvairių sričių ES politikos ir ES sprendimų, visų pirma darančių poveikį jaunimui, raida, kad ši politika ir sprendimai būtų skaidrūs ir suprantami.

I PRIEDAS

POLITINIS KONTEKSTAS

1. Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo, kurios 165 straipsnyje nurodyta, kad Sąjungos veiksmams siekiama „skatinti jaunimą dalyvauti Europos demokratiame gyvenime“.
2. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, kurioje nurodyta vaikų ir jaunimo teisė laisvai reikšti savo nuomonę visais su jais susijusiais klausimais.
3. 2015 m. balandžio 28 d. Komisijos komunikatas dėl Europos saugumo darbotvarkės, kuriame nurodyta, kad jaunimo dalyvavimas yra labai svarbus užkertant kelią smurtinei radikalizacijai, nes propaguoja bendras Europos vertybes, puoselėja socialinę įtrauktį, skatina tarpusavio supratimą ir pakantumą.
4. 2015 m. kovo 17 d. Europos Sąjungos švietimo ministrų Paryžiaus deklaracija dėl pilietiškumo ir bendrų laisvės, tolerancijos ir nediskriminavimo vertybių skatinimo pasitelkiant švietimą.
5. 2014 m. gegužės 20 d. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių Vyriausybių atstovų rezoliucija dėl struktūrinio dialogo proceso, apimančio jaunimo socialinę įtrauktį, apžvalgos, kurioje nurodyta, kad bendras 18 mėnesių ciklo (nuo 2014 m. liepos 1 d. iki 2015 m. gruodžio 31 d.) prioritetas yra jaunimo įgalėjimas ir šioje srityje dėmesys bus skiriamas galimybei naudotis teisėmis ir jaunimo politinio aktyvumo svarbai.
6. Antrojo Europos suvažiavimo darbo su jaunimu klausimais (2015 m. balandžio 27–30 d., Briuselis) deklaracija, kurioje nurodyta, kad dalyvavimas yra vienas iš pagrindinių darbo su jaunimu principų, o suvažiavimo dalyviai yra įsitikinę, kad darbą su jaunimu galima toliau plėtoti tik tuomet, kai jaunimas nuo pat pradžių įtraukiamas visais lygiais – Europos, nacionaliniu, regionų ir vietos.

II PRIEDAS

**2016 M. SAUSIO 1 D. – 2017 M. BIRŽELIO 30 D. LAIKOTARPIO EUROPOS STRUKTŪRINIO DIALOGO
JAUNIMO REIKALŲ SRITYJE PRIORITETAS**

Jaunimo reikalų srityje yra nusistovėjusi pirmininkaujančių valstybių narių bendradarbiavimo valdžios institucijų ir jaunimo struktūriniame dialoge praktika. Europos bendradarbiavimo vykdamas struktūrinį dialogą jaunimo srityje bendras teminis prioritetas 2016 m. sausio 1 d. – 2017 m. birželio 30 d. laikotarpiu bus „Sudaryti sąlygas visam jaunimui dalyvauti įvairioje, tarpusavyje sujungtoje ir įtraukioje Europoje: pasirengę gyvenimui, pasirengę visuomenei“. Ši tema atspindi ES jaunimo reikalų ataskaitą ir ja atsižvelgiama į trijų pirmininkausiančių valstybių narių iki konsultacijų surinktą informaciją. Ši teminė sritis bus bendras elementas, kuriuo bus užtikrintas trijų pirmininkausiančių valstybių narių darbo tęstinumas ir nuoseklumas, laikantis 2016–2018 m. ES darbo plano jaunimo srityje.

III PRIEDAS

**2016 M. SAUSIO 1 D. – 2017 M. BIRŽELIO 30 D. LAIKOTARPIO EUROPOS STRUKTŪRINIO DIALOGO
JAUNIMO REIKALŲ SRITYJE PRINCIPAI**

1. Turėtų būti išlaikyta ir toliau plėtojama supaprastinta 18 mėnesių trijų pirmininkausiančių valstybių narių bendradarbiavimo struktūrinio dialogo srityje struktūra, kad būtų užtikrintas su bendra prioritetine temine sritimi susijęs tęstinumas, o nacionalinėms darbo grupėms sudarytos sąlygos geriau planuoti laiką konsultuojantis su jaunimu.
 2. Siekiant šio proceso metu didinti jaunimo reprezentatyvumą ir įvairovę, reikėtų dėti daugiau pastangų informuojant įvairias tikslines grupes, kurioms bendras prioritetas daro poveikį, be kita ko, naudojantis konsultacijomis internetu, derinant jas su tiesioginiais susitikimais, metodais, kuriais derinami įvairūs išraiškos būdai, ir vietos konsultacijų renginiais, kuriuose dalyvautų vietos NVO, jaunimo (informavimo) organizacijos, vietos valdžios institucijos ir nacionalinės darbo grupės.
 3. Siekiant užtikrinti geresnę struktūrinio dialogo rezultatų kokybę, konsultacijose ir, tam tikrais atvejais, ES jaunimo konferencijose turėtų dalyvauti jaunimo darbuotojai, jaunimo reikalų ekspertai, akademinio pasaulio ekspertai, paslaugų jaunimui teikimo specialistai ir atitinkamos jaunimo organizacijos, kuriems bendras prioritetas daro poveikį.
 4. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas vykdyti su struktūrinio dialogo rezultatais susijusią tolesnę veiklą, trys pirmininkausiančios valstybės narės turėtų aiškinamuoju pranešimu arba kitomis ryšių priemonėmis informuoti konsultacijų procesuose dalyvavusius jaunuolius ir ES jaunimo konferencijas apie tai, koku mastu trečiajame ciklo etape Taryba ir Komisija atsižvelgė į galutinius struktūrinio dialogo rezultatus.
 5. Siekiant užtikrinti veiksmingą struktūrinio dialogo poveikį, trys pirmininkausiančios valstybės narės tam tikrais atvejais turėtų į veiklą įtraukti kitus ES subjektus, pavyzdžiui, Europos Parlamentą, Tarybą ir Komisiją.
 6. Kito trijų pirmininkausiančių valstybių narių ciklo (2017 m. liepos 1 d. – 2018 m. gruodžio 31 d.) bendras prioritetas turėtų būti nustatytas prieš prasidedant jų kadencijai, o jaunimui ir nacionalinėms darbo grupėms turėtų būti pateiktas konsultacijoms tinkamu laiku iki jo patvirtinimo.
-

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SĄJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

TARYBA

Bendra 2015 m. Tarybos ir Komisijos ataskaita dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje atnaujintos sistemos (2010–2018 m.) įgyvendinimo

(2015/C 417/03)

Jaunimo žmogiškasis ir socialinis kapitalas – vienas didžiausių Europos turtų. Europos Sąjunga ir jos valstybės narės turi investuoti į 90 mln. jaunų europiečių potencialą – jų gebėjimus, kūrybiškumą ir įvairovę.

Ekonomikos krizė jaunimui padarė itin didelį poveikį. Atotrūkis tarp tų, kurie turi galimybių, ir tų, kurie jų neturi, dar labiau padidėjo. Kai kurie jaunuoliai vis labiau stumiami į socialinio ir visuomeninio gyvenimo užribį. Dar blogiau yra tai, kad kai kuriems gresia atskirtis, marginalizacija ar netgi smurtinis radikalėjimas.

Todėl 2013–2015 m. Komisija ir valstybės narės toliau bendradarbiavo siekdamos suteikti jaunimui daugiau galimybių įsidarbinti, integruotis darbo rinkoje, didinti jų socialinę įtrauktį ir dalyvavimą visuomenės gyvenime. Didėjant socialinei ir ekonominei nelygybei būtina politinėmis priemonėmis toliau spręsti opias socialines problemas, su kuriomis susiduria daugelis jaunuolių. Turime rasti tvirus sprendimus, kaip kovoti su jaunimo nedarbu, didinti socialinę įtrauktį ir užkirsti kelią smurtinei radikalizacijai. Todėl turi būti sistemishiau bendradarbiaujama ES ir valstybių narių lygmeniu įvairiose politikos srityse, pavyzdžiui, užimtumo, švietimo, mokymo, kovos su diskriminacija, socialinės politikos, pilietiškumo (įskaitant Sąjungos pilietybę) ir jaunimo, bet taip pat kultūros, sporto ir sveikatos srityse.

2016–2018 m. bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje sistema ⁽¹⁾ turėtų būtų siekiama suteikti galimybių daugiau ir įvairesnėms socialinėms grupėms priklausančių jaunuolių, visų pirma tų, kuriems gresia atskirtis. Taip jiems turėtų būti padedama rasti kokybiškesnį darbą ir dalyvauti socialiniame gyvenime. ES finansavimu pagal programą „Erasmus+“ bus prisidedama prie politinio bendradarbiavimo darbo su jaunimu, savanoriškos veiklos ir dalyvavimo demokratiname gyvenime srityse. Kitomis priemonėmis, pavyzdžiui, Europos socialinio fondo (ESF) ir Jaunimo užimtumo iniciatyvos lėšomis, bus finansuojama jaunuolių įtrauktis į darbo rinką ir jų žmogiškojo kapitalo plėtotė.

1. Įžanga

ES remia jaunimo užimtumą, galimybes įsidarbinti ir socialinę įtrauktį, visų pirma įgyvendindama ES darbo vietų kūrimo, ekonomikos augimo ir investicijų skatinimo darbotvarkę – strategiją „Europa 2020“ ir naudodamasi „Erasmus+“, ESF ir Jaunimo užimtumo iniciatyvos lėšomis.

Be to, ES remia, koordinuoja ir papildo valstybių narių veiksmus pagal bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje sistemą, vadovaujantis SESV 6 ir 165 straipsniais. Bendradarbiavimo sistema ES ir valstybės narės raginamos:

— sukurti daugiau galimybių ir užtikrinti lygias galimybes visiems jaunuoliams švietimo srityje ir darbo rinkoje, taip pat

⁽¹⁾ 2009 m. lapkričio 27 d. Tarybos rezoliucija dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje atnaujintos sistemos (2010–2018 m.), OL C 311, 2009 12 19, p. 1.

— skatinti visų jaunuolių aktyvų pilietiškumą, socialinę įtrauktį ir solidarumą.

Pagal minėtą bendradarbiavimo sistemą tokiais veiksmais kaip, be kita ko, duomenų rinkimas, tarpusavio mokymasis ir dialogas su jaunimu remiama veikla aštuoniose srityse: švietimo ir mokymo, užimtumo ir verslumo, sveikatos ir gerovės, dalyvavimo, savanoriškos veiklos, socialinės įtraukties, jaunimo ir pasaulio bei kūrybiškumo ir kultūros.

Šioje ataskaitoje vertinama pažanga 2013–2015 m. siekiant bendradarbiavimo sistemos tikslų ir prioritetų, remiantis jaunimo padėties vertinimu ir ES bei valstybių narių lygmens politinėmis priemonėmis.

2. Europos jaunimas šiandien ⁽²⁾

Nuo 2013 m. krizės padariniai daro didelį poveikį Europos jaunimui. Perėjimas iš vaikystės į suaugusiųjų pasaulį darosi vis sudėtingesnis ir individualizuotas – tokia tendencija nuo 2008 m. vis ryškesnė. Pereinamiesiems laikotarpiais būdingi dideli pokyčiai (iš švietimo sistemos pereinama į darbo rinką, finansinę priklausomybę keičia savo biudžeto valdymas) ir reikmė tapti autonomiškais reiškia, kad jaunuoliams tenka susidurti su nuolat kintančiomis ekonominėmis, socialinėmis ir aplinkos sąlygomis. Politikos priemonėmis turėtų būti padedama įveikti šį sudėtingą laiką ir visiškai išnaudoti savo potencialą.

Toliau pateikiami duomenys atspindi 15–29 m. asmenų padėtį ⁽³⁾.

Dabartinė jaunuolių karta yra labiau išsilavinusi nei ankstesnės ...

Švietimo rodikliai rodo teigiamas tendencijas. Nors skirtumai tarp ES šalių išlieka, mokyklos nebaigiančių asmenų mažėja ⁽⁴⁾.

Aukštojo išsilavinimo rodiklis taip pat pagerėjo – nuo 33,8 % 2010 m. iki 37,9 % 2014 m. ⁽⁵⁾ NET jei tretinį išsilavinimą turinčių asmenų nedarbo lygis ES išaugo, jis tebėra gerokai žemesnis nei menko išsilavinimo asmenų atveju. Vis dėlto tokiems asmenims neretai tenka dirbti jų kvalifikacijos neatitinkantį darbą, nes darbo vietų, kuriose būtų reikalaujama tokios aukštos kvalifikacijos, rinkoje nėra.

Daugelis jaunuolių dalyvauja socialiniuose tinkluose, padedančiuose vietos lygmeniu užmegzti pasaulinius ryšius. 2014 m. internetiniuose socialiniuose tinkluose dalyvavo 82 % jaunuolių. Jaunimas naujais būdais dalyvauja politiniame gyvenime, neretai naudodamasis socialine žiniasklaida, tačiau, palyginti su vyresne karta, yra mažiau linkę balsuoti. Vis dėlto, daugelis aktyviai dalyvauja vietos bendruomenių veikloje: 2014 m. maždaug kas antras priklausė bent vienai organizacijai; kas ketvirtas savanoriauja ⁽⁶⁾. Šis diferencijuotas jaunuolių dalyvavimo vaizdas kelia abejonių dėl dabartinio pilietiškumo sąvokos supratimo.

... tačiau krizė paskatino naują atskirtį

Daugeliui jaunuolių sunku rasti kokybišką darbą, o tai gerokai kliudo siekti nepriklausomybės. Nors daugumoje valstybių narių nuo 2013 m., kai jaunimo nedarbo lygis buvo didžiausias, jaunimo nedarbas šiek tiek sumažėjo, problema tebėra didelė: darbo negali rasti 8,7 mln. jaunų europiečių ⁽⁷⁾, o ilgalaikių bedarbių ar ne savo noru dirbančių ne visą darbo dieną dalis ir toliau yra didelė.

Iš viso 13,7 mln. jaunuolių nei dirba, nei mokosi (NEET jaunimas) ⁽⁷⁾. Beveik 27 mln. gresia skurdas arba socialinė atskirtis. Jaunimo skurdo lygis, palyginti su visais gyventojais, yra aukštesnis, o darbas ne visą darbo dieną ne savo noru ar darbas pagal terminuotą darbo sutartį kelia šiai kartai ilgalaikio skurdo pavojų ⁽⁸⁾.

⁽²⁾ Daugiau informacijos ir duomenų, kuriais grindžiama analizė, pateikiama tarnybų darbiname dokumente SWD(2015)169 dėl ES jaunimo padėties.

⁽³⁾ Nebent nurodyta kitaip.

⁽⁴⁾ Eurostato rodiklis „mokyklos nebaigęs asmuo“ 18–24 m. amžiaus grupėje sumažėjo nuo 13,9 % 2010 m. iki 11,1 % 2014 m. Didžiausia procentinė dalis vis dar yra Ispanijoje, Italijoje, Maltoje, Portugalijoje ir Rumunijoje.

⁽⁵⁾ Eurostatas, 30–34 m. asmenys, turintys aukštąjį išsilavinimą.

⁽⁶⁾ Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 408, 2014 m.

⁽⁷⁾ Eurostatas, 2014 m.

⁽⁸⁾ *Rising inequality: youth and poor fall further behind*, EBPO, 2014 m.

Neveiklumas, skurdas ir atskirtis pasiskirstę netolygiai. Tie, kurie jau vaikystėje turi mažiau galimybių, ir vėliau susiduria su daugiau kliūčių. Didesnį pavojų priklausyti nedirbančių ir nesimokančių asmenų grupei patiria migrantų kilmės, prastai besimokantys ar sveikatos problemų turintys jaunuoliai ⁽⁹⁾. ES gimusių, tačiau tėvus imigrantus turinčių jaunuolių nedarbas beveik 50 % viršija kitų ES jaunuolių nedarbą ⁽¹⁰⁾.

Didėja atotrūkis tarp jaunuolių, kurie studijuoja, yra įsitikinę, kad gaus darbą, dalyvauja socialiniame, pilietiniame ir kultūriniame gyvenime, ir jaunuolių, kurie beveik neturi vilčių gyventi visavertį gyvenimą ir kuriems gresia atskirtis ir marginalizacija.

Toks atotrūkis kelia pavojų, kad bus pažeisti socialiniai modeliai ir stabdomas tvarus ilgalaikis ekonomikos augimas ⁽¹¹⁾. Dėl senėjančios Europos visuomenės integruoti visus jaunuolius (drauge išsaugant jų įvairovę) darosi dar svarbiau ir neatidėliotina.

Nepalankioje padėtyje atsidūrusiems jaunuoliams sunku išreikšti savo politinį balsą. Kuo menčiau išsilavinę ir kuo mažiau dalyvauja socialinėje veikloje, tuo menčiau balsuoja, savanoriauja ar užsiima kultūriniu veikla ⁽¹²⁾. Pavyzdžiui, nedirbantys ir nesimokantys jaunuoliai mažiau pasitiki viešosiomis institucijomis ir rečiau dalyvauja socialinėje ir pilietinėje veikloje nei aktyvūs jų bendraamžiai.

Vieno politinio sprendimo nėra, tačiau naudingos gali būti įvairios politinės priemonės

Visi jaunuoliai nusipelno sąžiningų ir lygių galimybių, tačiau tam reikia ilgalaikių investicijų. ES ir valstybės narės savo atitinkamose kompetencijos srityse turi sutelkti visas politines priemones, kad pagerintų jaunimo perspektyvas.

Kad neseniai atsiradusius ekonomikos atsigavimo ženklus paverstų ilgalaikiu ir tvariu augimu, ES turi imtis veiksmų, kuriais būtų paskatintas darbo vietų kūrimas, ekonomikos augimas ir investicijos ir, be kita ko, padedama jaunimui gauti kokybiško darbo. ES ir valstybės narės savo pastangas galėtų grįsti tokiomis iniciatyvomis kaip Jaunimo garantijų iniciatyva ⁽¹³⁾, Europos socialinis fondas ir Investicijų planas Europai.

Darbo vietos yra labai svarbios, tačiau to ne visada pakanka visapusiškai įtraukčiai užtikrinti. Švietimas ir mokymas gali padėti jaunuoliams įgyti gebėjimų, kurių reikalaujama darbo rinkoje, ir padėti įveikti nelygybę ir kilti socialiniais laiptais. Investicijos ir modernizacija, kad pavyktų visapusiškai išnaudoti šį potencialą – iššūkis, kurį visos ES švietimo ir mokymo sistemos turi kuo skubiau įveikti ⁽¹⁴⁾. Jaunimo politika už švietimo sistemos ribų taip pat gali padėti jaunuoliams įgyti reikiamų įgūdžių ir pasirėngti gyvenimui ir darbui.

Reikia suteikti galimybę jaunimui bręsti įtraukiose ir pliuralistinėse bendruomenėse, grindžiamose europinėmis demokratinėmis vertybėmis, teisinės valstybės principais ir pagrindinėmis teisėmis. Siekiant užtikrinti toleranciją, įvairovę ir tarpusavio pagarbą, Europos saugumo darbotvarkėje numatytais veiksmais kovojama su pagrindinėmis ekstremistinio smurto priežastimis ir radikalizacija, be kita ko, skatinant jaunimo įtrauktį ir dalyvavimą ⁽¹⁵⁾. Šiais metais įvykę teroristiniai išpuoliai (Paryžiuje, Kopenhagoje ir kitur) parodė, kad šiuos sudėtingus uždavinius būtina spręsti dar skubiau. 2015 m. kovo mėn. Paryžiuje priimtoje deklaracijoje ES švietimo ministrai ir Komisija įsipareigojo imtis veiksmų europinėms vertybėms išsaugoti.

3. ES ir valstybių narių veiksmai 2013–2015 m. ⁽¹⁶⁾

3.1. ES veiksmai: galimybės įsidarbinti, įtrauktis ir dalyvavimas

Veiksmai įvairiose ES politikos srityse

Jaunimo užimtumas ir galimybės įsidarbinti ir 2013–2015 m. buvo pirmaeiliai prioritetai.

⁽⁹⁾ „Nesimokantis ir nedirbantis jaunimas (NEET)“, Eurofound, 2012 m. ir EBPO, 2015 m.

⁽¹⁰⁾ *Indicators of immigrant integration - Settling in 2015*, bendras EBPO ir Europos Komisijos tyrimas.

⁽¹¹⁾ *In it together: why less inequality benefits all*, EBPO, 2015 m. gegužės mėn.

⁽¹²⁾ Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 408, 2014 m.

⁽¹³⁾ Tarybos rekomendacija dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo, OL C 120, 2013 4 26, p. 1.

⁽¹⁴⁾ Strateginės programos „ET 2020“ bendra ataskaita, COM(2015) 408.

⁽¹⁵⁾ Dok. COM(2015) 185.

⁽¹⁶⁾ Daugiau informacijos apie atvirojo koordinavimo metodo naudojimą jaunimo reikalų srityje pateikta tarnybų darbiname dokumente (SWD(2015) 168); http://ec.europa.eu/youth/policy/implementation/report_en.htm.

Kad pagerintų švietimo rezultatus, valstybės narės ėmėsi veiksmų pagal Europos semestrą, kad sumažintų mokyklos nebaigiančių asmenų skaičių ir padidintų aukštąjį išsilavinimą įgyjančių asmenų skaičių ir taip pasiektų strategijos „Europa 2020“ pagrindinius tikslus. Savo pastangas jos grindė Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strategine programa („ET 2020“) ir programa „Erasmus+“. 2012 m. Tarybai paskelbus Rekomendaciją dėl neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo valstybės narės pradėjo taikyti priemones, kad jaunimas galėtų pasinaudoti visomis už formaliojo švietimo sistemos ribų įgytomis žiniomis.

ES ir valstybės narės įsipareigojo sumažinti jaunimo nedarbą sudarydamos palankesnes sąlygas patekti iš švietimo sistemos į darbo rinką. 2013 m. pradėta įgyvendinti Jaunimo garantijų iniciatyva – struktūrinė sistema, pagal kurią jaunuoliams per keturis mėnesius nuo mokslų baigimo ar tapimo bedarbiu pasiūloma darbo vieta, pameistrystės ir mokomosios praktikos galimybė arba galimybė toliau mokytis. Iš ESF ir Jaunimo garantijų iniciatyvos biudžeto jaunimo aktyvumui skatinti ir užimtumui didinti skirta bent 12,7 mlrd. EUR. Švietimo priemonėms 2014–2020 m. iš ESF bus skirta maždaug 27 mlrd. EUR. Netiesiogiai jaunimas galės pasinaudoti ir kitomis iniciatyvomis, pavyzdžiui, įdarbinimo paslaugų modernizavimo ar savarankiško darbo rėmimo, kurioms iš ESF bus skirta 11 mlrd. EUR. Veiksmais pagal Jaunimo užimtumo iniciatyvą tikimasi paskatinti įvairių institucijų ir tarnybų bendradarbiavimą, kad visų pirma būtų integruotai padedama nesimokančiam ir nedirbančiam jaunimui.

Nuo 2013 m. privatusis sektorius vis labiau remia Europos pameistrystės aljansą, o nuo 2014 m. Tarybos rekomendacijos dėl stažuotčių kokybės sistemos ⁽¹⁷⁾ siekiama remti kokybišką mokymąsi ir sąžiningas darbo sąlygas. Komisija patobulino jauniems darbo ieškantiems asmenims pagal EURES sistemą, per kurią dalijamasi informacija apie laisvas darbo vietas, teikiamą informaciją ir pradėjo įgyvendinti iniciatyvą „Tavo pirmasis EURES darbas“, kad padėtų jaunimui rasti darbą užsienyje.

Valstybės narės ne tik įgyvendina Europos saugumo darbotvarkę ir Paryžiaus deklaraciją, bet ir deda didesnes pastangas, kad paskatintų visų jaunuolių įtrauktį ir dalyvavimą visuomeniniame gyvenime. Įvairiais veiksmais, įskaitant Europos jaunimo savaitę, Komisija drauge su pilietine visuomene siekia skatinti įtrauktį, pilietiškumą ir kultūrų dialogą. Visoms šioms sritims pagal programą „Erasmus+“ bus skirtas dar didesnis finansavimas. Prie šios veiklos savo darbu prisideda ES finansuojamas Informacijos apie radikalizaciją tinklas (RAN), kurio žiniomis švietimas ir mokymas kritiškai mąstyti ir gerbti demokratines vertybes atlieka prevencinį vaidmenį kovojant su radikalizacija. Todėl Komisija nuolat pabrėžia, kaip svarbu skatinti jaunimą kritiškai vertinti ekstremistų skelbiamą informaciją ⁽¹⁸⁾, ir išryškina programos „Erasmus+“ potencialą remti judumą mokymosi tikslais ir suinteresuotųjų subjektų partnerystę; tai ilgainiui gali padėti jaunimui kritiškiau vertinti ekstremistinį požiūrį ⁽¹⁹⁾.

Specialūs jaunimo politikos veiksmai

ES bendradarbiavimas daugiausiai vyko socialinės įtraukties ir didesnių galimybių (be kita ko, galimybių naudotis teisėmis ir dalyvauti politiniame gyvenime) suteikimo jaunimui srityje. Taryba paragino dėti daugiau pastangų įgyvendinant jaunimo politiką ir siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų bei patvirtino savo ketinimus geriau integruoti nedirbančius ir nesimokančius jaunuolius ir skatinti jaunimo verslumą.

Darbas su jaunimu jau nuo 2013 m. užima svarbią vietą ES jaunimo darbotvarkėje. Iš Komisijos tyrimo rezultatų matyti, kad toks darbas gerina įvairius jaunuolių gyvenimo aspektus ⁽²⁰⁾, o 2015 m. vykusiame antrajame Europos suvažiavime darbo su jaunimu klausimais nustatyti skubiausi uždaviniai ir paraginta parengti Europos darbo su jaunimu darbotvarkę ⁽²¹⁾. Be to, Taryba paprašė Komisijos apsvaistyti galimybę pateikti pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos dėl jaunimo darbo atsižvelgiant į susijusių tyrimų ir ekspertų grupės darbo rezultatus.

Atsižvelgdama į susirūpinimą, kad jaunimo nebedomina įprastinės dalyvavimo formos, Komisija surinko įrodymų ⁽²²⁾, kad dalyvauti visuomenės gyvenime jaunimui ir toliau rūpi, tačiau jiems reikia daugiau ir *kitokių* dalyvavimo galimybių. Uždavinys politikams – nuspręsti, kaip geriausiai to siekti. 2015 m. Tarybos rezoliucija dėl jaunimo politinio dalyvavimo Europos demokratiame gyvenime skatinimo sudaromos sąlygos šiam uždaviniui spręsti.

⁽¹⁷⁾ OL C 88, 2014 3 27, p. 1.

⁽¹⁸⁾ COM(2013) 941, „Teroristinio radikalėjimo ir smurtinio ekstremizmo prevencija. Stiprinamas ES atsakas“.

⁽¹⁹⁾ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/about-ran/ran-prevent/index_en.htm

⁽²⁰⁾ Tyrimas *Value of youth work in the ES*, 2014 m.; ekspertų grupės ataskaitos apie jaunimo kūrybinį ir novatorišką potencialą ir kokybišką darbą su jaunimu.

⁽²¹⁾ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8491-2015-INIT/en/pdf>

⁽²²⁾ Tyrimas *Youth participation in democratic life*, 2013 m.

Nuo politikos prie realių pokyčių. Programa „Erasmus+“

2014 m. ES pradėjo įgyvendinti švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programą „Erasmus+“. Šios programos biudžetas laikotarpiui iki 2020 m. – 14,7 mlrd. EUR. Šios lėšos bus skirtos 4 mln. jaunuolių ir švietimo specialistų judumui mokymosi tikslais skatinti; 10 % biudžeto bus panaudota jaunimo veiklai, įskaitant maždaug 400 000 jaunimo mainų dalyvių ir 100 000 Europos savanorių tarnybos dalyvių finansavimą. Minėta suma yra 80 % didesnė palyginti su ankstesnės programos „Veiklus jaunimas“ biudžetu.

Be to, „Erasmus+“ geriau nei anksčiau susieja politiką ir programavimą. Pagal šią programą finansuojama strateginė švietimo paslaugų teikėjų partnerystė ir sektorių bendradarbiavimas. Inicatyva „Youthpass“⁽²³⁾ toliau remtas neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų pripažinimas: nacionalinės agentūros nuo šios priemonės įgyvendinimo pradžios išdavė beveik 250 000 pažymėjimų. Kad dar labiau sustiprintų „Youthpass“ poveikį, Taryba pasiūlė šią priemonę taikyti ir kituose sektoriuose ir remti specialiai jai sukurtų nacionalinių pripažinimo mechanizmų naudojimą.

Aktyvesnė informavimo veikla

Komisija siekia tiek internetinėmis, tiek neinternetinėmis priemonėmis geriau informuoti jaunimą apie ES politikos priemonių ir programų teikiamas galimybes. Dar svarbiau tai, kad ji stengėsi išiklausyti į jaunuolių nuomonę ir idėjas. 2014 m. Europos jaunimo portale apsilankė 1,5 mln. unikalių lankytojų; šioje populiarioje svetainėje reklamuojamos tarpvalstybinės savanorystės galimybės, iš jos galima prisijungti prie EURES portalų, kur pateikiama informacijos apie siūlomas darbo ir stažuotų vietas. 2015 m. Komisija Europos jaunimo savaitės, kurios renginiuose tiesiogiai dalyvavo 137 000, o per socialinę žiniasklaidą – 1,2 mln. žmonių, iniciatyvoje „Ideas Labs“ rinko jaunimo idėjas.

Komisija toliau gerins Europos jaunimo portalą ir kitų interneto platformų dizainą ir funkcionalumą. Ji glaudžiau bendradarbiaus su tiesiogiai su jaunimu dirbančiais tinklais, pavyzdžiui, „Eurodesk“ tinklu ir jo 1 200 informacijos specialistų.

3.2. Valstybių narių veiksmas

Valstybės narės vis dažniau imasi universaliųjų jaunimo politikos priemonių, pagal kurias itin daug dėmesio skiriama užimtumui, socialinei ir pilietinei įtraukčiai. Jos ėmėsi įvairių veiksmų, kad integruotų jaunimą į darbo rinką, neretai įgyvendindamos Jaunimo garantijų iniciatyvą ir naudodamosi ESF ir Jaunimo užimtumo iniciatyvos lėšomis. Be to, 2014 m. buvo įgyvendinti Komisijos tiesiogiai remti 18 nedidelių bandomųjų projektų. Visos valstybės narės pateikė Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo planus. Jų įgyvendinimo pažanga vertinama pagal Europos semestrą. Dauguma valstybių narių į partnerystę pagal Jaunimo garantijų iniciatyvą įtraukė jaunimo organizacijas, o du trečdaliai – jaunimo tarnybas.

Reaguodamos į nerimą dėl didėjančios jaunimo socialinės atskirties, beveik visos valstybės narės ėmėsi priemonių nedirbančių ir nesimokančių jaunuolių įtraukčiai didinti. Dauguma ėmėsi veiksmų, kad padidintų jaunimo galimybes gauti kokybiškas paslaugas, o 80 % rėmė darbą su jaunimu ir jaunimo centrus. Vis dėlto, dėl sumenkusio biudžeto darbas su jaunimu nukentėjo visur Europoje⁽²⁴⁾, nors auganti jaunimo, kuriam gresia skurdas ir atskirtis, procentinė dalis reikalauja didesnės intervencijos.

Kalbant apie dalyvavimą, 27 valstybės narės sukūrė dialogo su jaunimu mechanizmus, 25 teikė viešąją paramą jaunimo organizacijoms, du trečdaliai rėmė internetinės žiniasklaidos naudojimą ir teikė daugiau galimybių diskutuoti. Nors valstybės narės stengėsi įtraukti įvairiausioms socialinėms ir ekonominėms grupėms priklausantį jaunimą, kai kurių grupių dalyvavimas tebėra menkas, todėl visų lygmenų politikai turėtų būti dar daugiau pastangų, kad įtrauktų šių grupių atstovus.

4. Jaunimo bendradarbiavimo sistemos valdymas ir įgyvendinimas 2013–2015 m.

Valstybių narių ataskaitos dėl bendradarbiavimo sistemos įgyvendinimo – tvirtas tolesnio ES bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje pagrindas. Ši sistema padėjo įgyvendinti nacionalines jaunimo darbotvarkes ir plėtoti sektorių bendradarbiavimą siekiant paremti jaunimą, atsižvelgiant į turimus duomenis ir patirties mainus.

⁽²³⁾ „Youthpass“ yra neformaliojo mokymosi ir savišvietos darbo su jaunimu srityje rezultatų pripažinimo priemonė, naudojama įgyvendinant pagal programos „Erasmus+“ finansuojamus jaunimo projektus. <https://www.youthpass.eu/en/youthpass/>.

⁽²⁴⁾ Tyrimas *Value of Youth Work in the ES*, 2014 m.

Kad sistema būtų įgyvendinama dar veiksmingiau, Komisija ir valstybės narės galėtų dalytis aktualiais ne jaunimo reikalų srities duomenimis ir informacija. Drauge jos galėtų šiais duomenimis ir informacija naudotis plėtodamos labiau į rezultatus orientuotą jaunimo politiką. Tiek Komisija, tiek valstybės narės turėtų labiau atsižvelgti į jaunimo reikalavimus. ES lygmeniu reikėtų diversifikuoti tarpusavio mokymąsi, pavyzdžiui, teikiant prie skirtingų valstybių narių reikmių pritaiktų papildomų galimybių mokytis vieniems iš kitų. Struktūrinis dialogas su jaunimu turėtų būti įtraukesnis.

Toliau išsamiai aptariama svarbiausia veikla ir priemonės.

Sistema kaip darbotvarkės veiksnys

Sistema suteikė stiprų postūmį nacionalinėms jaunimo darbotvarkėms. Beveik visos valstybės narės nuo 2010 m. yra nustačiusios šios srities iniciatyvų ar priemonių. Dviejose iš trijų valstybių narių sistema sustiprino nacionalinius jaunimo politikos prioritetus, o vienoje iš trijų – padarė vietos ar regioninio lygmens įtaką. 11 valstybių narių suderino nacionalinę jaunimo politiką su sistemos nuostatomis.

Sistema paskatino sektorių bendradarbiavimą; beveik visos valstybės narės jau turi institucinius mechanizmus, padedančius užtikrinti tarpsektorinį požiūrį į jaunimo politiką, pavyzdžiui, tarpžinybines struktūras ir reguliarius jungtinius ministerijų posėdžius.

Pirmuoju (2014–2015 m.) Tarybos parengtu ES darbo planu jaunimo srityje siekta paremti sistemos įgyvendinimą; į šią veiklą įsitraukė dauguma valstybių narių. 23 valstybės narės laikėsi nuomonės, kad plano tikslai pasiekti ir kad jis gerai atspindėjo nacionalinius prioritetus, tačiau kai kurios mano, kad devynerių metų trukmės sistemai kyla nenuoseklumo ir veiklos dubliavimo pavojus.

Įrodymais grindžiamas politikos formavimas: kiekybiniai ir kokybiniai pokyčiai

Jaunimo padėtis ES reguliariai vertinama remiantis 41 rodiklio suvestine, atspindinčia jaunimui poveikį darančias sąlygas⁽²⁵⁾. NET jei ir neturi sistemishkos į rezultatus orientuotos jaunimo politikos, valstybės narės šiais rodikliais naudoja vis dažniau.

Rodikliai ir kiti Eurostato, Eurofound ir bendradarbiaujant Komisijai ir Europos Tarybai gauti duomenys, ypač Europos jaunimo reikalų srityje dirbančių mokslo darbuotojų fondo atliktos analizės duomenys, padės valstybėms narėms ir Komisijai pastebėti naujas tendencijas ir atitinkamai pritaikyti prioritetus.

Komisija ir valstybės narės turi dalintis šiais duomenimis – ne tik jaunimo politikos srityje – su tais, kurie dirba su jaunimu. ES lygmens nauja jaunimo padėties stebėsenos sistema⁽²⁶⁾ suteikia galimybę patogiai pasiekti šiuos duomenis internete. Nuo 2016 m. naujame jaunimui skirtame tinklalapyje wiki bus teikiama naujausia informacija apie nacionalinę jaunimo politiką, teisės aktus ir programas. Be to, papildomai pradės veikti nauja Jaunimo garantijų iniciatyvos stebėsenos rodiklių sistema; pirmųjų duomenų pagal ją laukiama jau 2015 m. pabaigoje.

Tarpusavio mokymasis ir dalijimasis patirtimi

Valstybės narės mokosi vienos iš kitų, visų pirma dalyvaudamos ekspertų grupių veikloje. 2013–2015 m. ekspertai nagrinėjo, kaip būtų galima paremti kūrybinį ir inovacinį jaunimo potencialą, kaip darbu su jaunimu prisidėti prie su krize susijusių jaunimo problemų sprendimo, kaip didinti darbo su jaunimu kokybę. Į šios veiklos rezultatus atsižvelgta Tarybos darbe, taip pat Švietimo, mokymo ir jaunimo forumo diskusijose⁽²⁷⁾. 2015 m. ataskaita dėl darbo su jaunimu kokybės⁽²⁸⁾ padėjo rengiant Tarybos išvadą dėl darbo su jaunimu stiprinimo siekiant užtikrinti visuomenės glaudumą⁽²⁹⁾, kuriose raginta parengti orientacinių ir konsultacinių priemonių nacionalinių darbo su jaunimu organizacijų kokybei užtikrinti.

Valstybės narės taip pat mokėsi vienos iš kitų dalyvaudamos Komisijos ir Europos Tarybos organizuotoje veikloje; mažesnės valstybių narių grupės surengė konkrečius informacijos mainus joms aktualiais klausimais, pavyzdžiui, apie vietos lygmens darbą su jaunimu.

⁽²⁵⁾ Dok. SEC(2011) 401.

⁽²⁶⁾ http://ec.europa.eu/youth/dashboard/index_en.htm.

⁽²⁷⁾ Tarybos rezoliucija dėl 2014–2015 m. ES darbo plano jaunimo srityje, 2014 m. gegužės 20 d.

⁽²⁸⁾ Quality Youth Work – A common framework for the further development of youth Work http://ec.europa.eu/youth/library/reports/quality-youth-work_en.pdf.

⁽²⁹⁾ 2015 m. gegužės mėn.

Kad tarpusavio mokymosi veikla būtų veiksminga, į būsimą darbo planą reikėtų įtraukti lanksčios sistemos, gerinančios prieigą prie informacijos ir veiklos rezultatų, sukūrimą. Tai turėtų padėti geriau atsižvelgti į veiklos rezultatus ir užmegzti ryšius tarp bendrų interesų turinčių partnerių.

Struktūrinis dialogas: informavimo gerinimas ir dialogo integravimas į politinę darbotvarkę

Politikų, jaunimo ir jų atstovų ES struktūrinis dialogas laikomas itin perspektyvia priemone, leidžiančia įsiklausyti į jaunimo nuomonę. Pirmuoju 18 mėnesių etapu, kuris pasibaigė 2011 m., padėta parengti tolesnes ES iniciatyvas jaunimo užimtumo srityje. 2013–2015 m. dialogu siekta spręsti socialinės įtraukties ir jaunimo įgalėjimo klausimus, o į jo rekomendacijas vėliau atsižvelgė Taryba.

Po 2013 m. struktūrinis dialogas toliau plėtotas ir dabar yra dar geriau integruotas į jaunimo politikos darbotvarkę. Dalyvių skaičius išaugo daugiau nei du kartus, o pastarajame etape dalyvavo maždaug 40 000 jaunuolių, daugelis kurių atstovavo didesnėms grupėms. Be to, iš šio pavyzdžio įkvėpimo semiasi ir pradeda formuotis nacionalinių dialogų procesai.

Struktūrinio dialogo potencialas kol kas nėra visapusiškai išnaudotas. Vis dar nėra pasiekiamas mažiau galimybių ir silpnesnį politinį balsą turintis jaunimas. Komisija skatina didesnę sklaidą teikdama stipendijas pagal programą „Erasmus+“ ir remia šalių pastangas skatindama naudotis 2014 m. veikti pradėjusia internetine konsultacijų priemone. Dar vienas uždavinys – stebėti, kaip ES ir nacionalinėje politikoje atsižvelgiama į dialogo rezultatus. Galiausiai, siekiant užtikrinti atskaitomybę ir motyvuoti jaunimą būti aktyviu, visų lygmenų politikai turėtų geriau informuoti visuomenę apie savo dalyvavimą Europos jaunimo portale ir nacionalinėse darbo grupėse. 2015 m. ES jaunimo ataskaitos ir šiuo metu atliekamo tarpinio ES bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje sistemos vertinimo rezultatai gali būti pagrindas ateityje patobulinti struktūrinį dialogą.

5. Tolesnis ES bendradarbiavimas jaunimo reikalų srityje (2016–2018 m.)

Vienodos švietimo, darbo ir dalyvavimo galimybės įtraukiose bendruomenėse

Remiantis ES politiniais prioritetais, valstybių narių ataskaitomis dėl bendradarbiavimo sistemos įgyvendinimo, sukauptais duomenimis ir įrodymais, būsimuoju šios bendradarbiavimo sistemos įgyvendinimo etapu pirmenybę reikėtų teikti:

- didesnei visų jaunuolių socialinei įtraukčiai atsižvelgiant į pagrindines Europos vertybes;
- aktyvesniam visų jaunuolių dalyvavimui demokratiname ir pilietiniame Europos gyvenime;
- lengvesniam jaunuolių perėjimui iš jaunuolio į suaugusiojo gyvenimą, visų pirma, integravimui į darbo rinką.

Šių prioritetų kontekste ir kadangi valstybių narių ir Komisijos veikla turi būti atsižvelgiama į visus jaunuolius, turi būti itin akcentuojamos šios grupės:

- jaunuolių, kuriems gresia marginalizacija;
- jaunuolių, kurie nei mokosi, nei dirba (NEET);
- migrantų kilmės jaunuolių, įskaitant naujai atvykusius imigrantus ir jaunus pabėgėlius.

Komisija ir valstybės narės imsis veiksmų šiose srityse, be kita ko, atitinkamai naudodamosi ES darbo planu jaunimo srityje, sistemos priemonėmis ir bendradarbiaudamos su kitų politikos sričių atstovais, ir skatins:

- socialinės įtraukties ir sklaidos praktiką, kad pasiektų įvairioms socialinėms grupėms priklausančius jaunuolius ir užtikrintų visapusišką jų dalyvavimą socialinėje ir pilietinėje veikloje;
- darbo su jaunimu, jaunimo organizacijų ir tinklų pajėgumus didinti integraciją padedant jaunimui dalyvauti, savanoriauti ir skatinti teigiamus socialinius pokyčius bendruomenėse;
- kokybiško darbo su jaunimu pripažinimą, jo sklaidos pajėgumų ir gebėjimo reaguoti į naujus visuomeninius, elgsenos ir technologijų pokyčius plėtotę;
- naujų formų dalyvavimą demokratijos procesuose ir prieigą prie politinių sprendimų priėmimo proceso naudojantis internetinėmis ir neinternetinėmis priemonėmis;

- kintančių gebėjimų, pavyzdžiui, pilietiškumo, gebėjimo naudotis žiniasklaidos ir skaitmeninėmis priemonėmis, kritinio mąstymo, kultūrų pažinimo, reikmių tenkinimą;
- jaunimo galimybes naudotis pagrindinėmis teisėmis ir kovoti su diskriminacija bei pažinti kitas kultūras; ir
- savanorystę, be kita ko, pagal ES programas, kaip antai Europos savanorių tarnybą (EVS) ir naują ES pagalbos savanorių iniciatyvą, kaip būdą derinti mokymąsi ir pilietinį dalyvavimą⁽³⁰⁾; didesnį nacionalinės ir tarptautinės veiklos papildomumą, kad būtų paskatinta tarpvalstybinė savanorystė ir nacionalinio lygmens savanorystė būtų geriau susieta su EVS.

Atsižvelgiant į šiuos prioritetus, ES struktūriniu dialogu su jaunimu turėtų būti skatinama visų jaunuolių įtrauktis į tolerantišką, įvairialypę ir demokratinę visuomenę. Būsimame dialoge turi dalyvauti dar daugiau jaunimo grupių, ypač tų, kurios iki šiol dialoge nedalyvavo, be kita ko, naudojantis paprastesnėmis dalyvavimo priemonėmis, atitinkančiomis jaunimo reikmes ir įpročius.

Jaunimo politika platesnėje ES darbotvarkėje

Jaunimo politika negali būti izoliuota. Bendradarbiavimas ir papildomumas su kitomis politikos sritimis (pavyzdžiui, užimtumo, švietimo, mokymo, sveikatos ir gerovės, kultūros, skaitmeninės žiniasklaidos, darnaus vystymosi, pilietiškumo ir sporto) yra būtini.

Prie tokio bendradarbiavimo savo mechanizmais gali prisidėti bendradarbiavimo sistema. Komisija ir valstybės narės pagal ES darbo planą gali toliau įgyvendinti ir plėtoti tarpsektorines struktūras ir darbo metodus. Tai padeda siekti bendrųjų jaunimo srities tikslų: teikti daugiau ir lygių galimybių visiems jaunuoliams švietimo srityje ir darbo rinkoje ir skatinti visų jaunuolių aktyvų pilietiškumą, socialinę įtrauktį ir solidarumą.

Europos bendradarbiavimas jaunimo reikalų srityje turėtų būti platesnės jaunimo politinės darbotvarkės dalis. Kad darytų realų poveikį, ES ir valstybių narių lygmens politikai turi bendradarbiauti su šioje srityje dirbančiais specialistais, paslaugų teikėjais, švietimo ekspertais ir verslu ir sutelkti išteklius bei lėšas, kad būtų padarytas poveikis pakankamam skaičiui jaunuolių. Tokias sudėtingas problemas kaip marginalizacija, atskirtis ir nepakankamas dalyvavimas reikėtų bandyti spręsti novatoriškai.

Galiausiai, reikia kuo skubiau imti dėti dar daugiau pastangų. Kad galėtume pasiūlyti didesniai jaunuolių skaičiui realią galimybę tapti visaverčiais ir aktyviais savo bendruomenių nariais, turime vadovautis visapusišku požiūriu į laukiantį iššūkį. Tam reikia nuoseklios politinės darbotvarkės, grindžiamos programa „Erasmus+“, Jaunimo garantijų iniciatyva ir didesnio sklaidos potencialo ES finansavimo priemonėmis, pavyzdžiui, ESF ar Jaunimo užimtumo iniciatyva. Jei įmanoma, prie šios veiklos turėtų būti prisidedama ir nacionaliniais bei regioniniais ištekliais.

⁽³⁰⁾ ES lygmeniu, nepaisant padvigubėjusio EVS naudos gavėjų skaičiaus, tarpvalstybinės savanorystės mastas tebelieka menkas.

2015 m. Tarybos ir Komisijos Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“) įgyvendinimo bendra ataskaita***Nauji Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje prioritetai***

(2015/C 417/04)

1. KONTEKSTAS

Europa turi spręsti neatidėliotinus uždavinius: vėl pradėti kurti darbo vietas ir atgaivinti ekonomiką, užtikrinti tvarų augimą, panaikinti investicijų trūkumą, stiprinti socialinę sanglaudą, koordinuoti atsaką į migracijos srautus, itin daug dėmesio skirti radikalėjimo ir smurto prevencijai. Kartu Europa privalo spręsti ilgalaikius uždavinius, susijusius, pavyzdžiui, su visuomenės senėjimu, prisitaikymu prie skaitmeninio amžiaus reikalavimų ir konkuravimu pasaulinėje žinių ekonomikoje.

Europos politinis atsakas pagal Europos Komisijos politines gaires „Nauja pradžia Europai. Mano darbotvarkė: darbo vietų kūrimas, augimas, teisingumas ir demokratiniai pokyčiai“ ⁽¹⁾ – tai naujo etapo pradžia. Švietimas ir mokymas yra labai svarbūs ekonominiu požiūriu, nes tai augimui palankus sektorius, kuris gali turėti lemiamos reikšmės įgyvendinant šią naująją darbotvarkę. Investicijos į žmogiškąją kapitalą – tai apdairiai išleisti pinigai. Tinkamas švietimas ir mokymas padeda skatinti tvarų ekonomikos augimą, taip pat darnų vystymąsi: skatinami moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra, inovacijos, našumas ir konkurencingumas. Valstybės narės turėtų daryti būtinas investicijas į visas švietimo ir mokymo sistemas siekiant didinti jų veiksmingumą ir efektyvumą gerinant darbo jėgos įgūdžius bei kompetencijas, kad tokiu būdu jos galėtų geriau numatyti ir patenkinti sparčiai kintančius dinamiškų darbo rinkų poreikius vis labiau skaitmeninėje ekonomikoje ir technologinių, aplinkos bei demografinių pokyčių kontekste. Valstybės narės turėtų dėti daugiau pastangų, kad būtų gerinama prieiga visiems prie kokybiško mokymosi visą gyvenimą ir įgyvendindamos vyresnių žmonių aktyvumo strategijas, kuriomis siekiama, kad profesinis gyvenimas taptų ilgesnis.

Tragiški smurtinio ekstremizmo protrūkiai 2015 m. pradžioje yra akivaizdus priminimas, kad mūsų visuomenės yra pažeidžiamos. Švietimas ir mokymas atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant, kad mūsų bendros žmogiškosios ir pilietinės vertybės būtų apsaugotos ir perduotos būsimo kartoms, siekiant propaguoti minties ir saviraiškos laisvę, socialinę įtrauktį ir pagarbą kitiems, taip pat užkirsti kelią visų formų diskriminacijai ir kovoti su ja, sustiprinti šių bendrų pagrindinių vertybių mokymą ir pripažinimą ir sukurti pagrindą įtraukesnei visuomenei pasitelkiant švietimą – pradedant nuo ankstyvo amžiaus. ⁽²⁾ Švietimas ir mokymas gali padėti užkirsti kelią skurdui ir socialinei atskirčiai bei kovoti su jais, skatinti tarpusavio pagarbą ir sukurti pagrindą atvirai ir demokratiniai visuomenei, kuria grindžiamas aktyvus pilietiškumas.

Kartu švietimo ir mokymo sistemos susiduria su uždaviniu, kaip užtikrinti vienodas galimybes gauti aukštos kokybės švietimo paslaugas, visų pirma įtraukiant nepalankiausias sąlygas turinčius asmenis ir į mokymosi aplinką integruojant įvairios kilmės asmenis, be kita ko, tinkamai integruojant neseniai atvykusius migrantus ⁽³⁾, tokiu būdu skatinant didesnę socialinę konvergenciją.

Atsižvelgiant į tai, švietimas ir mokymas atlieka svarbų vaidmenį įgyvendinant kelias ES strategijas ir iniciatyvas, įskaitant strategiją „Europa 2020“, Jaunimo garantijų iniciatyvą, Jaunimo užimtumo iniciatyvą, Bendrosios skaitmeninės rinkos iniciatyvą, Europos saugumo ir migracijos darbotvarkes ir Investicijų planą Europai, kartu visapusiškai atsižvelgiant į valstybių narių kompetenciją jų švietimo ir mokymo sistemų srityje. Bendradarbiaujant pagal strateginę programą „ET 2020“ papildomi nacionaliniai veiksmai ir pasitelkiant tarpusavio keitimąsi informacija, tarpusavio mokymąsi, įrodymų ir duomenų rinkimą valstybėms narėms padedama vykdyti reformas, kuriomis siekiama labiau pagerinti jų veiklos rezultatus.

Švietimas ir mokymas suteikia asmenims žinių, gebėjimų ir kompetencijų, o tai užtikrina jiems galimybę tobulėti ir nulemti savo padėtį – asmenims užtikrinama daugiau galimybių, jie tinkamai parengiami jų būsimam gyvenimui, sukuriamas aktyvus pilietiškumo ir demokratinių vertybių pagrindas ir skatinama įtrauktis, vienodos galimybės ir lygybė.

⁽¹⁾ Komisijos pirmininko Jeano-Claude'o Junckerio pateiktos Europos Parlamentui 2014 m. liepos 15 d. Strasbūre.

⁽²⁾ Deklaracija dėl pilietiškumo ir bendrų laisvės, tolerancijos ir nediskriminavimo vertybių skatinimo pasitelkiant švietimą, Paryžius, 2015 m. kovo 17 d.

⁽³⁾ Kai šiame tekste daroma nuoroda į migrantus, taikoma ši nuostata:

Tai nedaro poveikio teisei padėti, susijusiai su įvairių kategorijų migrantų galimybėmis gauti švietimo ir mokymo paslaugas, kaip apibrėžta taikytinoje tarptautinėje teisėje, Europos Sąjungos teisėje ir nacionalinėje teisėje.

Iš Komisijos 2015 m. švietimo ir mokymo stebėsenos biuletenio matyti, kad tebėra didelių problemų:

- visoje ES 22 % penkiolikmečių matematikos mokymosi rezultatai yra nepakankami. Tarp prastomis socialinėmis ir ekonominėmis sąlygomis gyvenančių mokinių šis nerimą keliantis skaičius siekia 36,6 %. Be to, 18 % iš ES penkiolikmečių skaitymo rezultatai yra prasti, o 17 % gamtos mokslų mokymosi rezultatai yra nepakankami. Nepakankami šių dalykų mokymosi rezultatai tarp berniukų yra maždaug 60 % prastesni nei nei tarp mergaičių; ⁽⁴⁾
- kas ketvirtas suaugęs asmuo Europoje patenka į žemos kvalifikacijos spąstus – jų galimybės patekti į darbo rinką yra ribotos ir kartu jie neturi galimybių toliau siekti švietimo ir mokymo. Tik 4,4 % iš 66 milijonų suaugusių asmenų, baigusį bent pagrindinio ugdymo programą, dalyvauja suaugusiųjų mokymosi sistemoje; ⁽⁵⁾
- mokyklos nebaigusiu asmenų ⁽⁶⁾ skaičius šiuo metu siekia 11,1 %. Nors padaryta reikšminga pažanga įgyvendinant bendrą strategijos „Europa 2020“ pagrindinį tikslą, visoje Europoje tebėra daugiau kaip 4,4 milijonai mokyklos nebaigusiu asmenų, ir apie 60 % jų yra neaktyvūs arba bedarbiai, o tai reiškia didesnę socialinės atskirties ir pasyvesnio dalyvavimo visuomeniniame gyvenime riziką;
- aukštąjį išsilavinimą įgijusių asmenų ⁽⁷⁾ dalis toliau auga (šiuo metu – 37,9 %). Vėlgi, padaryta reikšminga pažanga įgyvendinant bendrą strategijos „Europa 2020“ pagrindinį tikslą, tačiau absolventų įsidarbinimo galimybės visoje ES tebėra labai vangios.

2014 m. atlikus išsamią strateginės programos „ET 2020“ laikotarpio vidurio apžvalgą, į kurią buvo įtrauktos valstybės narės bei pagrindiniai suinteresuotieji subjektai ir kuria grindžiama ši ataskaita, buvo padarytos trys pagrindinės politikos išvados:

- buvo patvirtinta visų lygmenų švietimą ir mokymą apimančios integruotos sistemos vertė. Atsižvelgiant į šiandienos poreikį užtikrinti lankstų mokymąsi ir galimybes keisti studijų kryptį, turi būti taikoma nuosekli politika – nuo ikimokyklinio ugdymo ir mokyklinio ugdymo iki aukštojo mokslo, profesinio rengimo ir mokymo bei suaugusiųjų mokymosi, taip laikantis mokymosi visą gyvenimą principo.
- Strateginės programos „ET 2020“ keturi strateginiai tikslai (ir dabartiniai ES lyginamieji standartai) tebėra aktualūs; tai visapusiški ir perspektyvūs tikslai, kurie buvo suformuluoti 2009 m. Tarybos išvadose dėl strateginės programos „ET 2020“, ir yra tvirtas veiklos pagal šią programą laikotarpiu iki 2020 m. pagrindas. Vis dėlto reikia peržiūrėti politikos prioritetus, kad būtų atsižvelgta į neatidėliotinus uždavinius ekonomikos bei užimtumo srityse ir į švietimo vaidmenį skatinant vienodas galimybes bei įtrauktį ir perteikiant bendras Europos vertybes, tarpkultūrinę kompetenciją ir aktyvaus pilietiškumo principus.
- Strateginė programa „ET 2020“ labai prisidedama prie bendros ES darbo vietų kūrimo, ekonomikos augimo ir investicijų skatinimo darbotvarkės, įskaitant Europos semestrą, įgyvendinimo. Todėl būtų galima stiprinti įrodymų bazę ir intensyvinti tarpusavio mokymąsi atsižvelgiant į reformų uždavinius, taip pat prireikus didinti programos aktualumą konkrečioms šalims.

Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytus uždavinius bei politikos išvadas ir siekiant geriau suderinti strateginę programą „ET 2020“ su ES politikos laikotarpiu ir prioritetais, šioje bendroje ataskaitoje siūloma Europos bendradarbiavimą pagal šią programą vykdyti laikotarpiu iki 2020 m. ir taip darbo pagal programą ciklą prailginti nuo trejų iki penkerių metų.

2. PAGRINDINIAI UŽDAVINIAI, NULEMIANTYS BŪSIMŲ PRIORITETŲ PASIRINKIMĄ

Remiantis apžvalgos rezultatais ir kartu pripažįstant valstybių narių skirtumus, šiame skyriuje aprašomi pagrindiniai Europos švietimo ir mokymo sistemų pokyčiai ir uždaviniai, dėl kurių buvo nustatytos naujos **prioritetinės sritys** ir **konkretūs siekiai** vykdant tolesnį darbą laikotarpiu iki 2020 m.

Naujos **prioritetinės sritys** yra šios:

- aktualios ir aukštos kokybės mokymosi visą gyvenimą metu suformuotos žinios, gebėjimai ir kompetencijos, itin daug dėmesio skiriant mokymosi rezultatų reikšmei įsidarbinimo galimybių, inovacijų, aktyvaus pilietiškumo ir gerovės srityse;
- įtraukusis švietimas, lygybė, vienodos galimybės, nediskriminavimas ir pilietinių gebėjimų propagavimas;

⁽⁴⁾ EBPO 2012 m. PISA rezultatai. Kompetencija pasitelkiant vienodas galimybes.

⁽⁵⁾ Europos Komisija (2013 m.), Tyrimas dėl suaugusių asmenų gebėjimų: pasekmės švietimo ir mokymo politikai Europoje.

⁽⁶⁾ 18–24 metų amžiaus gyventojų, baigusiu tik pagrindinio ugdymo ar žemesnės pakopos programą, kurie daugiau nebesimoko, dalis.

⁽⁷⁾ 30–34 metų amžiaus asmenų, sėkmingai užbaigusiu tretinio išsilavinimo programą, procentinė dalis (Eurostato duomenys).

- atviras ir novatoriškas švietimas ir mokymas, be kita ko, atsižvelgiant į visus skaitmeninio amžiaus reikalavimus;
- tvirta parama mokytojams, dėstytojams, mokyklų vadovams ir kitiems švietimo srities darbuotojams;
- gebėjimų ir kvalifikacijų skaidrumas ir pripažinimas siekiant sudaryti palankesnes sąlygas judumui mokymosi tikslais ir darbuotojų judumui;
- tvirtos investicijos, švietimo ir mokymo sistemų kokybė ir veiksmingumas.

Šios prioritetinės sritys ir su jomis susiję konkretūs siekiai yra apibrėžti šios ataskaitos priede.

2.1. Mokymosi rezultatų kokybė ir aktualumas yra labai svarbūs gebėjimų ir kompetencijų ugdymo veiksniai

Dėl Europai būdingo žemo pagrindinių žinių ir gebėjimų lygio lėtėja ekonomikos pažanga ir smarkiai ribojamos žmonių profesinės, socialinės ir asmens savirealizacijos galimybės. Siekiant gerinti įsidarbinimo galimybes, skatinti inovacijas bei aktyvų pilietiškumą ir remiantis 2006 m. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų, pagrindiniai gebėjimai privalo būti susieti su kitomis pagrindinėmis kompetencijomis ir nuostatomis: kūrybiškumu, verslumu ir iniciatyvumu, skaitmeniniais įgūdžiais⁽⁶⁾, užsienio kalbų mokėjimu, kritiniu mąstymu, įskaitant e. raštingumą ir gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis, ir gebėjimais, kuriuose atsispindi didėjantys poreikiai, pavyzdžiui, tais, kurių reikia žaliajai ekonomikai ir skaitmeniniame bei sveikatos apsaugos sektoriuose.

Gerinti mokymosi rezultatų kokybę turi būti skatinama viso gyvenimo metu. Dauguma valstybių narių įdiegė visapusiškas mokymosi visą gyvenimą strategijas, tačiau tokias strategijas turėtų parengti visos šalys; jos taip pat turėtų užtikrinti galimybes keisti įvairių formų ir lygmenų studijų kryptį bei galimybes iš švietimo ir mokymo sistemos pereiti į darbo rinką. Todėl reikia dėti nuolatinės pastangas, skirtas įvairių mokymosi sektorių ir švietimo įstaigų bei atitinkamų suinteresuotųjų subjektų veiklai koordinuoti bei jų partnerystei skatinti.

Ikimokyklinis ugdymas ir priežiūra (ECEC) yra atspirties taškas ir viena iš veiksmingiausių pagrindinių kompetencijų išmanymo didinimo priemonių, tačiau šioje srityje kyla dvejopas uždavinys – plėsti prieinamumo galimybes ir gerinti kokybę. Kai kuriose šalyse paslaugų teikimas jaunesniems nei trejų metų vaikams yra itin probleminė sritis. Kaip siūloma ankstesnio darbo ciklo metu valstybių narių ekspertų parengtoje ECEC kokybės sistemoje, pagrindinės tolesnio darbo sritys galėtų apimti prieinamumo didinimą, daugiausia dėmesio skiriant palankių sąlygų neturintiems asmenims, darbuotojų profesionalumo didinimą ir veiksmingas valdymo, mokymo programų, finansavimo ir stebėsenos sistemas.

Visos valstybės narės **nustatė priemones, kuriomis siekiama mažinti mokyklos nebaigusiu asmenų skaičių**, tačiau šios priemonės ne visada prilygsta visapusiškomis strategijoms, kaip reikalaujama 2011 m. Tarybos rekomendacijoje⁽⁷⁾, arba lygiavertėmis faktais grindžiamoms politikos priemonėmis. Norint užtikrinti sėkmingą atsaką, reikia priimti ilgalaikius įsipareigojimus ir užtikrinti sektorių bendradarbiavimą, daug dėmesio skiriant teisingam prevencijos, ankstyvosios intervencijos ir kompensavimo priemonių deriniui. Mokyklose taikoma mokyklos nebaigusiu asmenų skaičiaus mažinimo politika turėtų apimti bendradarbiavimu grindžiamus metodus, aktyvų tėvų dalyvavimą, partnerystes su išorės suinteresuotaisiais subjektais ir bendruomene, priemones, kuriomis siekiama remti mokinių gerovę ir teikti aukštos kokybės orientavimo ir konsultavimo paslaugas, užtikrinant, kad kiekvienas mokinys turėtų vienodas galimybes gauti aukštos kokybės švietimo paslaugas, dalyvauti aukštos kokybės švietimo sistemoje ir gauti iš to naudos, ir sudarant visiems besimokantiems galimybę išnaudoti visą savo potencialą.

Aukštojo mokslo sistemos turėtų skatinti žinių ekonomiką ir reaguoti į visuomenės poreikius. Aukštasis mokslas turi veiksmingai reaguoti į kintančios visuomenės ir darbo rinkos poreikius, gerinti Europos gebėjimus bei žmogiškąjį kapitalą ir didinti savo indėlį į ekonomikos augimą. Kad būtų pasiektas šis tikslas, aukštasis mokslas turėtų užtikrinti, kad modernizavimas būtų sutelktas į švietimo, mokslinių tyrimų, inovacijų ir užimtumo sinergijas, sukuriant aukštojo mokslo įstaigų ir vietos aplinkos bei regionų sąsajas, įgyvendinant novatoriškus mokymo programų aktualumo didinimo metodus, įskaitant IRT naudojimą, gerinant perėjimą į darbo rinką ir stiprinant tarptautinį bendradarbiavimą. Nors mokyklos nebaigusiu asmenų skaičiaus sumažinimas ir mokyklą baigusiu asmenų skaičiaus padidinimas, ypač kalbant apie palankių sąlygų neturinčių asmenų grupes, tebėra daugelio valstybių narių uždavinys, pirmenybę reikia teikti poreikiui užtikrinti, kad visų formų aukštuoju mokslu studentams būtų suteikta atitinkamų aukšto lygio žinių, gebėjimų ir kompetencijų, kurie padėtų jiems pasiręsti būsimai karjerai. Aukštasis mokslas taip pat privalo parengti studentus aktyviam pilietiškumui, kuris remiasi atviromis nuostatomis ir kritiniu mąstymu, taip pat prisidėti prie asmens tobulėjimo, kartu atlikti savo tikrąjį vaidmenį perduodant ir kuriant žinias.

⁽⁶⁾ Mokymasis ir skaitmeninių įgūdžių įgijimas – tai ne vien tik naudojimosi informacinėmis ir ryšių technologijomis (IRT) gebėjimų įgijimas, bet ir saugus bendradarbiavimu grindžiamas ir kūrybiškas IRT naudojimas, įskaitant kodavimą.

⁽⁷⁾ Jungtinė Karalystė balsavo prieš šią rekomendaciją.

Profesinis rengimas ir mokymas (PRM) atlieka svarbų vaidmenį ugdant atitinkamus gebėjimus. Profesinio rengimo ir mokymo įstaigų absolventų užimtumo lygis daugumoje valstybių narių jau yra geras. Taip yra ir dėl priemonių, kuriomis siekiama gerinti profesinio rengimo ir mokymo veiksmingumą, kokybę ir patrauklumą, kurių buvo imtasi 2011–2014 m. laikotarpiu, kad būtų įgyvendinti siektini rezultatai, apibrėžti 2010 m. Briugės komunikate pagal Kopenhagos procesą. Turėtų būti vykdomos tolesnės reformos vadovaujantis 2015 m. birželio 22 d. Rygos išvadose apibrėžtais vidutinės trukmės laikotarpio siektiniais rezultatais (žr. priedą). Atitinkami gebėjimai turėtų būti toliau ugdomi toliau skatinant visų formų mokymąsi darbo vietoje, pavyzdžiui, stažuotes, pameistrystę ir dualines profesinio rengimo ir mokymo sistemas, stiprinant Europos pameistrystės aljansą, sukuriant dar daugiau partnerystę su visais suinteresuotaisiais subjektais vietos, regioniniu ir nacionaliniu lygmenimis ir gerinant gebėjimų poreikių numatymą. Kartu turėtų būti stiprinamas pradinis ir tęstinis PRM mokytojų, dėstytojų ir kuratorių profesinis tobulinimasis, be kita ko, pasitelkiant profesines stažuotes verslo ir pramonės sektoriuose, kad būtų neatsilikama nuo pokyčių atitinkamoje srityje.

Suaugusiųjų mokymasis kaip kvalifikacijos kėlimo, perkvalifikavimo, aktyvaus pilietiškumo ir socialinės sanglaudos pagrindas. Atsižvelgiant į naujausių tyrimų rezultatus⁽¹⁰⁾, kurie rodo, kad suaugusiųjų pagrindinių gebėjimų lygis yra žemas, taip pat į globalizacijos poveikį gebėjimų poreikiams ir nedarbo lygiui, kuris yra didelis, būtina stiprinti atnaujintos Europos suaugusiųjų mokymosi darbotvarkės įgyvendinimą. Prioritetai turėtų apimti veiksmingesnį valdymą, gerokai didesnę pasiūlą ir paklausą, lankstesnį paslaugų teikimą, didesnę prieinamumą, atidesnę stebėseną ir geresnį kokybės užtikrinimą (žr. priedą). Suaugusiųjų mokymasis suteikia neseniai atvykusiems migrantams ir migrantų kilmės asmenims tolesnio mokymosi ar profesinio persikvalifikavimo galimybę ir padidina šių asmenų galimybes įsitvirtinti darbo rinkoje ir integruotis į visuomenę.

2.2. Švietimas ir mokymas yra būtini socialinės sanglaudos, lygybės, nediskriminavimo ir pilietinių gebėjimų propagavimo veiksniai

Nelygybė daugumoje Europos ir EBPO šalių yra didžiausia per pastaruosius trisdešimt metų, o tai neigiamai veikia švietimo rezultatus, kadangi švietimo sistemose paprastai atkartojami esami socialinės ir ekonominės padėties modeliai. Todėl iš kartos į kartą perduodamos žemos kvalifikacijos ciklo nutraukimas turėtų būti laikomas pirmenybiniu tikslu. Dauguma valstybių narių ėmėsi priemonių, siekdamas pagerinti palankių sąlygų neturinčių besimokančiųjų galimybę siekti išsilavinimo. Vis dėlto išlieka labai nelygios galimybės švietimo srityje, o galimybė gauti kokybiškas švietimo ir mokymo paslaugas, pradedant ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros lygmeniu, tebėra iššūkis keliose ES šalyse. Būtinai realūs veiksmai, kuriais būtų atsižvelgta į visų formų įvairovę ir užtikrintas įtraukusis švietimas ir mokymas visiems besimokantiejiems, daugiausiai dėmesio skiriant palankių sąlygų neturinčių asmenų grupėms, pavyzdžiui, specialiųjų poreikių turintiems besimokantiejiems, neseniai atvykusiems migrantams, migrantų kilmės asmenims ir romams. Turėtų būti sutelkiamos visos jaunimo garantijų iniciatyvos priemonės (t. y. mokomoji praktika darbo rinkoje, pameistrystė ir antra galimybė dalyvauti švietimo ir mokymo sistemoje).

Turi būti sprendžiamas lyčių nelygybės švietimo ir mokymo sistemoje, be kita ko, atsirandančios dėl išliekančių lyčių stereotipų, klausimas ir nagrinėjamas lyčių skirtumų pasirenkant išsilavinimo kryptį aspektas. Patyčių, priekabiavimo ir smurto mokymosi aplinkoje, taip pat ir dėl lyties, negalima toleruoti. Mokymo įstaigos ir mokytojai, dėstytojai, mokyklų vadovai ir kiti švietimo srities darbuotojai turi būti tinkamai parengti ir remiami, kad besimokantieji būtų užtikrinta įtrauktis, lygybė, vienodos galimybės, nediskriminavimas ir demokratinis pilietiškumas jų mokymosi aplinkoje. Atvirai mokymosi aplinkai, pavyzdžiui, viešosioms bibliotekoms, atviriems suaugusiųjų mokymo centrams ir atviriems universitetams turėtų būti suteiktos galimybės skatinti socialinę įtrauktį.

2015 m. kovo 17 d. švietimo ministrų Paryžiaus deklaracijoje raginama imtis veiksmų visais lygmenimis siekiant sustiprinti švietimo vaidmenį propaguojant pilietiškumą ir bendrąsias vertybes – laisvę, toleranciją ir nediskriminavimą, stiprinant socialinę sanglaudą ir padedant jaunimui tapti atsakingais, atvirais ir aktyviais įvairialypės ir įtraukios visuomenės nariais⁽¹¹⁾. Švietimas yra svarbus siekiant užkirsti kelią marginalizacijai bei radikalėjimui ir kovoti su šiais reiškiniais. Tolesnė su šia deklaracija susijusi veikla yra vienas iš svarbiausių naujojo darbo ciklo prioritetų. Ši veikla bus vykdoma pasitelkiant bendrą analizę, tarpusavio mokymąsi, susitikimus, gerosios patirties sklaidą ir konkrečias priemones, remiamas iš programos „Erasmus+“ lėšų, pagal keturias deklaracijoje nustatytas sritis: i) užtikrinti, kad vaikai ir jaunimas įgytų socialinių, pilietinių ir tarpkultūrinių gebėjimų propaguojant demokratines vertybes ir pagrindines teises, socialinę įtrauktį ir nediskriminavimą, taip pat aktyvų pilietiškumą; ii) plėtoti kritinį mąstymą ir gebėjimą naudotis

⁽¹⁰⁾ Žr. visų pirma EBPO Tyrimą dėl suaugusių asmenų gebėjimų, kuris buvo atliktas pagal Suaugusiųjų gebėjimų tarptautinio vertinimo programą (PIAAC).

⁽¹¹⁾ Neformalusis švietimas yra svarbus veiksnys siekiant skatinti socialinį ir demokratinį jaunimo dalyvavimą – tai vienas iš ES bendradarbiavimo sistemos jaunimo srityje prioritetų (2015 m. ES jaunimo reikalų ataskaita).

žiniasklaidos priemonėmis; iii) puoselėti palankių sąlygų neturinčių vaikų ir jaunimo švietimą ir iv) propaguoti kultūrų dialogą pasitelkiant visų formų mokymąsi bendradarbiaujant kitose atitinkamose politikos srityse ir su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais.

Dėl dabartinio migrantų srauto į Europą pirmiau nurodytų veiksmų sričių svarba dar labiau padidėja. Žmonių iš įvairiausių aplinkos atvykimas yra iššūkis švietimo bei mokymo sektoriui ir jo suinteresuotiesiems subjektams visoje Europoje. Kalbant apie tuos migrantus, kurie pasilieka mūsų šalyse, jų integracija į švietimo ir mokymo sistemą yra itin svarbus žingsnis siekiant užtikrinti jų socialinę įtrauktį, įsidarbinimo galimybes, profesinę bei asmens savirealizaciją ir aktyvų pilietiškumą. Atsižvelgiant į tai, vienas iš svarbiausių prioritetų yra sudaryti palankesnes efektyvaus priimančiosios šalies kalbos (-ų) mokymosi galimybes. Be to, migrantų integracijos sėkmė taip pat priklauso nuo mokytojų, dėstytojų, mokyklų vadovų, kitų švietimo srities personalo narių, besimokančiųjų ir tėvų žinių apie kitas kultūras ugdymo siekiant užtikrinti geresnį pasirėmimą kultūrų įvairovei mokymosi aplinkoje. Europinis migracijos aspektas išryškina, kokia aktuali yra visapusiška parama valstybėms narėms joms vykdant integracijos veiksmus, pavyzdžiui, pasitelkiant bendrą analizę, tarpusavio mokymąsi, konferencijas ir gerosios patirties sklaidą.

2.3. Aktualiam ir aukštos kokybės mokymuisi reikalingas ...

Aktyvesnis novatoriškų pedagoginių metodų ir skaitmeninių įgūdžių ugdymo priemonių naudojimas. Švietimo ir mokymo sistemoje (visuose lygmenyse) gali būti naudinga įdiegti gerai išbandytą novatorišką pedagoginę praktiką ir didaktinę medžiagą, kuri, kaip įrodyta, gali konkrečiai prisidėti prie įtraukaus, aktyvaus įvairių besimokančiųjų mokymosi. Kelios valstybės narės pranešė apie iniciatyvas, kuriomis siekiama gerinti mokytojų ir besimokančiųjų skaitmeninius įgūdžius, o trečdalyje valstybių narių nustatytos nacionalinės švietimo skaitmeninio strategijos. Tačiau dar liko keletas didelių uždavinių. Visuomenės tampa vis labiau skaitmeninės, taigi didėja skaitmeninių įgūdžių poreikis. Švietimas ir mokymas turi patenkinti šį poreikį, o tam reikalingos investicijos į infrastruktūrą, organizaciniai pokyčiai, skaitmeninės priemonės ir mokytojų, dėstytojų, mokyklų vadovų ir kitų švietimo srities personalo narių skaitmeniniai įgūdžiai, taip pat reikia sukurti skaitmeninių (ir atvirų) švietimo išteklių ir aukštos kokybės švietimo programinę įrangą. Švietimo ir mokymo sistemos turėtų pasinaudoti naujų pokyčių IRT srityje teikiama nauda ir diegti novatoriškas ir aktyvias pedagogines priemones, paremtas dalyvavimu ir projektais grindžiamais metodais. Atvira mokymosi aplinka, pavyzdžiui, viešosios bibliotekos, atvirieji suaugusiųjų mokymo centrai ir atvirieji universitetai, gali padėti užtikrinti švietimo sektorių bendradarbiavimą, be kita ko, palankių sąlygų neturinčių besimokančiųjų labui.

Tvirta parama mokytojams, dėstytojams, mokyklų vadovams ir kitiems švietimo srities personalo nariams, kurie atlieka itin svarbų vaidmenį užtikrinant besimokančiųjų sėkmę ir įgyvendinant švietimo politiką. Daug valstybių narių pranešė apie mokytojų rengimo gerinimo priemones ir pabrėžė, kad mokytojų ir dėstytojų pradinis rengimas ir tęstinis profesinis tobulėjimas turėtų atitikti paskirtį ir apimti dėstomą dalyką, pedagogiką ir praktiką. Prioritetas išlieka tas pats – suteikti visų lygių ir visų švietimo ir mokymo sektorių atitinkamiems darbuotojams tvirtų pedagoginių gebėjimų ir kompetencijų, pagrįstų patikimais moksliniais tyrimais ir praktika. Jie turėtų būti mokomi atsižvelgti į individualius besimokančiųjų poreikius ir į didėjančią įvairovę jų socialinės, kultūrinės, ekonominės ir geografinės kilmės atžvilgiu, užkirsti kelią mokyklos nebaigimui ir optimaliai taikyti novatoriškus pedagoginius metodus bei IRT priemones, kartu pasinaudojant pradedantiesiems darbuotojams skirta parama karjeros pradžioje.

Daugelyje šalių dėl darbuotojų trūkumo vis sunkiau užtikrinti geros kokybės dėstymą, ir vis mažiau domimasi pedagogo profesija. Todėl valstybės narės turėtų imtis priemonių pedagogo profesijos patrauklumui ir statusui padidinti.⁽¹²⁾ Siekiant užtikrinti, kad būtų atrinkti tinkamiausi patirties turintys įvairios kilmės kandidatai ir kad mokytojai turėtų patrauklių karjeros raidos galimybių, taip pat siekiant panaikinti dabartinį didelį šališkumą lyčių atžvilgiu, reikia įgyvendinti visapusiškas ilgalaikes politikos priemones.

Palankesnių sąlygų judumui mokymosi tikslais visais lygiais sudarymas. Pirmoji judumo suvestinė (2014 m.), parengta vykdant tolesnę su 2011 m. Tarybos rekomendacija dėl judumo mokymosi tikslais susijusią veiklą, rodo, kad judumo mokymosi tikslais aplinka valstybėse narėse labai skiriasi, vis dar nepašalintos didelės su informacija, parama besimokantiems ir pripažinimu susijusios kliūtys. Būtina nustatyti ir įgyvendinti veiksmus, susijusius su skaidrumu, kokybės užtikrinimu, gebėjimų ir kvalifikacijų patvirtinimu ir pripažinimu. Faktais grindžiamai judumo stebėsenai reikia geresnių duomenų.

Parama aukštojo mokslo bei profesinio regimo ir mokymo tarptautinimui išliks vienu iš prioritetų. Tai galėtų apimti bendradarbiavimą politikos srityje su kitais pasaulio regionais kokybės užtikrinimo ir mokymosi rezultatų skatinimo klausimais, strateginių partnerysčių ir bendrų kursų plėtojimą, studentų, darbuotojų ir mokslo darbuotojų judumo skatinimą, taip pat darbą siekiant sudaryti palankesnes sąlygas pasinaudoti už ES ribų įgytomis kvalifikacijomis.

⁽¹²⁾ Europos Komisijos 2013 m. tyrimas dėl politikos priemonių, skirtų mokytojo profesijos patrauklumui didinti Europoje.

Tvirtesnės ir supaprastintos ES skaidrumo bei pripažinimo priemonės ir didesnė jų sinergija. Judumui, įsidarbinimo galimybėms ir mokymuisi visą gyvenimą būtinos skaidrumo ir pripažinimo priemonės. Kai kurios iš jų, pavyzdžiui, Europasas, plačiai naudojamos. Siekdamos užtikrinti didesnę skaidrumą, dauguma valstybių narių parengė nacionalines kvalifikacijų sandaras (NKS) ir susiejo jas su Europos kvalifikacijų sandara (EKS). Kelios valstybės narės įdiegė Europos profesinio mokymo kreditų sistemą (ECVET), Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinę sistemą (EQAVET) ir Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sandarą (QF-EHEA).

Vykdamas tolesnę darbą turėtų būti propaguojamas neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimas, taip pat sudarytos palankesnės sąlygos didesniai skaidrumui ir kvalifikacijų palyginamumui visoje Europoje. Neseniai atvykusių migrantų atveju esamos skaidrumo priemonės galėtų taip pat padėti Europos Sąjungoje geriau suprasti užsienyje įgytas kvalifikacijas, o užsienyje – ES įgytas kvalifikacijas. Tinkamu pripažinimu ir patvirtinimu galima padėti diegti atvirą ir novatorišką mokymosi praktiką, įskaitant tą, kuria taikant naudojamos skaitmeninės technologijos.

Be to, vykdamas tolesnę darbą dėmesys turėtų būti skiriamas EKS ir NKS veiksmingesniam įgyvendinimui ir tolesniam EKS plėtojimui siekiant didinti skaidrumą ir kvalifikacijų palyginamumą. Naudojant EKS ir NKS galima prisidėti prie esamos pripažinimo praktikos ir tokiu būdu palengvinti pripažinimo procesą.

Atlikus preliminarų poveikio vertinimą, ypač daug dėmesio taip pat turėtų būti skiriama dabartinių ES instrumentų, pavyzdžiui, platesnei visuomenei skirtų priemonių, portalų ir kitų paslaugų gebėjimų ir kvalifikacijų srityje, supaprastinimui ir racionalizavimui siekiant stiprinti informavimo veiklą.

Investicijų trūkumo panaikinimas. Veiksmingos investicijos į kokybišką švietimą ir mokymą – tvaraus augimo šaltinis. Vis dėlto nuo krizės pradžios viešieji biudžetai išliko suvaržyti, o kelios valstybės narės sumažino savo realiąsias išlaidas švietimui ir mokymui. Tai rodo, kad reikia padėti valstybėms narėms rengti reformas, kuriomis būtų veiksmingiau užtikrinamas kokybiškas švietimas ir mokymas atsižvelgiant į platesnį visuomenės kontekstą. Investicijų planas Europai, programa „Erasmus+“, Europos struktūriniai ir investicijų fondai, įskaitant Jaunimo užimtumo iniciatyvą, ir programa „Horizontas 2020“, gali padėti skatinti investicijas ir padėti įgyvendinti strateginės programos „ET 2020“ politikos prioritetus, užtikrinant tvirtas sąsajas su politikos sritimis.

3. VALDYMAS IR DARBO METODAI

Nuo tada, kai buvo paskelbta 2012 m. bendra ataskaita, strateginės programos „ET 2020“ valdymas pagerėjo, visų pirma sustiprinus įrodymų kaupimą (Švietimo ir mokymo stebėsenos biuletenis) bei darbo grupių veiklos pobūdį ir išplėtojus pagrindinių suinteresuotųjų subjektų diskusijoms skirtas nuolatines platformas, pavyzdžiui, Švietimo, mokymo ir jaunimo forumą. Apžvalgos rezultatai rodo, kad pasiektas bendras sutarimas dėl šių tolesnio darbo ciklo principų:

- strateginės programos „ET 2020“ veiksmingumui užtikrinti būtini **tvirti analitiniai įrodymai ir pažangos stebėseną**, o tai bus įgyvendinama bendradarbiaujant su Eurostatu, tinklu „Eurydice“, Cedefop, EBPO ir kitomis organizacijomis;
- **ataskaitų teikimo** supaprastinimas ir **racionalizavimas** įgyvendinant strateginę programą „ET 2020“ tebėra prioritetas; tai padaryti bus lengviau darbo ciklą prailginant iki penkerių metų. Bus optimaliai panaudoti pateikti analitiniai ir atnaujinti duomenys ir skaičiai, pavyzdžiui, per tinklą „Eurydice“ ir Europos profesinio mokymo plėtros centrą (Cedefop) („ReferNet“). Be to, konkrečioms šalims skirtuose Švietimo ir mokymo stebėsenos biuletenio skyriuose bus atsižvelgiama į naujausius nacionalinius duomenis, jei jie bus metodikos požiūriu patikimi;
- **tvirtesni švietimo, verslo ir mokslinių tyrimų sektorių ryšiai ir socialinių partnerių bei pilietinės visuomenės dalyvavimas** sustiprins strateginės programos „ET 2020“ poveikį ir padidins mokymosi sistemų aktualumą, siekiant padidinti Europos gebėjimus diegti inovacijas. Šiuo atžvilgiu tendencijas nustato žinių sąjungos ir sektorių igūdžių sąjungos pagal „Erasmus+“, programa „Marie Skłodowskos-Curie veiksmas“ ir Europos inovacijos ir technologijos institutas pagal programą „Horizontas 2020“. Bendradarbiavimas su suinteresuotaisiais subjektais taip pat bus skatinamas per Švietimo, mokymo ir jaunimo forumą, Europos universitetų ir verslo forumą, PRM ir verslo forumą bei valstybėse narėse veikiančius teminius forumus. Bus toliau bendradarbiaujama su Europos pilietine visuomene ir Europos socialiniais partneriais, kad būtų sudarytos sąlygos optimaliai pasinaudoti jų patirtimi ir jų galimybėmis vykdyti informavimo veiklą.

Strateginės programos „ET 2020“ priemonės pasiteisino, tačiau jų poveikis nacionaliniu lygmeniu ne visada buvo veiksmingas, visų pirma dėl to, kad trūko veiklos sinchronizavimo, buvo trūkumų sklaidos srityje, o informuotumo apie rezultatų naudingumą lygis šalyse buvo žemas. Strateginės programos „ET 2020“ priemonių rinkinys bus sustiprintas:

- siekdama padidinti veiklos pagal strateginę programą „ET 2020“ skaidrumą ir suderinamumą, Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis (įskaitant trijų (pirmininkavusios, pirmininkaujančios ir pirmininkausiančios) valstybių narių grupę), parengs **su strategine programa „ET 2020“ susijusį orientacinį tęstinį darbo planą**, į kurį bus įtrauktos svarbiausios veiklos sritys ir tarpusavio mokymosi renginiai, kuriuos planuojama surengti per neformalius vyresniųjų pareigūnų posėdžius, t. y. per generalinių direktorių, atsakingų už mokyklų, profesinio rengimo ir mokymo ir aukštojo mokslo klausimus, posėdžius (generalinių direktorių posėdžius) ir Švietimo ir mokymo aukšto lygio grupės, strateginės programos „ET 2020“ darbo grupių, EKS patiriamosios grupės bei Rodiklių ir lyginamųjų standartų nuolatinės grupės posėdžius, ir kuriame bus pateikta aiški šių veiklos sričių ir renginių apžvalga;
- nuo 2016 m. su priede išvardytais **konkrečiais siekiais**, susijusiais su strategine programa „ET 2020“, dirbs naujos kartos **darbo grupės** ⁽¹³⁾. Šių grupių įgaliojimus pasiūlys Komisija ir jie bus koreguojami atsižvelgiant į valstybių narių pareikštas pastabas, visų pirma Švietimo komitete. Šios grupės reguliariai teiks ataskaitas atitinkamoms neformalioms vyresniųjų pareigūnų grupėms (pvz., generalinių direktorių posėdžiuose bei Švietimo ir mokymo aukšto lygio grupės posėdžiuose), kurios užtikrina vadovavimą, ir Švietimo komitetui, kuris teikia atitinkamus pasiūlymus Tarybai. Bus skatinami novatoriški darbo metodai, o grupių pasiūlymai bus geriau skleidžiami siekiant sudaryti galimybes realiai keistis žiniomis, taip pat sudaryti palankesnes sąlygas tolesniam darbui;
- bus intensyvinama **pagal strateginę programą „ET 2020“ vykdoma tarpusavio mokymosi veikla**, paprastai vykdoma darbo grupėse, o valstybės narės, kurios susiduria su panašiais politikos uždaviniais, galės dirbti grupėmis. **Tarpusavio vertinimai**, savanoriškai rengiami įgyvendinant 2012 m. bendrą ataskaitą, kuriuose daug dėmesio skiriama konkrečiose šalyse kylantiems uždaviniams, pasiteisino neformaliuose generalinių direktorių posėdžiuose, tačiau reikia didesnio pasirengimo ir interaktyvaus dialogo. Pritaikytu **tarpusavio konsultavimusi** taip pat gali būti naudojamosi siekiant remti konkrečių nacionalinę reformų darbotvarkę; ⁽¹⁴⁾
- **gerosios patirties sklaida** ir dalijimasis įgyta patirtimi, prireikus remiantis tarptautiniais įrodymais, bus intensyvinami organizuojant teminius renginius, politinės patirties perėmimo mainus ir imantis priemonių siekiant perduoti žinias ir keistis švietimo srityje veiksmingų sprendimų patirtimi. Kad švietimo ir mokymo sričių suinteresuotiesiems subjektams būtų lengviau veiksmingai įsisavinti tam tikrus svarbiausius strateginės programos „ET 2020“ rezultatus, ypač daug dėmesio bus skiriama svarbiausios informacijos platinimui ES oficialiosiomis kalbomis, jeigu bus ištekliai. Be to, platinimo klausimas bus įtrauktas į strateginės programos „ET 2020“ darbo grupių įgaliojimus ir bus atspindėtas tęstiniame darbo plane;
- bus sistemingai naudojamas **Švietimo ir mokymo stebėsenos biuletenis**, kuris yra sinchronizuotas su Europos semestru ir kuriame pateikiama naujausių įrodymų pagal temas ir konkrečias šalis, kad būtų galima pateikti informacijos, reikalingos politiniams debatams Tarybos lygmeniu ir Europos Parlamente vykstančioms diskusijoms apie švietimo problemas ir reformas;
- bus išnaudojamas visas **programos „Erasmus+“** potencialas, siekiant padidinti strateginės programos „ET 2020“ priemonių poveikį, be kita ko, geriau rengiantis eksperimentinėms politikos priemonėms darbo grupėse ir naudojantis įgyvendinant pavyzdinius projektus surinktais įrodymais;
- nors buvo padaryta teigiamų žingsnių siekiant skatinti bendradarbiavimą su Užimtumo komitetu švietimo ir mokymo klausimais vykdant tolesnę veiklą, susijusią su 2012 m. bendra ataskaita, vis dar galima ieškoti būdų, kaip pagerinti šiuos ryšius ir suteikti jiems geresnę struktūrą, pavyzdžiui, skatinant įrodymais labiau grindžiamus debatus žmogiškojo kapitalo klausimais, kaip numatyta 2015 m. kovo 9 d. Tarybos (EPSCO) išvadose;
- stiprinti bendradarbiavimą Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto taryboje ir su kitų sudėčių Taryba.

⁽¹³⁾ Šios darbo grupės, kurias pagal darbo programą „Švietimas ir mokymas 2010“ pirmiausia įsteigė Komisija, siekdama įgyvendinti atvirąjį koordinavimo metodą švietimo ir mokymo srityje, yra keitimosi geriausios praktikos pavyzdžiais šiose srityse forumas. Jose savanorišku pagrindu suburiami valstybių narių ekspertai.

⁽¹⁴⁾ Tarpusavio konsultavimasis yra priemonė, kurioje savanoriškai ir skaidriai dalyvauja tos pačios srities specialistai iš nedidelio skaičiaus nacionalinių administracijų siekiant suteikti išorės ekspertų konsultacijų šaliai, kurioje vyksta svarbus politikos vystymo procesas. Pagal šią priemonę numatyta neapsiriboti dalijimusi informacija ir sukurti forumą nacionalinių uždavinių sprendimų paieškai dalyvavimu grindžiamame praktiniame seminare.

PRIEDAS

EUROPOS BENDRADARBIAVIMO ŠVIETIMO IR MOKYMO SRITYJE PRIORITETINĖS SRITYS

Per laikotarpio vidurio apžvalgą buvo patvirtintas keturių Tarybos 2009 m. nustatytų strateginės programos „ET 2020“ **strateginių tikslų** aktualumas:

1. mokymąsi visą gyvenimą ir judumą paversti tikrove;
2. pagerinti švietimo ir mokymo kokybę bei veiksmingumą;
3. skatinti vienodas galimybes, socialinę sanglaudą ir aktyvų pilietiškumą;
4. didinti kūrybiškumą ir novatoriškumą, įskaitant verslumą, visuose švietimo ir mokymo lygmenyse.

Atsižvelgiant į šiuos strateginius tikslus, apžvalgos metu akcentuotas bendras valstybių narių tikslas racionalizuoti dabartinės prioritetingos veiksmų sritis. Kaip matyti iš toliau pateiktos lentelės, **prioritetinių sričių** skaičių siūloma sumažinti nuo 13 iki 6; kiekviena iš šių sričių gali būti prisidedama prie vieno ar kelių laikotarpiui iki 2020 m. nustatytų strateginių tikslų, kurie visapusiškai dera su ES bendrais politiniais prioritetais ir padeda juos įgyvendinti.

Atsižvelgiant į Tarybos prašymą konkrečiau nurodyti būsimą darbo kryptis, toliau pateiktoje lentelėje prioritetingos sritys suskaidytos į **konkrečius siekius**. Veikla šiose srityse bus vertinama pasitelkiant strateginės programos „ET 2020“ darbo metodus ir priemonių rinkinį; šios sritys i) atspindi bendrus valstybėms narėms kylančius uždavinius ir ii) duoda papildomos naudos dėl to, kad su jomis susiję klausimai sprendžiami Europos lygmeniu. *Konkretūs siekiai* bus strateginės programos „ET 2020“ naujos kartos darbo grupių įgaliojimų pagrindas.

Valstybės narės, remdamosi nacionaliniais prioritetais, pasirenks tas sritis ir siekius, prie kurių jos norės prisidėti (darbu ir bendradarbiavimu).

Prioritetingos sritys	Konkretūs siekiai
1. Aktualios ir aukštos kokybės mokymosi visą gyvenimą metu suformuotos žinios, gebėjimai ir kompetencijos, itin daug dėmesio skiriant mokymosi rezultatų reikšmei įsidarbinimo galimybėms, inovacijų, aktyvaus pilietiškumo ir gerovės srityse	i. Stiprinti tikslinius politikos veiksmus, kad visoje Europoje būtų gerinami rezultatai, susiję su pagrindinių gebėjimų, apimančių kalbų mokėjimą, raštingumą, matematiką, gamtos mokslus ir skaitmeninį raštingumą, įgijimu ii. Remiantis Europos bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų orientaciniais metmenimis, stiprinti universalųjų gebėjimų ir bendrųjų kompetencijų, ypač skaitmeninių įgūdžių, verslumo ir kalbinių kompetencijų, lavinimą iii. Pradėti iš naujo įgyvendinti mokymosi visą gyvenimą strategijas bei tęsti jų įgyvendinimą ir skirti dėmesio švietimo ir mokymo pereinamiesiems etapams, kartu, pasitelkiant aukštos kokybės orientavimą, skatinant perėjimą į profesinį regimą ir mokymą, aukštąjį mokslą ir suaugusiųjų mokymąsi bei tarp šių etapų, įskaitant neformalųjį mokymąsi ir savišvietą, ir iš švietimo ir mokymosi sistemos į darbo rinką iv. Skatinti bendras lygias galimybes naudotis prieinamomis, aukštos kokybės ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros paslaugomis, visų pirma palankių sąlygų neturinčių asmenų atveju, ir šioje srityje įgyvendinti kokybės sistemą v. Mažinti mokyklos nebaigusius asmenų skaičių remiant mokyklų strategijas, grindžiamas bendra įtraukia į besimokančiuosius orientuota švietimo ir antros galimybės mokytis vizija, akcentuojant tinkamas mokymosi sąlygas ir pedagoginius metodus vi. Propaguoti aukštojo mokslo aktualumą darbo rinkoje ir visuomenėje, be kita ko, veiksmingiau renkant duomenis apie darbo rinkos poreikius bei jų įgyvendinimo rezultatus ir juos numatant, pavyzdžiui, stebint aukštojo mokslo absolventų karjeros raidą, skatinant plėtoti mokymo programas, intensyvesnį mokymąsi darbo vietoje ir aktyvesnį mokymo įstaigų ir darbdavių bendradarbiavimą

	Prioritinės sritys	Konkretūs siekiai
		vii. Įgyvendinti Rygos išvadose apibrėžtus PRM vidutinės trukmės laikotarpio siektinus rezultatus (daugiau informacijos pateikiama teksto pabaigoje), stiprinant Europos pameistrystės aljansą ir geriau numatant gebėjimų poreikius darbo rinkoje viii. Įgyvendinti atnaujintą Europos suaugusiųjų mokymosi darbotvarkę (daugiau informacijos pateikiama teksto pabaigoje)
2	Įtraukusis švietimas, lygybė, vienodos galimybės, nediskriminavimas ir pilietinių gebėjimų propagavimas	i. Spręsti su vis didėjančia besimokančiųjų įvairove susijusius klausimus ir didinti visų besimokančiųjų, įskaitant palankių sąlygų neturinčių asmenų grupes, pavyzdžiui, specialiųjų poreikių turinčius besimokančiuosius, neseniai atvykusius migrantus, migrantų kilmės asmenis ir romus, galimybes gauti kokybiško įtraukiojo bendrojo švietimo ir mokymo paslaugas, kartu kovojant su diskriminacija, rasizmu, segregacija, patyčiomis (įskaitant patyčias elektroninėje erdvėje), smurtu ir stereotipais ii. Spręsti lyčių nelygybės švietimo ir mokymo srityje bei moterų ir vyrų nelygių galimybių klausimą ir skatinti didėsne lyčių pusiausvyra grindžiamą išsilavinimo krypties pasirinkimą iii. Sudaryti palankesnes sąlygas migrantams formaliojo ir neformaliojo mokymosi būdu veiksmingai išmokti dėstomosios (-ųjų) ir darbo kalbos (-ų) iv. Visais švietimo ir mokymo lygmenimis skatinti pilietinius, tarpkultūrinius ir socialinius gebėjimus, savitarpio supratimą ir pagarbą, atsakomybę už demokratines vertybes ir pagrindines teises v. Plėtoti kritinį mąstymą kartu su gebėjimu naudotis kompiuteriais ir žiniasklaidos priemonėmis
3	Atviras ir novatoriškas švietimas ir mokymas, be kita ko, atsižvelgiant į visus skaitmeninio amžiaus reikalavimus	i. Toliau tirti novatoriškų ir aktyvių pedagoginių metodų potencialą, pavyzdžiui, tarpdalykinio mokymo ir bendradarbiavimo metodus, skatinti aktualių ir aukšto lygio gebėjimų bei kompetencijų lavinimą, kartu puoselėjant įtraukųjį švietimą, be kita ko, skirtą palankių sąlygų neturintiems ir neigaliems besimokantiems ii. Puoselėti bendradarbiavimą skatinant besimokančiųjų, mokytojų, dėstytojų, mokyklų vadovų ir kitų švietimo srities personalo narių, tėvų ir platesnės vietos bendruomenės, pavyzdžiui, pilietinės visuomenės grupių, socialinių partnerių ir įmonių, dalyvavimą iii. Didinti švietimo, mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos sinergiją siekiant tvaraus ekonomikos augimo, remiantis pokyčiais aukštojo mokslo srityje, ir itin daug dėmesio skiriant profesiniam rengimui ir mokymui bei mokykloms iv. Skatinti naudojimąsi IRT siekiant gerinti švietimo kokybę ir didinti jo aktualumą visais lygmenimis v. Bendradarbiaujant su Europos atvirojo kodo bendruomenėmis, didinti galimybes naudotis atviraisiais ir skaitmeniniais švietimo ištekliais bei pedagoginiais metodais visais švietimo lygmenimis ir gerinti šių išteklių bei metodų kokybę vi. Atsižvelgiant į skaitmeninę revoliuciją siekti, kad visais mokymosi lygmenimis, įskaitant neformalųjį mokymąsi ir savišvietą, būtų lavinami skaitmeniniai įgūdžiai
4	Tvirta parama mokytojams, dėstytojams, mokyklų vadovams ir kitiems švietimo srities darbuotojams	i. Stiprinti geriausių ir tinkamiausių kandidatų pedagogo profesijai įdarbinimą, atranką ir pradedantiesiems darbuotojams skirtą mokymą ii. Didinti pedagogo profesijos statusą ir patrauklumą abiem lytims

	Prioritinės sritys	Konkretūs siekiai
		iii. Remti pradinį rengimą ir tęstinį profesinį tobulėjimą visais lygmenimis, visų pirma siekiant spręsti su didėjančia besimokančiųjų įvairove, mokyklos nebaigusiu asmenų skaičiumi, mokymusi darbo vietoje, skaitmeniniais įgūdžiais ir novatoriškais pedagoginiais metodais susijusius klausimus, be kita ko, pasitelkiant ES priemones, pavyzdžiui, iniciatyvą „eTwinning“, Mokymosi mokyklose sąsają ir Europos suaugusiųjų mokymosi elektroninę platformą (EPALE) iv. Remti mokymo kompetencijos skatinimą visais lygmenimis rengiant mokytojų rengimo programas ir nustatant mokymosi proceso organizavimo ir paskatų struktūras, taip pat ieškoti naujų mokytojų rengimo kokybės vertinimo būdų
5	Gebėjimų ir kvalifikacijų skaidrumas ir pripažinimas siekiant sudaryti palankesnes sąlygas judumui mokymosi tikslais ir darbuotojų judumui	i. Skatinti gebėjimų ir (arba) kvalifikacijų, be kita ko, įgytų naudojantis skaitmeniniais, interneto bei atvirojo mokymosi išteklių ir savišvietos bei neformaliojo mokymosi būdais, skaidrumą, kokybės užtikrinimą, patvirtinimą bei pripažinimą ii. Supaprastinti ir racionalizuoti skaidrumo, dokumentų rengimo, patvirtinimo ir pripažinimo priemones, apimančias tiesioginį besimokančiųjų, darbuotojų ir darbdavių informavimą, ir toliau įgyvendinti EKS ir nacionalines kvalifikacijų sąrangas iii. Remti mokinių, pameistrių, studentų, mokytojų, švietimo srities personalo narių ir mokslo darbuotojų judumą iv. Plėtoti strategines partnerystes ir rengti bendrus kursus, visų pirma didinant aukštojo mokslo bei profesinio rengimo ir mokymo tarptautinimą
6	Tvarios investicijos, švietimo ir mokymo sistemų kokybė ir veiksmingumas	i. Tirti Investicijų plano Europai potencialą švietimo ir mokymo srityje, be kita ko, skatinant finansavimo modelius, kuriais pritraukiama privačių subjektų ir kapitalo ii. Raginti valstybes nares formuoti faktais grindžiamą politiką, įskaitant švietimo ir mokymo sistemų vertinimą, siekiant stebėti politikos įgyvendinimą ir rengti reformas, kuriomis būtų veiksmingiau užtikrinamas geros kokybės švietimas iii. Skatinti taikyti novatoriškus tvaryų investicijų į švietimą ir mokymą užtikrinimo būdus, kai tinkama, išnagrinėti rezultatais grindžiamo finansavimo ir išlaidų pasidalijimo formas

KONKRETŲS PROFESINIO RENGIMO BEI MOKYMO IR SUAUGUSIŲJŲ MOKYMOSI PRIORITETAU LAIKOTARPIU IKI 2020 M.

Profesinio rengimo ir mokymo (Kopenhagos ir Briugės proceso) ir suaugusiųjų mokymosi sektorių darbotvarkių įgyvendinimui reikia išsamiau nustatyti ir šioje bendroje ataskaitoje patvirtinti laikotarpio iki 2020 m. siektinus rezultatus/prioritetus.

I. PROFESINIS RENGIMAS IR MOKYMAS (PRM)

2015 m. birželio 22 d. Rygos išvadose pasiūlyti šie nauji vidutinės trukmės laikotarpio siektini rezultatai ⁽¹⁾ PRM srityje 2015–2020 m. laikotarpiu:

— skatinti visų formų **mokymąsi darbo vietoje**, ypač daug dėmesio skiriant pameistrystei, įtraukiant socialinius partnerius, bendroves, pramonės, prekybos ir amatų rūmus ir PRM paslaugų teikėjus, taip pat skatinant inovacijas ir verslumą.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/2015-riga-conclusions_en.pdf

- Toliau plėtoti PRM **kokybės užtikrinimo** mechanizmus pagal EQAVET ⁽²⁾ rekomendaciją, kaip kokybės užtikrinimo sistemų dalį, **pradinio profesinio rengimo ir mokymo (P-PRM) ir tęstinio profesinio rengimo ir mokymo (T-PRM) ⁽³⁾ sistemose** įtvirtinti nuolatinio **informavimo ir grįžamojo ryšio linijas, grindžiamas mokymosi rezultatais**.
- Didinti **PRM ir kvalifikacijų prieinamumą visiems asmenims**, sukuriant lankstesnes, galimybių keisti studijų kryptį suteikiančias sistemas, visų pirma pasiūlant veiksmingų bei integruotų orientavimo paslaugų ir užtikrinant neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimą.
- Toliau gerinti **bendrąsias kompetencijas** PRM programose ir suteikti veiksmingesnių galimybių įgyti šių gebėjimų ar juos tobulinti P-PRM ir T-PRM sistemose.
- Nustatyti sisteminius požiūrius į **pradinį ir tęstinį PRM dalykų srities mokytojų, dėstytojų ir kuratorių profesinį tobulėjimą** tiek mokyklose, tiek darbo vietose, ir sudaryti sąlygas šiam tobulėjimui.

II. SUAUGUSIŲJŲ MOKYMASIS

2011 m. Tarybos priimtoje atnaujintoje Europos suaugusiųjų mokymosi darbotvarkėje ⁽⁴⁾ nurodytos tam tikros prioritetinės sritys 2012–2014 m. laikotarpiui, tačiau atsižvelgiant į strateginės programos „ET 2020“ keturis strateginius tikslus šios sritys buvo nustatytos ilgesnės trukmės laikotarpiui. Konkretūs prioritetai, kuriems valstybės narės, padedamos Europos Komisijos, turėtų skirti daugiausia dėmesio laikotarpiu iki 2020 m. kad būtų įgyvendinta darbotvarkės ilgesnio laikotarpio vizija, yra šie:

- **valdymas:** užtikrinti suaugusiųjų mokymosi sąsajas su kitų sričių politika, gerinti koordinavimą, veiksmingumą ir aktualumą visuomenės poreikiams, ekonomikai ir aplinkai, prireikus didinti tiek privačiojo, tiek viešojo sektoriaus investicijas.
- **Pasiūla ir paklausa:** gerokai padidinti aukštos kokybės suaugusiųjų mokymosi paslaugų pasiūlą, ypač raštingumo, skaičiavimo ir skaitmeninių įgūdžių srityje, ir didinti paklausą taikant veiksmingas informavimo, orientavimo ir motyvavimo strategijas, skirtas gyventojų grupėms, kurioms labiausiai reikia šių paslaugų.
- **Lankstumas ir prieinamumas:** išplėsti prieinamumą suteikiant daugiau galimybių mokytis darbo vietoje ir veiksmingai naudotis IRT; parengti žemos kvalifikacijos suaugusiųjų gebėjimų nustatymo bei vertinimo procedūras ir suteikti antrą galimybę mokytis, kad EKS 4 lygio kvalifikacijų neturintys asmenys galėtų įgyti pripažintą EKS kvalifikaciją.
- **Kokybė:** gerinti kokybės užtikrinimą, įskaitant stebėseną ir poveikio vertinimą, gerinti pradinį ir tęstinį suaugusiųjų švietimo darbuotojų rengimą ir rinkti reikalingus duomenis apie poreikius, kad būtų galima tikslingai nukreipti ir parengti mokymo paslaugų teikimą.

⁽²⁾ OL C 155, 2009 7 8.

⁽³⁾ OL C 324, 2010 12 1, p. 5.

⁽⁴⁾ OL C 372, 2011 12 20, p. 1.

Tarybos išvados dėl mokyklos nebaigusių asmenų skaičiaus mažinimo ir sėkmingo mokymosi mokykloje skatinimo

(2015/C 417/05)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

ATSIŽVELGDAMA Į

- strategijos „Europa 2020“ tikslą švietimo srityje – mokyklos nebaigusių asmenų vidurkį Europoje ⁽¹⁾ ne vėliau kaip 2020 m. sumažinti iki mažiau nei 10 % ⁽²⁾;
- 2009 m. gegužės 12 d. Tarybos išvadas dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“) ⁽³⁾;
- 2015 m. Tarybos ir Komisijos Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos įgyvendinimo bendrą ataskaitą ⁽⁴⁾,

ATSIŽVELGDAMA Į

- 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendaciją dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų ⁽⁵⁾;
- 2010 m. gegužės 11 d. Tarybos išvadas dėl švietimo ir mokymo socialinio aspekto ⁽⁶⁾;
- Tarybos išvadas dėl ankstyvojo ugdymo ir priežiūros. Kaip padėti mūsų vaikams kuo geriau pasirengti atečiai ⁽⁷⁾;
- 2011 m. Tarybos rekomendaciją dėl politikos, kuria siekiama mažinti mokyklos nebaigusių asmenų skaičių ⁽⁸⁾, ypač pridėtą politikos sistemą ir joje pateiktą raginimą užtikrinti, kad valstybės narės iki 2012 m. pabaigos patvirtintų išsamias strategijas mokyklos nebaigimo srityje, kurios apimtų prevencines priemones, intervencines priemones ir kompensacines priemones;
- 2011 m. gruodžio 1 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl mokyklos nebaigusių asmenų skaičiaus mažinimo ⁽⁹⁾;
- 2013 m. balandžio 22 d. Tarybos rekomendaciją dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo ⁽¹⁰⁾;
- 2015 m. kovo 17 d. Paryžiaus deklaraciją dėl pilietiškumo ir bendrų laisvės, tolerancijos ir nediskriminavimo vertybių propagavimo pasitelkiant švietimą,

IR ATSIŽVELGDAMA Į

- pirmininkaujančio Liuksemburgo 2015 m. liepos 9–10 d. Liuksemburge surengtą simpoziumą *Nenukrypti nuo kurso – mokyklos nebaigimo klausimo sprendimas ir sėkmingo mokymosi mokykloje skatinimas*, į kurį susirinko politikos formavimo, mokslinių tyrimų ir praktinės srities atstovai iš visos ES, kad apsvarstytų šią svarbią teminę sritį;
- pirmininkaujančio Liuksemburgo 2015 m. rugsėjo 10–11 d. Liuksemburge surengtą konferenciją *Ivairovė ir daugialybystė ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros srityje*;
- 2013 m. strateginės programos „ET 2020“ teminės darbo grupės galutinę ataskaitą dėl mokyklos nebaigimo ir 2015 m. Mokyklų politikos darbo grupės politikos gaires;
- „ET 2020“ teminės darbo grupės 2014 m. ataskaitą dėl ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros, kurioje pateikiami pagrindiniai kokybės sistemos šioje srityje principai,

⁽¹⁾ 18–24 metų amžiaus asmenų, turinčių tik pagrindinį ar žemesnį išsilavinimą ir nebedalyvaujančių švietimo ar mokymo sistemose, dalis (Eurostatas/Darbo jėgos tyrimas).

⁽²⁾ Dok. EUCO 13/10, I PRIEDAS, ketvirta įtrauka (p. 12).

⁽³⁾ OL C 119, 2009 5 28, p. 2.

⁽⁴⁾ Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 25.

⁽⁵⁾ OL L 394, 2006 12 30, p. 10.

⁽⁶⁾ OL C 135, 2010 5 26, p. 2.

⁽⁷⁾ OL C 175, 2011 6 15, p. 8.

⁽⁸⁾ OL C 191, 2011 7 1, p. 1.

⁽⁹⁾ OL C 165 E, 2013 6 11, p. 7.

⁽¹⁰⁾ OL C 120, 2013 4 26, p. 1.

MANO, KAD

pasiekus tiek strategijos „Europa 2020“, tiek strateginės programos „ET 2020“ įgyvendinimo laikotarpio vidurį ir praėjus ketveriems metams po Tarybos rekomendacijos dėl politikos, kuria siekiama mažinti mokyklos nebaigusių asmenų skaičių ⁽¹⁾, priėmimo atėjo laikas apžvelgti iki šiol padarytą pažangą siekiant peržiūrėti, konsoliduoti ir patobulinti priemones, kuriomis siekiama sušvelninti šį reiškinį ir skatinti visų sėkmingą mokymąsi mokykloje.

2011 m. priėmus Tarybos rekomendaciją daugelis ankstesnių duomenų apie mokyklos nebaigimo reiškinį buvo patikslinti ir papildyti valstybių narių tarpusavio mokymusi ir keitimusi gerosios praktikos pavyzdžiais, toliau atliekant mokslinius tyrimus ir nacionaliniu lygmeniu priimtos politikos išsamią analizę. Įgyvendinant strategijos „Europa 2020“ pagrindinį tikslą mokyklos nebaigimo srityje šiam klausimui buvo teikiamas prioritetas nacionalinėse politikos darbotvarkėse ir jį įgyvendinant buvo prisidedama prie švietimo reformų skatinimo.

Nors pastaraisiais metais padaryta didelė pažanga mažinant mokyklos nebaigusių asmenų skaičių, vis dar pernelyg daug mokinių ir toliau per anksti meta mokslus. ⁽²⁾ Tarp valstybių narių ir valstybėse narėse išlieka didžiuliai skirtumai, o 2011 m. Tarybos rekomendacijoje propagautos išsamios strategijos daugelyje šalių dar nėra patvirtintos.

Todėl ES ir valstybės narės pripažįsta, jog reikia aktyviai dėti pastangas, kad būtų pasiektas, o kai įmanoma – net viršytas strategijos „Europa 2020“ tikslas.

PABRĖŽIA, KAD

1. Mokyklos nebaigimą paprastai lemia įvairūs dažnai tarpusavyje susiję asmeniniai, socialiniai, ekonominiai, kultūriniai, švietimo, su lytimi susiję ir su šeima susiję veiksniai, ir jis yra susijęs su susikaupusiomis kliūtėmis, kurios dažnai atsiranda ankstyvoje vaikystėje. Prastomis socialinėmis ir ekonominėmis sąlygomis gyvenančiose grupėse šis reiškinys yra labiau paplitęs, o tam tikrų grupių, pavyzdžiui, migrantų kilmės vaikų (įskaitant neseniai atvykusius migrantus ir užsienyje gimusius vaikus), romų vaikų ir specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų atveju, mokyklos nebaigusių asmenų skaičius itin neramina.
2. Švietimo sistemų struktūra ir kokybė taip pat turi didelės įtakos besimokančiųjų dalyvavimui ir mokymosi rezultatams, o tam tikri sisteminiai veiksniai gali turėti neigiamos įtakos mokymosi pažangai. Be to, tokie veiksniai, kaip nepalankios sąlygos mokykloje, smurtas ir patyčios, mokymosi aplinka, kurioje besimokantieji nesijaučia gerbiami ar vertinami, mokymo būdai ir programos, kurie ne visada gali būti patys tinkamiausi, nepakankamas besimokančiųjų rėmimas, profesinio rengimo ir orientavimo trūkumas arba prasti mokytojų ir mokinių santykiai, gali paskatinti besimokančiuosius per anksti mesti mokslus.
3. Vis labiau įvairėjančioms visuomenėms būtina, kad tiek švietimo, tiek ne švietimo srities suinteresuotieji subjektai skubiai imtųsi įtraukimų ir koordinuojamų atsakomųjų priemonių, kuriomis būtų siekiama skatinti tokias bendras vertybes, kaip tolerancija, tarpusavio pagarba, lygios galimybės ir nediskriminavimas, taip pat būtų siekiama skatinti socialinę integraciją, kultūrų tarpusavio supratimą ir bendrumo jausmą.
4. Siekiant užkirsti kelią marginalizacijai ir socialinei atskirčiai, taip pat sumažinti ekstremizmo ir radikalejimo pavojų, itin svarbu užtikrinti, kad kiekvienas jaunuolis turėtų lygias galimybes gauti kokybiško įtraukiojo švietimo paslaugas ⁽³⁾ ir galėtų išnaudoti visą savo potencialą nepriklausomai nuo asmeninių, su šeima ar su lytimi susijusių veiksnių, socialinės ir ekonominės padėties ir gyvenimo patirties.
5. Vidurinio išsilavinimo įgijimas arba profesinio rengimo ir mokymo baigimas paprastai laikomas būtiniausia teisės mokytis toliau sąlyga siekiant iš švietimo sistemos sėkmingai pereiti į darbo rinką, taip pat būti priimtam į kitus švietimo ir mokymo etapus. Kadangi mokyklos ir profesinio rengimo nebaigę asmenys susiduria su didesniu nedarbo, skurdo ir socialinės atskirties pavojumi, investicijos į paramą jaunimui siekiant išsilavinimo gali padėti išsivaduoti iš nepritekliaus rato ir sustabdyti skurdo bei nelygybės perdavimą iš kartos į kartą.

⁽¹⁾ Jungtinė Karalystė balsavo prieš šią rekomendaciją.

⁽²⁾ Remiantis 2014 m. duomenimis 11,1 % 18–24 m. amžiaus asmenų yra metę mokslus ar profesinį mokymąsi ir nebaigę vidurinio ugdymo programas; tai sudaro apie 4,4 mln. jaunuolių (Šaltinis: Eurostatas (darbo jėgos tyrimas), 2014 m.).

⁽³⁾ Šiose išvadose „įtraukusis švietimas“ reiškia visų teisę gauti kokybiško švietimo, kuris atitinka pagrindinius mokymosi poreikius ir praturtina besimokančiųjų gyvenimą, paslaugas.

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ, DERAMAI ATSIŽVELGIANT Į SUBSIDIJARUMO PRINCIPĄ IR Į NACIONALINES APLINKYBES

1. Aktyviai įgyvendinti 2011 m. Tarybos rekomendaciją dėl politikos, kuria siekiama mažinti mokyklos nebaigusį asmenų skaičių, visų pirma:
 - a) tęsti visapusiškų strategijų arba lygiavertės integruotos politikos, sudarytos iš įrodymais grindžiamų prevencijos, intervencijos ir kompensavimo priemonių, kurios būtų nuosekliai integruotos į aukštos kokybės švietimo ir mokymo sistemas ir kurių atžvilgiu būtų užtikrintas nuolatinis politinis įsipareigojimas daug dėmesio skiriant prevencijai, rengimo ir įgyvendinimo procesą;
 - b) užtikrinti visų atitinkamų sričių (konkrečiai – švietimo ir mokymo, užimtumo, ekonomikos reikalų, socialinių reikalų, sveikatos apsaugos, aprūpinimo būstu, jaunimo reikalų, kultūros ir sporto) suinteresuotųjų subjektų atsakingą dalyvavimą ir ilgalaikį bendradarbiavimą visais lygmenimis ir tarp visų lygmenų, grindžiamą aiškiai nustatytais vaidmenimis bei įsipareigojimais, įskaitant glaudų veiksmų koordinavimą.
2. Remiantis ES mokyklos nebaigimo rodikliu išnagrinėti galimybes sukurti ar išplėsti nacionalines duomenų rinkimo sistemas, kuriose būtų reguliariai renkama įvairi informacija ⁽¹⁾ apie besimokančiuosius, visų pirma tuos, kuriems gresia rizika, ir mokyklos nebaigusius asmenis. Tokios sistemos, apimančios visus švietimo ir mokymo lygius bei rūšis ir visapusiškai atitinkančios nacionalinės teisės aktus duomenų apsaugos srityje, galėtų:
 - a) sudaryti sąlygas nuolat stebėti mokymosi pažangą siekiant kuo anksčiau nustatyti besimokančiuosius, kuriems gresia mokyklos nebaigimo rizika, ir juos identifikuoti;
 - b) padėti apibrėžti nepalankios padėties dėl išsilavinimo stokos nustatymo kriterijus ir rodiklius;
 - c) padėti suprasti mokyklos nebaigimo priežastis, be kita ko, renkant besimokančiųjų nuomones;
 - d) palengvinti duomenų ir informacijos prieinamumą įvairiais politikos lygmenimis ir šių duomenų bei informacijos naudojimą nukreipiant ir stebint politikos raidą;
 - e) padėti pagrindą veiksmingo orientavimo ir paramos teikimui mokyklose plėtojimui siekiant užkirsti kelią mokyklos nebaigimui, taip pat siekiant imtis tolesnių priemonių, skirtų jaunuoliams, kurie nebaigė mokyklos ar mokymosi kursų.
3. Kai aktualu, apsvarstyti galimybę nustatyti platesnio užmojo nacionalinius tikslus mokyklos nebaigusį asmenų skaičiaus mažinimo srityje, ypač jei nustatyti tikslai jau yra pasiekti.
4. Nustatyti tas mokyklas ar mokymosi aplinkas, kuriose gresia didelė mokyklos nebaigimo rizika ir dažnai pasitaiko nepalankios padėties dėl išsilavinimo stokos atvejų, ir kuriose gali būti skiriama papildomos paramos ar išteklių.
5. Prireikus vykdyti švietimo sistemų reformas, atsižvelgiant į visą švietimo ir mokymo spektrą, įskaitant neformalųjį mokymąsi ir pripažįstant darbo su jaunimu vaidmenį, siekiant stiprinti struktūrinį, pedagoginį, mokymo programų ir profesinės karjeros tęstinumą, palengvinti pereinamuosius procesus, spręsti segregacijos ir nelygybės švietimo sistemose problemas ir propaguoti priemones, kuriomis būtų remiama besimokančiųjų pažanga ir mokymosi rezultatai, o besimokantieji motyvuojami užbaigti mokymąsi.
6. Užtikrinti bendras lygias galimybes naudotis prieinamomis aukštos kokybės ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros paslaugomis. Ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros metu susiformavę pažintiniai ir nepažintiniai gebėjimai gali padėti vaikams išnaudoti visą savo potencialą ir suteikti jiems gyvenimo ir sėkmingo mokymosi pagrindus. Ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros struktūros taip pat turėtų skatinti veiksmingai išmokyti dėsamosios (-ųjų) kalbos (-ų), atsižvelgiant į kultūrų ir kalbų įvairovę. Bendrumo jausmo ugdymas ir tvirtų bei patikimų santykių užmezgimas jau ankstyvame amžiuje yra itin svarbūs tolesniam vaikų mokymuisi ir raidai.

⁽¹⁾ įvairi informacija visų pirma apima išsamesnius duomenis apie:

- amžių, kurio sulaukus nutraukiamas mokymasis ir nebelankomi mokymo kursai;
- mokyklos nebaigimo ir pamokų praleidinėjimo sąsajas;
- su mokyklos nebaigimu susijusius skirtumus pagal lytį, mokymosi rezultatus ar įgytą išsilavinimą;
- socialinę ir ekonominę padėtį arba panašius veiksnius, pavyzdžiui, informaciją apie aplinką kaimynystėje;
- besimokančiųjų kilmę ir (arba) gimtąją kalbą.

7. Skatinti ir propaguoti bendrus (visos mokyklos lygmens) požiūrius į mokyklos nebaigusių asmenų skaičiaus mažinimą vietos lygmeniu, pavyzdžiui:
- a) suteikiant mokykloms didesnę veiksmų laisvę valdymo, mokymo programų sudarymo klausimais ir darbo metodų srityje, be kita ko, didinant jų autonomiškumą ir užtikrinant veiksmingą atskaitomybę;
 - b) nustatant tinkamus atvirus ir skaidrius kokybės užtikrinimo mechanizmus ir mokyklų veiklos planavimo bei tobulinimo procesus, kurie būtų nustatyti ir įgyvendinami aktyviai dalyvaujant visai mokyklos bendruomenei (mokyklų vadovams, mokytojams ir su mokymu nesusijusiems darbuotojams, besimokantiejiems, tėvams ir šeimoms);
 - c) sukuriant veiksmingas partnerystes ir vykdant sektorių bendradarbiavimą tarp mokyklų bei išorės suinteresuotųjų subjektų, įskaitant įvairius specialistus, nevyriausybinės organizacijas, įmones, asociacijas, jaunimo darbuotojus, vietos valdžios institucijas bei tarnybas ir kitus plačiosios visuomenės atstovus atsižvelgiant į vietos aplinkybes;
 - d) užtikrinant toje pačioje vietoje veikiančių įvairių rūšių ir lygių mokyklų bendradarbiavimą, taip pat tinklų kūrimą ir įtraukiant įvairių profesijų besimokančias bendruomenes regionų, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis siekiant skatinti keitimąsi gerosios praktikos pavyzdžiais;
 - e) skatinant kompetenciją mokyklų valdymo ir vadovavimo joms srityje, pavyzdžiui, tobulinant įdarbinimo procedūras ir mokyklų vadovams suteikiant nuolatinio profesinio tobulėjimo galimybių;
 - f) puoselėjant mokinių, tėvų, šeimų ir mokyklos darbuotojų palaikymo ir bendradarbiavimo kultūrą siekiant, kad jaunuoliai labiau laikytų save mokyklų sistemos dalimi, didinti jų motyvaciją mokytis ir skatinti jų dalyvavimą bendruose sprendimų priėmimo procesuose;
 - g) teikiant paramą mokykloms, kad jos galėtų įtraukti visus tėvus ir šeimas nesilaikydamos formalių dalyvavimo reikalavimų, ir padėtų kurti tarpusavio pasitikėjimo ir pagarbos aplinką, kurioje tėvai ir šeima jaustųsi laukiami mokykloje ir dalyvaujantys savo vaikų mokymosi procese;
 - h) nustatant ankstyvų nedalyvavimo požymių, pavyzdžiui, reguliaraus pamokų praleidinėjimo ar elgsenos problemų, aptikimo mechanizmus;
 - i) sukuriant sistemingas paramos programas besimokantiejiems, kuriems gresia rizika nebaigti mokyklos, įskaitant kuravimą, konsultavimą ir psichologinę paramą, taip pat galimybę teikti papildomą paramą besimokantiejiems, kurių gimtoji (-osios) kalba (-os) nėra dėstomoji (-iosios) kalba (-os);
 - j) organizuojant įvairią prieinamą užklausinę ir popamokinę veiklą, pavyzdžiui, sporto, meno, savanorišką ar darbo su jaunimu veiklą, kuria gali būti papildytos mokymosi galimybės ir padidintas besimokančiųjų dalyvavimas, motyvacija ir bendrumo jausmas.
8. Skatinant didelius visų mokinių lūkesčius ir galimybes siekti įgyti pagrindinių gebėjimų bei žinių, kurios jiems bus itin naudingos ateityje, išnagrinėti galimybę taikyti labiau asmeniniams poreikiams pritaikytus, į besimokančiuosius orientuotus mokymo ir mokymosi būdus, be kita ko, pasitelkiant skaitmeninius išteklius, taip pat taikant įvairius vertinimo metodus, pavyzdžiui, ugdomąjį vertinimą ⁽¹⁾.
9. Tinkamai atsižvelgiant į įstaigų autonomiškumą, užtikrinti, kad pradinio mokytojų rengimo ir nuolatinio profesinio tobulėjimo metu mokytojai, dėstytojai, mokyklų vadovai, ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros specialistai bei kiti darbuotojai įgytų gebėjimų, kompetencijų ir pagrindinių žinių, kurių reikia norint suprasti ir spręsti su nepalankia padėtimi dėl išsilavinimo stokos ir galimais rizikos veiksniais susijusias problemas, kurios gali lemti nedalyvavimą arba mokyklos nebaigimą. Tokie gebėjimai, kompetencijos ir žinios galėtų apimti, pavyzdžiui, klasių ir įvairovės valdymo strategijas, santykių stiprinimą, konfliktų sprendimą, patyčių prevencijos būdus, profesinį rengimą ir orientavimą.
10. Užtikrinti, kad visiems besimokantiejiems būtų prieinamas profesinis rengimas ir orientavimas, lankstesni būdai ir bendrajam ugdymui lygiavertis aukštos kokybės profesinis rengimas ir mokymas.
11. Suteikti galimybę visiems jaunuoliams, kurie nebaigė mokyklos, pasinaudoti aukštos kokybės „antrosios galimybės“ programomis ir kitomis galimybėmis grįžti į bendrojo švietimo sistemą, ir užtikrinti, kad visos šiomis priemonėmis įgytos žinios, gebėjimai ir kompetencijos, įskaitant įgytas neformaliojo mokymosi ir savišvietos būdu, būtų patvirtintos pagal 2012 m. Tarybos rekomendaciją ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Šiose išvadose terminas „*ugdomasis vertinimas*“ reiškia priemones, kuriomis tiksliai nustatomi besimokančiųjų poreikiai ir laiku bei nuolat kaip mokymosi proceso dalis teikiama grįžtamoji informacija.

⁽²⁾ OL C 398, 2012 12 22, p. 1.

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ IR KOMISIJOS

1. Maksimaliai išnaudoti pagal strateginę programą „ET 2020“ ir atvirąjį koordinavimo metodą teikiamas galimybės, įskaitant galimybę stiprinti tarpusavio mokymąsi ir prireikus užsakant mokslinių tyrimų ir studijų atlikimą, siekiant stiprinti įrodymais grindžiamos politikos formavimą ir plėtoti bei skleisti sėkmingos politikos įgyvendinimo praktikos pavyzdžius.
2. Pasinaudoti ES priemonėse, pavyzdžiui, programoje „Erasmus+“, Europos socialiniame fonde ir Europos strateginių investicijų fonde ⁽¹⁾ numatytais finansavimo galimybėmis, kad būtų remiamos priemonės, kuriomis siekiama mažinti mokyklos nebaigusių asmenų skaičių, kurios būtų išsamios politikos dalis, ir skatinti bendradarbiavimą mokyklose ir šalia jų.
3. Tęsti veiksmingiausios bendradarbiavimo praktikos mokyklose ir vietos lygmeniu, kuriuo siekiama pagerinti nepalankią padėtį dėl išsilavinimo stokos, sumažinti mokyklos nebaigusių asmenų skaičių ir užtikrinti įtraukesnį švietimą, pavyzdžių nustatymą atliekant mokslinius tyrimus ir vykdant tarpusavio mokymąsi. Užtikrinti platų tokios praktikos skleidimą tarp mokyklų specialistų ir suinteresuotųjų subjektų, visų pirma pasitelkiant iniciatyvos „eTwinning“ bendruomenę ir Mokymosi mokyklose sąsają.

PRAŠO KOMISIJOS

1. Toliau stebėti pokyčius valstybėse narėse, skleisti informaciją apie šiuos pokyčius ir reguliariai teikti ataskaitas dėl pažangos siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslo ir valstybių narių strategijų ar lygiavertės integruotos politikos mokyklos nebaigimo srityje įgyvendinimo Europos semestro procese bei ataskaitų pagal strateginę programą „ET 2020“ teikimo susitarimų įgyvendinimo, be kita ko, pasitelkiant Švietimo ir mokymo stebėsenos biuletenį.
2. Toliau plėtoti bendradarbiavimą su mokslo darbuotojais, valstybėmis narėmis, atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, tinklais ir organizacijomis siekiant remti nacionalinės ir ES politikos mokyklos nebaigimo srityje įgyvendinimą.
3. Stiprinti bendradarbiavimą šioje teminėje srityje su atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis, pavyzdžiui, EBPO, bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis.
4. Priminti, kad atliekant planuojamą programos „Erasmus+“ laikotarpio vidurio peržiūrą svarbu ir toliau daug dėmesio skirti įtraukiamam švietimui ir mokyklos nebaigusių asmenų skaičiaus mažinimui.

⁽¹⁾ 2015 m. birželio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/1017 dėl Europos strateginių investicijų fondo, Europos investavimo konsultacijų centro ir Europos investicinių projektų portalų, kuriuo iš dalies keičiamos reglamentų (ES) Nr. 1291/2013 ir (ES) Nr. 1316/2013 nuostatos dėl Europos strateginių investicijų fondo (OL L 169, 2015 7 1, p. 1).

Tarybos išvados dėl kultūros ES išorės santykių srityje, ypač daug dėmesio skiriant kultūros svarbai vystomojo bendradarbiavimo srityje

(2015/C 417/06)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

1. PRIMINDAMA, kad Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 167 straipsnio 3 ir 4 dalyse Sąjunga ir jos valstybės narės yra skatinamos puoselėti bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis ir kompetentingomis tarptautinėmis organizacijomis kultūros srityje, o Sąjunga raginama į kultūros aspektus atsižvelgti imantis veiksmų pagal kitas Sutarčių nuostatas, visų pirma siekiant gerbti ir skatinti savo kultūrų įvairovę;
2. PABRĖŽDAMA, kad kultūra ES išorės santykių srityje, įskaitant vystomąjį bendradarbiavimą, yra vienas iš Europos kultūros darbotvarkės ⁽¹⁾ ir vėliau priimtų Tarybos darbo planų kultūros srityje ⁽²⁾ prioritetų; ir kad sektorių bendradarbiavimas yra svarbus veiksnys siekiant padidinti skirtingų politikos krypčių suderinamumą, kaip buvo akcentuota keliose neseniai priimtose Tarybos išvadose ⁽³⁾;
3. ATSIŽVELGDAMA į tai, kad pagal SESV 208 straipsnį Sąjungos politika vystomojo bendradarbiavimo srityje vykdoma vadovaujantis Sąjungos išorės veiksmų principais ir tikslais ir kad Sąjungos ir valstybių narių vystomojo bendradarbiavimo politika papildo ir stiprina viena kitą;
4. PRIMINDAMA Jungtinių Tautų priimtą 2030 m. darnaus vystymosi darbotvarkę ⁽⁴⁾, kurios keliuose tiksluose aiškiai nurodoma kultūra, taip pat 2014 m. gruodžio 16 d. Tarybos išvadas dėl pokyčius skatinančios laikotarpio po 2015 m. darbotvarkės ⁽⁵⁾, kuriose pripažįstama, kad kultūra, įskaitant pasaulio kultūros paveldą ir kūrybos sektorius, gali atlikti svarbų vaidmenį siekiant įtraukaus ir darnaus vystymosi;
5. PABRĖŽDAMA, kad ES vadovaujasi principu, jog visos žmogaus teisės (pilietinės, politinės, ekonominės, socialinės ar kultūrinės) yra visuotinos, nedalomos, tarpusavyje susijusios ir viena nuo kitos priklausomos; ⁽⁶⁾
6. PRIMINDAMA, kad ES ir jos valstybės narės yra prisijungusios prie 2005 m. UNESCO konvencijos dėl kultūrų raiškos įvairovės apsaugos ir skatinimo, taigi, ir įsipareigojusios ją įgyvendinti, o šioje konvencijoje pabrėžiama, kad, *inter alia*, reikia integruoti kultūrą kaip strateginį vystymosi politikos aspektą ir kad kultūrų įvairovę galima apsaugoti ir skatinti tik jei užtikrinamos žmogaus teisės ir pagrindinės laisvės;

YRA ĮSITIKINUSI, kad kultūra turi būti strateginio ir kompleksinio požiūrio į Sąjungos išorės veiksmus ir vystomąjį bendradarbiavimą dalis, nes kultūra gali labai sustiprinti šias politikos sritis prisidėdama prie ilgalaikių santykių kūrimo, grindžiamo žmonių tarpusavio ryšiais, abipusiu supratimu, pasitikėjimu ir patikimumu;

DERAMAI ATSIŽVELGDAMA į atitinkamas Europos Sąjungos ir valstybių narių kompetencijos sritis ir į subsidiarumo principą,

PABRĖŽIA:

Kalbant apie kultūrą ES išorės santykių srityje

7. Kad būtų atskleistas kultūros potencialas tapti svarbia išorės santykių dalimi, reikia galvoti ne vien apie Europos kultūrų įvairovę, bet ir siekti, kad atsirastų nauja dialogo, abipusio išklusymo ir mokymosi, bendro pajėgumų

⁽¹⁾ Patvirtinta 2007 m. lapkričio 16 d. Tarybos rezoliucija dėl Europos kultūros darbotvarkės (OL C 287, 2007 11 29, p. 1).

⁽²⁾ Naujausias planas – Darbo planas kultūros srityje (2015–2018 m.) (OL C 463, 2014 12 23, p. 4).

⁽³⁾ Naujausias išvados – 2012 m. lapkričio 26 d. Tarybos išvados dėl kultūros valdymo (OL C 393, 2012 12 19, p. 8).

⁽⁴⁾ JT aukščiausiojo lygio susitikime darnaus vystymosi klausimais (Niujorkas, 2015 m. rugsėjo 25–27 d.) buvo priimta 2030 m. darnaus vystymosi darbotvarkė („Keiskime mūsų pasaulį“), įskaitant vieną bendrą visuotinių darnaus vystymosi tikslų (DVT) rinkinį, kuris pakeis Tūkstantmečio vystymosi tikslus (TVT) (<https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>).

⁽⁵⁾ Dok. 16716/14.

⁽⁶⁾ ES žmogaus teisių gairės dėl saviraiškos laisvės internete ir realiame gyvenime (dok. 9647/14).

stiprinimo ir pasaulinio solidarumo dvasia ⁽¹⁾, kaip rekomenduojama Parengiamuosiuose veiksmuose dėl kultūros ES išorės santykių srityje ⁽²⁾ ir ataskaitoje dėl kultūros ir išorės santykių su Kinija ⁽³⁾.

8. Vis dėlto reikia geriau koordinuoti pastangas, kad būtų užtikrintas strateginis Europos požiūris, kuriuo siekiama nuoseklesnio ir darnesnio kultūros įtraukimo į ES išorės santykių sritį ir prisidedama prie Sąjungos ir valstybių narių veiksmų tarpusavio papildomumo. Toks požiūris apimtų, *inter alia*, teminius ir geografinius prioritetus, realius tikslus ir rezultatus, tikslines grupes, bendrus interesus ir iniciatyvas, finansavimo nuostatas, piliečių dalyvavimą ir įgyvendinimo būdus.
9. Laikantis strateginio požiūrio ES lygmeniu taip pat būtų galima veiksmingiau reaguoti į dabartinius iššūkius, kylančius, pavyzdžiui, dėl migracijos krizės, radikalizacijos ir ksenofobijos, kultūros paveldo naikinimo ir kultūros paveldui kylančios grėsmės, ir neteisėtos prekybos kultūros objektais.

Kalbant apie kultūrą vystomojo bendradarbiavimo srityje

10. Politikos suderinamumo skatinimas yra ypač svarbus vystomojo bendradarbiavimo srityje, atsižvelgiant į svarbų valstybių narių ir ES vaidmenį šioje srityje, taip pat 2030 m. darnaus vystymosi darbotvarkės atžvilgiu.
11. Kultūra yra viena iš esminių dalių, sudarančių vystymosi srities žmogiškuosius, socialinius, ekonominius ir aplinkos aspektus, taigi, tai – labai svarbus darnaus vystymosi elementas atsižvelgiant į tai, kad:
 - dinamiški kultūros ir kūrybos sektoriai, įskaitant kultūros paveldą, šalyse partnerėse gali prisidėti prie skurdo mažinimo, nes jie yra svarbūs ekonomikos augimo, užimtumo, socialinės sanglaudos ir vietos vystymosi skatinimo veiksniai,
 - kultūra, taip pat kultūrų įvairovės skatinimas ir pagarba kultūrų įvairovei atlieka svarbų vaidmenį konfliktų prevencijos, taikos kūrimo ir susitaikymo srityse tose teritorijose, kuriose vyksta ar vyko konfliktai,
 - kultūrų dialogas skatina geresnį supratimą ir sudaro palankesnes sąlygas plėtoti stipresnes suinteresuotųjų subjektų partnerystes,
 - nepriklausomas kultūros ir žiniasklaidos sektorius yra viena iš pagrindinių nuomonės ir saviraiškos laisvės, kultūrų įvairovės, aktyvaus demokratinio pilietiškumo ir darnaus demokratinio vystymosi sąlygų,
 - priėmus konkrečias kultūros ir vystomojo bendradarbiavimo strategijas galima vykdyti veiksmingesnius ir darnesnius veiksmus daugelyje sektorių.
12. Vis dėlto, siekiant visapusiškai išnaudoti didelį kultūros potencialą vystomojo bendradarbiavimo srityje, turėtų būti plėtojamas labiau integruotas požiūris, kurį taikant, be kita ko, kultūros aspektas būtų įtraukiamas į vystymosi skatinimo programas ir teikiama tinkama parama su kultūros sritimi susijusios veiklos vykdytojams ilgesniu laikotarpiu, o ne imantis vienkartinį intervencijų veiksmų.
13. Toks požiūris galėtų būti pagrįstas, *inter alia*, šiais elementais:
 - kultūros – pačios savaime ir kaip vektoriaus vystomojo bendradarbiavimo srityje – vertės pripažinimu,
 - praktinių būdų, kaip rengiant sektorių vystymosi skatinimo programas į jas įtraukti kultūros aspektą, nustatymu, remiantis bendru sutarimu dėl suderinamumo ir nuoseklumo,
 - parama struktūrizuotam ir ilgalaikiam kultūros ir kūrybos sektorių vystymui šalyse partnerėse, visų pirma kalbant apie pajėgumų stiprinimą, kultūros valdymą ir intelektinės nuosavybės sistemas,
 - pastangų apsaugoti ir išsaugoti pasaulio materialų ir nematerialų kultūros ir gamtos paveldą stiprinimu,

⁽¹⁾ Taip pat atsižvelgiant į 2011 m. gegužės 12 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl ES išorės veiksmų kultūrinių aspektų.

⁽²⁾ Parengiamuosius veiksmus „Kultūra ES išorės santykių srityje“ 2012 m. inicijavo Europos Parlamentas, o įgyvendinti jie buvo 2012–2013 m. siekiant remti vykdomą politikos apmąstymo procesą ir kultūros vaidmens stiprinimo išorės santykiuose plėtojamą bei puoselėti tolesnį darbą šioje srityje. Baigiamoji ataskaita paskelbta 2014 m. (<http://cultureinexternalrelations.eu/main-outcomes/>).

⁽³⁾ ES ir Kinijos santykių strategija. Ekspertų grupės ataskaita dėl kultūros ir išorės santykių – Kinija (2012 m. lapkričio mėn.).

- švietimo vaidmens puoselėjant pliuralizmą, nediskriminavimą, toleranciją, teisingumą, solidarumą ir moterų bei vyrų lygybę, skatinimu,
- prioritetinių kryptių, kurias būtų galima reguliariai peržiūrėti, kad būtų galima aiškiai suprasti projektų rezultatus ir jų indėlį siekiant užtikrinti darnų vystymąsi, skurdo mažinimą, ekonomikos augimą, socialinę sanglaudą ir darbo vietų kūrimą, realaus skaičiaus nustatymu,
- Sąjungos, valstybių narių ir kitų subjektų įgyvendinamų programų ir finansinių planų bei priemonių papildomumu ir, atitinkamais atvejais, didesnių galimybių remti jų organizuojamas kultūros iniciatyvas sudarymu,
- principu „iš apačios į viršų“, kuriuo skatinamas savarankiškumas nacionaliniu ir vietos lygmeniu, ir kurių įgyvendinant dalyvauja šalys partnerės ir įtraukiami visi suinteresuotieji subjektai, visų pirma NVO, pilietinė visuomenė ir privatusis sektorius.

14. Greita reakcija būtų ypač svarbi atsižvelgiant į būsimą 2030 m. darbotvarkės ⁽¹⁾ darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimą ir stebėseną, siekiant užtikrinti, kad į kultūrą būtų deramai atsižvelgta ir kad ji galėtų atlikti savo vaidmenį šioje srityje.

TODĖL PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ IR KOMISIJOS:

15. dalyvauti *ad hoc* darbo grupėje, kurios darbas bus organizuojamas Liuksemburgo. Ši grupė turės prisidėti prie konkretaus, įrodymais pagrįsto, bendro ir ilgalaikio požiūrio į kultūrą ir vystomąjį bendradarbiavimą rengimo.

Kad būtų lengviau užtikrinti atitinkamų šios srities subjektų veiksmų vietoje nuoseklumą, minėta darbo grupė turėtų rinkti geriausios praktikos kultūros ir vystomojo bendradarbiavimo srityje pavyzdžius ir jais keistis, taip pat nagrinėti kultūros poveikio vystymuisi empirinius įrodymus.

Pirmieji grupės susitikimai vyks 2016–2017 m.; ji bus neformalaus pobūdžio, o jos veikloje bus dalyvaujama savanorišku pagrindu. Joje galės dirbti tiek kultūros, tiek vystymosi sektorių atstovai, pirmiausia valstybių narių (ypač Tarybai pirmininkaujančios ir pirmininkausiančios valstybių narių), Komisijos, Europos Parlamento, atitinkamų tarptautinių organizacijų, veikiančių vystymosi ir kultūros srityse, šalių partnerių, išorės partnerių, visų pirma ES nacionaliniai kultūros institutai (EUNIC), taip pat pilietinės visuomenės ir NVO platformų atstovai.

Šios darbo grupės darbo rezultatai bus pateikti atitinkamiems Tarybos parengiamiesiems organams, visų pirma atsakingiems už kultūros ir vystomojo bendradarbiavimo sritį.

IR PRAŠO KOMISIJOS:

16. sustiprinti kultūrą kaip konkretų intervencinių veiksmų vystomojo bendradarbiavimo srityje aspektą,

17. kartu su Sąjungos vyriausioju įgaliotiniu užsienio reikalams ir saugumo politikai parengti ir pateikti Tarybai labiau strateginį požiūrį į kultūrą išorės santykių srityje, kuris būtų pagrįstas pirmiau apibrėžtais principais ir kuriuo turėtų būti remiama, *inter alia*, kūrybos laisvė, kultūrų raiškos laisvė ir pagarba kultūrų įvairovei bei paveldui.

⁽¹⁾ Visų pirma 4 tikslas (4.7 tikslinis rodiklis), 8 tikslas (8.9 tikslinis rodiklis), 11 tikslas (11.4 tikslinis rodiklis) ir 12 tikslas (12.b tikslinis rodiklis).

Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių Vyriausybių atstovų išvados, kuriomis iš dalies keičiamas darbo planas kultūros srityje (2015–2018 m.) atsižvelgiant į kultūrų dialogui teikiamą prioritetą

(2015/C 417/07)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA IR TARYBOJE POSĖDŽIAVĘ VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAI,

PRIMINDAMI Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių Vyriausybių atstovų išvadas dėl darbo plano kultūros srityje (2015–2018 m.) ⁽¹⁾,

ATSIŽVELGDAMI Į 2015 m. spalio mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadas ⁽²⁾, kuriose teigiama, kad migracijos ir pabėgėlių krizės sprendimas yra bendra pareiga, kuriai vykdyti reikia visapusiškos strategijos ir ryžtingų ilgalaikių pastangų laikantis solidarumo ir atsakomybės principų,

PABRĖŽDAMI, kad patenkinus neatidėliotinus migrantų ir pabėgėlių poreikius, reikia sutelkti dėmesį į jų socialinę ir ekonominę integraciją,

AKCENTUODAMI, kad kultūra ir menas gali atlikti svarbų vaidmenį pabėgėlių, kuriems bus suteiktas prieglobstį turinčių asmenų statusas, integracijos procese, kadangi kultūra ir menas gali padėti jiems geriau suprasti jų naująją aplinką ir šios aplinkos sąveiką su jų pačių socialine ir kultūrine aplinka, taip prisidedant prie darnesnės ir atviros visuomenės kūrimo,

PRIMINDAMI, kad kultūrų dialogas gali prisidėti prie asmenų ir tautų suartėjimo ir konfliktų prevencijos bei susitaikymo proceso ⁽³⁾, ir kad jis nuo 2002 m. buvo vienas svarbiausių Europos bendradarbiavimo kultūros srityje klausimų, o šiuo metu yra darbo plano kultūros srityje (2015–2018 m.) prioritetinė sritis,

migracijos bei pabėgėlių krizės kontekste ir siekiant skatinti kultūrų įvairovę grindžiamą įtraukią visuomenę SUSITARIA iš dalies pakeisti darbo planą kultūros srityje (2015–2018 m.) ir taip patikslinti D3 prioritetinės srities a punktą:

D prioritetinė sritis. Kultūrų įvairovės propagavimas, kultūra ES išorės santykiuose ir judumas

Europos kultūros darbotvarkė. Kultūrų įvairovė ir kultūrų dialogas (3.1), kultūra, kaip vienas iš esminių tarptautinių santykių elementų (3.3)

Strategija „Europa 2020“. Tvarus ir integracinis augimas (2 ir 3 prioritetai), ES išorės politikos priemonių panaudojimas.

Veikėjai	Dalykai	Priemonės ir darbo metodai (įskaitant tarpsektorinius)	Rezultatai, kurių tikimasi, ir orientacinis tvarkaraštis
Komisija/valstybės narės	a. Kultūrų dialogas iširti būdus, kaip migracijos ir pabėgėlių krizės kontekste kultūra ir menas gali prisidėti prie asmenų ir tautų suartėjimo, paskatinti jų dalyvavimą kultūriniame ir socialiniame gyvenime, taip pat skatinti kultūrų dialogą ir geresnį kultūrų įvairovės supratimą. Bus sukurtos sąsajos su kitais ES lygmens integracijos tinklais ir duomenų bazėmis ⁽¹⁾ .	AKM Specialistai įvertins politinės priemonės ir esamus geriausios praktikos pavyzdžius ⁽²⁾ kultūrų dialogo srityje, ypač daug dėmesio skirdami migrantų ir pabėgėlių, integravimui į visuomenę pasitelkiant meną ir kultūrą.	2016 m. Geriausios praktikos vadovas.

⁽¹⁾ Pavyzdžiui, Europos integracijos interneto svetainė: <https://ec.europa.eu/migrant-integration/pratiques-dintegration>

⁽²⁾ Esamos politikos priemonių ir praktikos, skirtų kultūrų įvairovei ir kultūrų dialogui skatinti, antologiją galima rasti 2014 m. atvirojo koordinavimo metodo ataskaitoje dėl viešųjų meno ir kultūros įstaigų vaidmens skatinant kultūrų įvairovę ir kultūrų dialogą: http://ec.europa.eu/culture/library/reports/201405-omc-diversity-dialogue_en.pdf

⁽¹⁾ OL C 463, 2014 12 23, p. 4.

⁽²⁾ Dok. EUCO 26/15.

⁽³⁾ Tarybos išvados dėl kultūrų įvairovės ir dialogo skatinimo Sąjungos ir jos valstybių narių išorės santykiuose (OL C 320, 2008 12 16, p. 10).

Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados, kuriomis peržiūrima 2011 m. Rezoliucija dėl atstovavimo ES valstybėms narėms Pasaulinės antidopingo agentūros (WADA) steigiamojoje valdyboje ir ES bei jos valstybių narių pozicijų derinimo prieš WADA posėdžius

(2015/C 417/08)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA IR VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAI,

PRIMINDAMI

Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliuciją dėl atstovavimo ES valstybėms narėms Pasaulinės antidopingo agentūros (WADA) steigiamojoje valdyboje ir ES bei jos valstybių narių pozicijų derinimo prieš WADA posėdžius, visų pirma tai, kad ne vėliau kaip 2015 m. gruodžio 31 d. turi būti peržiūrėta taikant šią rezoliuciją įgyta patirtis ⁽¹⁾;

ATKREIPDAMI DĖMESĮ Į

diskusijas neformaliame ministrų susitikime sporto klausimais, kuris vyko 2015 m. liepos 6–7 d. Liuksemburge; tose diskusijose apsikeista nuomonėmis apie rezoliucijos taikymą;

SUSITARIA, KAD

atstovavimo sistema ir derinimo tvarka, kaip išdėstyta 2011 m. rezoliucijoje, turėtų likti galioti;

PRIPAŽIŪSTA, KAD TURĖTŲ BŪTI SUSTIPRINTI ŠIE ASPEKTAI:

- reguliariesnis Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės dalyvavimas Europos Tarybos (įskaitant *ad hoc* komiteto – CAHAMA) ir WADA posėdžiuose,
- sistemingesnis Komisijos indėlis rengiant ES įgaliojimų ES kompetencijai priklausančiais klausimais projektus,
- valstybių narių ir Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės mokslinės kompetencijos didinimas, pvz., naudojantis esamu neformaliu ekspertų tinklu,
- *ad hoc* ir vietoje rengiamų derinimo posėdžių, taip pat pasirengimo „valdžios institucijų atstovų posėdžiams“ gerinimas;

SUSITARIA, KAD

ne vėliau kaip 2018 m. gruodžio 31 d. Taryba ir Taryboje posėdžiaujančių valstybių narių vyriausybių atstovai turi dar kartą peržiūrėti toliau taikant 2011 m. rezoliuciją įgytą patirtį ir apsvarstyti, ar reikalingi šia rezoliucija nustatytos tvarkos pakeitimai.

⁽¹⁾ OL C 372, 2011 12 20, p. 7.

Tarybos išvados dėl vaikų judėjimo įgūdžių, fizinės ir sportinės veiklos propagavimo ⁽¹⁾

(2015/C 417/09)

ES TARYBA IR VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAI

I. PRIMINDAMI POLITINĮ KONTEKSTĄ, KAIP IŠDĖSTYTA PRIEDE, IR VISŲ PIRMA:

1. 2012 m. lapkričio 27 d. Tarybos išvadas dėl sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimo ⁽²⁾, kuriose pabrėžiama, kad „fizinis aktyvumas yra naudingas bet kokio amžiaus žmonėms, nes jis teikia naudos prevencijos, gydymo ir reabilitacijos srityse“;
2. 2013 m. lapkričio 26 d. Tarybos rekomendaciją dėl sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimo įvairiuose sektoriuose ⁽³⁾, kuria valstybės narės raginamos plėtoti tarpsektorinę politiką ir integruotas strategijas, apimančias sporto, švietimo, sveikatos, transporto, aplinkos, miestų planavimo ir kitus atitinkamus sektorius, ir pabrėžiama, kad „kūno kultūra mokykloje gali būti veiksminga priemonė informuotumui apie sveikatinamojo fizinio aktyvumo svarbą didinti, o mokyklas galima lengvai ir veiksmingai pasitelkti įgyvendinant veiklą šiuo atžvilgiu“;
3. 2014 m. gegužės 21 d. priimtą antrąją Europos Sąjungos darbo planą sporto srityje (2014–2017 m.) ⁽⁴⁾, kuriame sveikatinamasis fizinis aktyvumas ir švietimas ir mokymas sporte įvardytos prioritetinėmis ES bendradarbiavimo sporto srityje temomis ir kuriuo įsteigta Sveikatinamojo fizinio aktyvumo ekspertų grupė, kuri turi pateikti rekomendacijas siekiant skatinti fizinį lavinimą mokyklose, įskaitant judėjimo įgūdžius ankstyvoje vaikystėje, ir kurti vertingas sąveikas su sporto sektoriumi, vietos valdžios institucijomis ir privačiuoju sektoriumi.

II. PRIPAŽĮSTA, KAD:

4. tarptautinė bendruomenė jau seniai pripažįsta, kad kiekvieno vaiko gyvenime žaidimai ir rekreacinė veikla turi didelę svarbą. 1989 m. JT Vaiko teisių konvencijos 31 straipsnyje aiškiai nurodyta, kad „Valstybės dalyvės pripažįsta vaiko teisę į poilsį ir laisvalaikį, teisę dalyvauti žaidynėse ir jo amžių atitinkančiuose pramoginiuose renginiuose, laisvai dalyvauti kultūriniame gyvenime ir kurti meno kūrinius.“ Visa vaikų veikla, įskaitant sportinę veiklą ir fizinį lavinimą, visada turi būti įgyvendinama laikantis JT Vaiko teisių konvencijos;
5. ES fizinio aktyvumo gairėse ⁽⁵⁾ pabrėžiama, kad pastaraisiais metais dėl naujų laisvalaikio leidimo formų (televizijos, interneto, vaizdo žaidimų, išmaniųjų telefonų ir t. t.) pasikeitė kasdieniai mažų vaikų įpročiai ir dėl to sumažėjo jų fizinio aktyvumo lygis. Be to, šią tendenciją galima būtų paaiškinti laiko, socialiniais ir biudžeto apribojimais, gyvenamosios pokyčiais ar tinkamos sporto infrastruktūros trūkumu netoliese. ES gairėse pabrėžta, kad esama didelio susirūpinimo dėl to, ar vaikų ir jaunimo fizinį aktyvumą pakeitė mažiau judri veikla;
6. nepaisant bendro vaikų polinkio būti fiziškai aktyviems, jų fizinis aktyvumas per pastaruosius dvidešimt metų sumažėjo. Šis pokytis sutapo su didėjančiu vaikų antsvorio bei nutukimo lygiu ir sveikatos problemomis arba fizine negalia, pavyzdžiui, raumenų ir kaulų sistemos sutrikimais. Pagal PSO Vaikų nutukimo stebėjimo iniciatyvos rezultatus maždaug kas trečias 6–9 metų amžiaus vaikas ES 2010 m. turėjo antsvorį arba buvo nutukęs ⁽⁶⁾. Tai keliantis nerimą skaičiaus padidėjimas nuo 2008 m., kai tai buvo nustatyta kas ketvirtam vaikui ⁽⁷⁾. Pramoninėse

⁽¹⁾ Šiose išvadose „vaikai“ – 0–12 metų amžiaus vaikai.

⁽²⁾ OL C 393, 2012 12 19.

⁽³⁾ OL C 354, 2013 12 4.

⁽⁴⁾ OL C 183, 2014 6 14.

⁽⁵⁾ ES fizinio aktyvumo gairės. Rekomenduojami politikos veiksmai siekiant remti sveikatinamąjį fizinį aktyvumą. (2008 m.) buvo palankiai įvertintos neformalaus ES už sportą atsakingų ministrų susitikimo pirmininkaujančios valstybės narės išvadose. http://ec.europa.eu/sport/library/doc/c1/pa_guidelines_4th_consolidated_draft_en.pdf

⁽⁶⁾ 2014–2020 m. ES veiksmų planas vaikų nutukimo srityje (http://ec.europa.eu/health/nutrition_physical_activity/docs/childhoodobesity_actionplan_2014_2020_en.pdf)

⁽⁷⁾ COM(2005)0637.

šalyse jaunesnių nei 5 metų amžiaus vaikų antsvorio ir nutukimo lygis nuo 8 % 1990 m. padidėjo iki 12 % 2010 m. ir numatoma, kad iki 2020 m. šis skaičius sieks 14 % ⁽⁸⁾. Fizinio aktyvumo trūkumas taip pat daro neigiamą poveikį sveikatos sistemoms ir visai ekonomikai bendrai. Apskaičiuota, kad maždaug 7 % nacionalinių sveikatos priežiūros biudžetų lėšų visoje ES kasmet išleidžiama su nutukimu susijusioms ligoms gydyti ⁽⁹⁾;

7. siekiant užkirsti kelią šioms vaikų sveikatos ir vystymosi problemoms, visi vaikai (įskaitant vaikus su negalia) turi būti skatinami būti fiziškai aktyviais. Ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros įstaigose praleisti metai yra svarbūs, kadangi tuo laikotarpiu ugdomi svarbiausi įgūdžiai. Žaisdami ir būdami fiziškai aktyvūs vaikai mokosi įgūdžių ir lavina įgūdžius, kurie jiems bus reikalingi visą gyvenimą. Šis mokymosi procesas, vadinamas judėjimo įgūdžių ugdymu, ne visada vyksta savaime. Todėl itin svarbu propaguoti informuotumą ir sudaryti galimybių vaikams būti fiziškai aktyviems;
8. PSO nustatė, kad nepakankamas fizinis aktyvumas yra ketvirtas pagal svarbą pasaulyje priešlaikinio mirtingumo ir sergamumo rizikos veiksnys ⁽¹⁰⁾. Fizinio aktyvumo nauda gerai žinoma. Fizinis aktyvumas yra vienas veiksmingiausių būdų užkirsti kelią neužkrečiamoms ligoms bei kovoti su nutukimu ir palaikyti sveiką gyvenimą ⁽¹¹⁾. Taip pat vis daugėja duomenų, kad yra teigiamas ryšys tarp fizinio lavinimo ir psichikos sveikatos bei kognityvinių procesų ⁽¹²⁾.

Iš PSO ataskaitų ⁽¹³⁾ matyti, kad reguliari, vidutinio–didelio intensyvumo sportinė arba fizinė veikla ⁽¹⁴⁾ (bent 60 minučių per dieną mokyklinio amžiaus vaikams ir 3 valandos vaikams ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros įstaigose) sukuria ilgalaikį polinkį užsiimti fizine veikla, kuris sustiprėja paauglystėje ir suaugus ⁽¹⁵⁾. Tyrimai taip pat parodė, kad vaikams pradėjus mankštintis nuo ankstyvo amžiaus, jie yra linkę pasiekti geresnių akademinių rezultatų, turi mažiau elgesio ir disciplinos problemų ir gali išbūti ilgiau susikaupę pamokų metu nei jų bendraamžiai ⁽¹⁶⁾;

9. švietimo aplinka atlieka ypač svarbų vaidmenį šiame kontekste, kadangi vaikai užsiima fizine veikla ir sportu mokykloje. Dėl šios priežasties mokykla ir mokytojai sudaro palankesnes sąlygas vaikų fiziniui aktyvumui kartu su švietimo ekspertais ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros įstaigose ir sporto klubuose. Vaikams svarbų vaidmenį taip pat atlieka tėvai, šeima ir platesnė bendruomenė;
10. ekspertų teigimu, tinkama fizinė veikla jaunesniems nei 12 metų amžiaus vaikams turėtų būti organizuojama pagal amžiaus grupes ⁽¹⁷⁾. Ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros įstaigose ir pradiniam lygyje veikla apima struktūrizuotus ir nestruktūrizuotus užsiėmimus, kurie padeda vaikams ugdyti įgūdžius, pavyzdžiui, bėgimo, šokinėjimo ar metimo;

⁽⁸⁾ www.toybox-study.eu.

⁽⁹⁾ 2014–2020 m. ES veiksmų planas vaikų nutukimo srityje.

⁽¹⁰⁾ Visuotinės rekomendacijos dėl fizinio aktyvumo sveikatos labui, PSO, 2010 m.

⁽¹¹⁾ Lee IM, Shiroma EJ, Lobelo F, Puska P, Blair SN, Katzmarzyk PT, Lancet Fizinio aktyvumo srities darbo grupė. Fizinio aktyvumo poveikis sergamumui pagrindinėms neužkrečiamosioms ligoms visame pasaulyje: ligų naštos ir tikėtinos gyvenimo trukmės analizė, 2012 m. liepos mėn. Lancet

⁽¹²⁾ Strong, WB, RM Malina, CJR Blimkie, SR Daniels, RK Dishman, B Gutin, AC Hergenroeder, A Must, PA Nixon, JM Pivarnik, T Rowland, S Trost, F Trudeau (2005), „Evidence Based Physical Activity for School-Age Youth“ („Įrodymais grindžiamas fizinis aktyvumas mokyklinio amžiaus jaunimui“), The Journal of Pediatrics, 146(6):732–737.

JAV Sveikatos ir socialinių reikalų departamentas. Fizinio aktyvumo gairių patariamojo komiteto ataskaita, 2008 m. (<http://www.health.gov/paguidelines/Report/pdf/CommitteeReport.pdf>)

2011 m. atliktas Sankt Galeno universiteto tyrimas.

⁽¹³⁾ Pasaulinės rekomendacijos dėl sveikatinamojo fizinio aktyvumo, Pasaulio sveikatos organizacija, 2010 m. (http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/44399/1/9789241599979_eng.pdf),

JAV Sveikatos ir socialinių reikalų departamentas. Fizinio aktyvumo gairių patariamojo komiteto ataskaita, 2008 m. (<http://www.health.gov/paguidelines/Report/pdf/CommitteeReport.pdf>)

2011 m. atliktas Sankt Galeno universiteto tyrimas.

⁽¹⁴⁾ Pavyzdžiui, sveikatos ir senėjimo departamentas: Nacionalinių fizinio aktyvumo gairių australai. Kanbera. Australijos Sandrauga; 2014 m. arba Jungtinės Karalystės Fizinio aktyvumo gairės ir Nacionalinė sveikatos apsaugos tarnyba Anglijoje: Fizinio aktyvumo gairės vaikams (jaunesniems nei penkerių metų amžiaus) (<http://www.nhs.uk/Livewell/fitness/Pages/physical-activity-guidelines-for-children.aspx>)

⁽¹⁵⁾ Welk, J.C. Eisenmann, et J. Dolman, „Health-related physical activity in children and adolescents: A bio-behavioural perspective“ („Su sveikata susijęs vaikų ir paauglių fizinis aktyvumas: biologinė-elgesio perspektyva“), The handbook of physical education, eds. D. Kirk, D. Macdonald ir M. O'Sullivan, London: Sage Publications Ltd., 2006, p. 665–684.

⁽¹⁶⁾ Fizinis aktyvumas gali pagerinti vaikų gebėjimą susikaupiti <http://www.sciencedaily.com/releases/2009/03/090331183800.htm> and „The Association between school-based physical activity, Including Physical education and academic performance“ U.S. Sveikatos ir socialinių reikalų departamentas, 2010 m. liepos mėn. http://www.cdc.gov/healthyyouth/health_and_academics/pdf/pa-pe_paper.pdf

⁽¹⁷⁾ Kategorijos, siūlomos pagal Kanados ilgalaikio atletų ugdymo koncepciją.

11. kai kurios valstybės narės jau parengė įvairių nacionalinių strategijų, kuriomis įvairiu mastu siekiama skatinti judėjimo įgūdžių lavinimą ankstyvoje vaikystėje ir propaguoti fizinį aktyvumą ir sportinę veiklą jaunesniems nei 12 metų amžiaus vaikams, daugiausia bendradarbiaujant su sporto sektoriumi ir sporto klubais ar federacijomis ⁽¹⁸⁾;
12. laikydamosi savo įgaliojimų Sveikatinamojo fizinio aktyvumo ekspertų grupė 2015 m. birželio mėn. pasiūlė rekomendacijų rinkinį, skirtą skatinti fizinį lavinimą mokyklose, įskaitant judėjimo įgūdžius ankstyvoje vaikystėje.

III. RAGINA ES VALSTYBES NARES:

13. apsvarstyti galimybę įgyvendinti tarpsektorinę, be kita ko, švietimo, jaunimo ir sveikatos sektorių politiką, kad būtų propaguojama fizinė veikla ir judėjimo įgūdžiai ankstyvoje vaikystėje, atsižvelgiant visų pirma į šias Sveikatinamojo fizinio aktyvumo ekspertų grupės rekomendacijas:
 - didinti informuotumą apie laikotarpį prieš pradedant lankyti ikimokyklinio ugdymo įstaigą ir mokyklą kaip apie potencialią galimybę propaguoti fizinį aktyvumą vaikams, visų pirma ugdant pagrindinius judėjimo įgūdžius ir fizinį raštingumą;
 - informuoti visus suinteresuotuosius subjektus mokykloje ir popamokiniame sektoriuje (mokytojus, trenerius, tėvus ir t. t.) apie vaikams tinkamo fizinio aktyvumo ir sportinės veiklos plėtojimo svarbą;
 - kurti mokyklų ir atitinkamų organizacijų (sporto, socialinio ir privačiojo sektorių ir vietos valdžios institucijų) ryšius, siekiant propaguoti ir didinti užklasinės veiklos galimybes;
 - skatinti mokyklas sukurti bendradarbiavimo su sporto organizacijomis ir kitais vietos (nacionaliniais) sporto veiklos organizatoriais sistemą, siekiant propaguoti tiek mokyklinę, tiek užklasinę veiklą ir užtikrinti galimybes naudotis kokybiška ir saugia infrastruktūra bei įranga, skirta fiziniam lavinimui ir užklasei arba popamokinei veiklai, taip pat vietos lygio informavimo kampanijų įgyvendinimo sistemą;
 - apsvarstyti galimybę įgyvendinti iniciatyvas siekiant skatinti vietos valdžios institucijas sukurti sąlygas plėtoti aktyvų judėjimą į mokyklą ir iš jos;
14. skatinti ir remti iniciatyvas, skirtas visiems susijusiems suinteresuotiesiems subjektams (mokytojams, tėvams, mokykloms, klubams, pedagogams ir pan.), atitinkamais lygiais, siekiant propaguoti tinkamus judėjimo įgūdžius ir fizinę veiklą;
15. skatinti atitinkamą sporto ir fizinę veiklą nuo ankstyviausios vaikystės iki ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros etapo ir pradinės mokyklos, atsižvelgiant į konkrečius vaikų poreikius ir jų amžių, kartu teikiant orientacines instrukcijas treneriams ir (arba) pedagogams;
16. skatinti pasitelkti informuotumo didinimo ir informacijos teikimo veiklą nacionaliniu, regionų ir vietos lygiais, kad būtų skatinamas susidomėjimas vaikų judėjimo įgūdžiais ir fizinio lavinimo veikla;
17. skatinti tėvus, šeimą ir platesnę bendruomenę aktyviai dalyvauti fizinėje veikloje su savo vaikais naudojantis atitinkama infrastruktūra (pvz., dviračių takais ir saugiomis žaidimų aikštelėmis);
18. apsvarstyti galimybę remti iniciatyvas, kuriomis siekiama pagerinti vaikams skirtą sporto infrastruktūrą, ypač švietimo įstaigose, kartu vietos lygiu skatinant mokyklų ir sporto klubų bendradarbiavimą aprūpinimo vaikams skirta įranga ir infrastruktūra klausimu;

⁽¹⁸⁾ Pavyzdžiui: Prancūzija ir įvairių sporto šakų federacijos (Ufolep, Usep) arba vienos sporto šakos federacijos (gimnastikos arba plaukimo) numatant specialų mokymą 0–6 metų amžiaus vaikams. Nyderlanduose mažyliams rengiamos specialios sporto pamokos, pavyzdžiui, gimnastikos arba plaukimo. Austrijoje programa „Sveikas vaikų judėjimas/Kinder gesund bewegen“ siekiama plėtoti sporto klubų ir vaikų darželių/pradinių mokyklų bendradarbiavimą ir skatinti aktyvią gyvenimą siūlant fizinės veiklos galimybes 2–10 metų vaikams.

19. apsvarstyti galimybę teikti paskatas sporto organizacijoms ir klubams, mokykloms, švietimo įstaigoms, jaunimo centrams ir kitoms bendruomenės arba savanorių organizacijoms, kurie propaguoja vaikų fizinę veiklą.
- IV. PRAŠO EUROPOS SĄJUNGOS TARYBAI PIRMININKAUJANČIOS VALSTYBĖS NARĖS, VALSTYBIŲ NARIŲ IR KOMISIJOS ATITINKAMOSE JŲ KOMPETENCIJOS SRITYSE:
20. atsižvelgti į Sveikatinamojo fizinio aktyvumo ekspertų grupės rekomendacijas kaip pagrindą tolesniems politiniams veiksams tiek ES, tiek valstybių narių lygiais, kadangi jose pateikiami įrodymais pagrįsti faktai ir praktinio pobūdžio kryptys, kurių reiktų laikytis;
 21. intensyvinti bendradarbiavimą tarp tų politikos sektorių, kuriuose, vadovaujantis Sveikatinamojo fizinio aktyvumo ekspertų grupės rekomendacijomis, turi būti propaguojami vaikų judėjimo įgūdžiai ir fizinis lavinimas, visų pirma sporto, sveikatos, švietimo, jaunimo ir transporto sektorių bendradarbiavimą;
 22. atsižvelgiant į Europos sporto savaitę, apsvarstyti galimybę ypač daug dėmesio skirti iniciatyvoms, kuriomis remiama ir propaguojama mokyklinė ir užklasinė sportinė veikla;
 23. atitinkamais atvejais propaguoti nacionalinių stebėsenos sistemų, studijų ar vertinimų įgyvendinimą, siekiant nustatyti vaikų fizinio aktyvumo lygį ir įpročius;
 24. apsvarstyti, kaip judėjimo įgūdžių ugdymo ankstyvoje vaikystėje propagavimo ir strategijų, kuriomis siekiama skatinti atsakyti nejudrios vaikų gyvenamosios, klausimą būtų galima efektyviau spręsti atliekant būsimą darbą ES lygiu;
 25. skatinti teikti finansinę paramą su judėjimo įgūdžiais ir fiziniu lavinimu susijusioms iniciatyvoms naudojantis esamomis ES programomis, pavyzdžiui, programa „Erasmus+“, ir Europos struktūriniams ir investicijų fondams ir palankiai priimti papildomą Komisijos informaciją, susijusią su ES finansavimo programų taikymu remiant sportą;
- V. PRAŠO EUROPOS KOMISIJOS:
26. propaguoti ir remti dalijimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais ES kontekste vaikų judėjimo įgūdžių ir fizinio lavinimo srityje;
 27. glaudžiai bendradarbiaujant su PSO, gerinti duomenų bazę remiant kiekybinių ir kokybinių duomenų ⁽¹⁹⁾, susijusių su vaikų fiziniu aktyvumu, kūno rengybos žymenimis ir dalyvavimu sportinėje veikloje ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros įstaigose ar mokyklose ir už jų ribų, rinkimą;
 28. bendradarbiaujant su mokslo srities ekspertais, be kita ko, su PSO, parengti vaikų fizinio aktyvumo ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros įstaigose gaires, skirtas visų pirma politikos formuotojams, vietos valdžios institucijoms, tėvams, šeimai ir platesnei bendruomenei;
- VI. PRAŠO SPORTO SEKTORIAUS ATSTOVŲ APSVARSTYTI GALIMYBĘ:
29. pasiūlyti įvairios vaikams tinkamos nevaržybinės sportinės veiklos, kuri būtų pritaikyta atitinkamam lygiui, galimybių, siekiant gerinti jų sveikatą ir asmeninę raidą;
 30. remti veiklos, kuria propaguojama mokyklinė ir užklasinė sportinė veikla, taip pat judėjimo įgūdžiai ankstyvojoje vaikystėje, organizavimą, be kita ko, Europos sporto savaitės kontekste;

⁽¹⁹⁾ Remiantis stebėsenos sistema, apibrėžta Tarybos rekomendacijoje dėl sveikatinamojo fizinio aktyvumo (2013 m. lapkričio 26 d.).

31. prisidėti prie glaudžių partnerystių, bendrų tikslų ir informavimo kampanijų kovos su nejudria gyvensena klausimu su savivaldybėmis ir bendruomenėmis, be kita ko, švietimo, jaunimo, sveikatos sektoriais, plėtojimo propaguojant sportą mokykloje ir už jos ribų;
 32. tvirčiau įsipareigoti propaguoti sportinės veiklos ir fizinio aktyvumo iniciatyvas, kuriomis siekiama kovoti su nejudria vaikų gyvensena, pasitelkiant partnerystes ir bendradarbiavimą su privačiuoju ir viešuoju sektoriais.
-

PRIEDAS

Politinis kontekstas

1. Europos švietimo per sportą metai (EYES 2004), kuriais pabrėžtas sporto vaidmuo švietime ir atkreiptas dėmesys į sporto platus masto socialinį vaidmenį.
2. Europos Komisijos pateikta 2007 m. liepos 11 d. Baltoji knyga dėl sporto, kurioje pabrėžta fizinio aktyvumo svarba ir nurodyta, kad „užsiimant sportine veikla mokykloje ir universitete teikiama nauda sveikatai ir švietimui, tačiau ją reikia didinti“ ⁽¹⁾.
3. 2007 m. Europos Komisijos priimta Europos strategija su mityba, atsveikimu ir nutukimu susijusioms sveikatos problemoms spręsti ⁽²⁾, kurioje skatinamas fizinis aktyvumas ir nurodoma, kad prioritetas teikiamas vaikams ir palankių socialinių ir ekonominių sąlygų neturintiems asmenims, pabrėžiant, kad „*vaikystė – svarbus laikotarpis, nes jos metu formuojami sveikos gyvensenos įpročiai ir išmokstama gyventi sveikai. Šiuo atžvilgiu mokyklos, be abejo, atlieka reikšmingą vaidmenį*“ ⁽³⁾.
4. 2007 m. spalio 30 d. Europos Parlamento pranešimas dėl sporto vaidmens švietime ⁽⁴⁾ ir po jo parengta rezoliucija tuo pačiu pavadinimu, kurioje „valstyb[ė]s nar[ė]s ir kompetenting[o]s valdžios institucij[o]s [raginamos] užtikrinti, kad mokyklų ir ikimokyklinės mokymo programose daugiau dėmesio būtų skiriama sveikatos stiprinimui, skatinant specialaus pobūdžio šiai amžiaus grupei tinkamą fizinę veiklą“.
5. 2011 m. sausio 18 d. Europos Komisijos komunikatas „ES lygmens veiksmų sporto sektoriuje svarbos didinimas“, kuriame pripažinta, kad reikia „*pagal mokymosi visą gyvenimą programą rem[ti] novatoriškas fizinio aktyvumo mokykloje iniciatyvas*“ ⁽⁵⁾.
6. 2013 m. gegužės 28–30 d. Sporto ministrų konferencijoje priimta Berlyno deklaracija (MINEPS V – ministrų ir vyresniųjų pareigūnų, atsakingų už fizinę kultūrą ir sportą, konferencija), kurioje pabrėžiama, kad fizinis lavinimas yra itin svarbus atspirties taškas vaikams išmokyti gyvenimo įgūdžių, suformuoti dalyvavimo fizinėje veikloje visą gyvenimą įpročius ir sveiko gyvenimo būdo elgseną, ir propaguojamas svarbus įtraukaus užklasinio sporto mokykloje vaidmuo ankstyvajame vystymesi ir vaikų bei jaunimo lavinime.
7. 2014–2020 m. ES veiksmų planas vaikų nutukimo srityje, kurį 2014 m. pradėjo įgyvendinti Europos Komisija ⁽⁶⁾. Tarp 8 pagrindinių sričių, kuriose reikia imtis veiksmų, Europos Komisija pabrėžė sveikesnės aplinkos, visų pirma mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose, propagavimą, taip pat fizinio aktyvumo skatinimą.

⁽¹⁾ KOM(2007) 391 galutinis.

⁽²⁾ KOM(2007) 279 galutinis.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/life_style/nutrition/documents/nutrition_wp_en.pdf

⁽⁴⁾ Dok. A6–0415/2007.

⁽⁵⁾ KOM(2011) 12 galutinis.

⁽⁶⁾ 2014 m. vasario 24 d. (atnaujintas 2014 m. kovo 12 d. ir liepos 28 d.)

ISSN 1977-0960 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-521X (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT